

**

*0: EK

*1: 2007-2008

*2: 11

*3: WordXP

*4: 11de vergadering

*5: Dinsdag 4 december 2007

*6: 13.30 uur

**

Voorzitter: Timmerman-Buck

Tegenwoordig zijn 71 leden, te weten:

Asscher, Van de Beeten, Bemelmans-Videc, Van den Berg, Biermans, Van Bijsterveld, De Boer, Böhler, Broekers-Knol, Doek, Dölle, Van Driel, Dupuis, Duthler, Eigeman, Elzinga, Engels, Franken, Goyert, De Graaf, Hendriks, Hermans, Hillen, Ten Hoeve, Hofstra, Holdijk, Ten Horn, Huijbregts-Schiedon, Janse de Jonge, Van Kappen, Klein Breteler, Kneppers-Heijnert, Koffeman, Kox, Kuiper, Lagerwerf-Vergunst, Laurier, Leijnse, Leunissen, Linthorst, Meindertsma, Meurs, Noten, Peters, Putters, Quik-Schuijt, Rehwinkel, Reuten, Rosenthal, Russell, Schaap, Schouw, Schuurman, Slager, Slagter-Roukema, Smaling, Strik, Swenker, Sylvester, Tan, Terpstra, Thissen, Timmerman-Buck, Vedder-Wubben, Vliegthart, De Vries, De Vries-Leggedoor, Werner, Westerveld en Willems,

en de heer Hirsch Ballin, minister van Justitie, de heer Plasterk, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de heer Klink, minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, en mevrouw Bijleveld-Schouten, staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

**

*N

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Haubrich-Gooskens, wegens persoonlijke omstandigheden;

Yildirim, wegens ziekte;

Meulenbelt, wegens verblijf buitenslands;

Van der Linden, wegens verblijf buitenslands.

**

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die in de zaal ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

**

(Deze lijst is, met de lijst van besluiten, opgenomen aan het einde van deze editie.)

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat voorgenomen beslissingen omtrent enkele ter instemming aangeboden JBZ-besluiten tijdens deze vergadering in de zaal ter inzage gelegd worden, conform het voorstel van de commissie voor de JBZ-Raad. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer heeft besloten conform dit advies.

**

(De bijlage is opgenomen aan het einde van deze editie.)<1>

*B

!Hamerstukken!

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van belastingwetten en enige andere wetten (Fiscale onderhoudswet 2007) (30943);**

- **het wetsvoorstel Intrekking van de Raamwet sectorraden onderzoek en ontwikkeling (31005);**

- **het wetsvoorstel Wijziging van hoofdstuk IV van de Werkloosheidswet teneinde enkele vereenvoudigingen te realiseren en een uitkering bij overlijden toe te voegen (31080);**

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Experimentenwet Kiezen op Afstand in verband met de verlenging van de werkingsduur van die wet (31142).**

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: Aan de orde is de herdenking van de heer W. Draijer. Ik verzoek de leden te gaan staan.

Op 15 november jongstleden is op 83-jarige leeftijd oud-senator Wiebe Draijer overleden. De heer Draijer was lid van de Eerste Kamer van mei 1971 tot september 1974 voor de fractie van D66; de partij waarvan hij ook een van de grondleggers was.

De heer Draijer studeerde werktuigbouwkunde in Delft. Hij was directeur van een ingenieurbureau voor stromingstechniek totdat hij in 1963 hoogleraar industriële warmtetechniek werd bij de Technische Hogeschool Twente, de latere Universiteit Twente. Van 1982 tot aan zijn pensioen in 1985 was hij van die hogeschool rector magnificus. Wiebe Draijer was deskundige op het gebied van energievraagstukken. Naast zijn werk op dat terrein is hij onder andere lid geweest van de Raad inzake de luchtverontreiniging en voorzitter van de commissie Lucht van de Centrale Raad voor de Milieuhygiëne.

De tekening aan de voorzijde van de rouwkaart waarmee zijn familie zijn overlijden kenbaar maakte, toont zijn grote liefde voor de

zeilsport. Hij was een van de oprichters van zeilvereniging Euros en ontwerper van een aantal naar hem vernoemde zeilschepen. De laatste Draijer werd in 1988 gebouwd.

Wiebe Draijer ging begin jaren zeventig de politiek in vanwege zijn idealen. De problemen die benoemd werden in de Club van Rome vormden zijn drijfveren om zich kandidaat te stellen voor de Eerste Kamer. Hij was in deze Kamer woordvoerder op de terreinen ontwikkelingssamenwerking, koninkrijkszaken en onderwijs en wetenschappen. Hij was tevens voorzitter van de vaste commissie voor Ontwikkelingssamenwerking.

Wiebe Draijer liet zich bij zijn Kamerwerkzaamheden niet beïnvloeden door de waan van de dag. Hij imponeerde door zijn technische kennis toe te passen op allerlei maatschappelijke vraagstukken die zich aandienen. In deze Kamer werd hij ervaren als een rustige, weloverwogen man met veel gevoel voor humor die gemakkelijk vrienden maakte. Wiebe Draijer toonde zich in deze Kamer meer wetenschapper dan politicus. Hij was iemand die zich zeer onafhankelijk opstelde. Zijn bijdragen, gelaardeerd met intellectuele humor, formuleerde hij zeer zorgvuldig.

Hoewel hij maar kort politiek actief was, blijken de goede herinneringen aan hem uit die tijd sterk verankerd te zijn bij zijn oud-collega's. De Eerste Kamer is Wiebe Draijer dankbaar voor wie hij was en voor wat hij heeft betekend. Moge dit een steun zijn voor zijn familie bij het verwerken van hun verdriet.

Ik verzoek de aanwezigen om een moment van stilte.

**

(De aanwezigen nemen enkele ogenblikken stilte in acht.)

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

*B

!Stemmingen!

Aan de orde is de **stemming** over het wetsvoorstel **Wijziging van het Wetboek van Strafrecht en enige andere wetten in verband met de wijziging van de vervroegde invrijheidstelling in een voorwaardelijke invrijheidstelling (30513)**.

(Zie vergadering van 27 november 2007.)

De **voorzitter**: Ik heet de minister van Justitie van harte welkom in dit huis.

Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

**

*N

De heer **Franken** (CDA): Mevrouw de voorzitter. De CDA-fractie is het eens met de hoofdlijn van het wetsvoorstel. Van de drie kritiekpunten die namens

mijn fractie naar voren zijn gebracht, heeft de minister er twee naar tevredenheid beantwoord.

Met betrekking tot het overgangsrecht is uit het debat gebleken dat er tussen mijn fractie en de minister verschillende opvattingen bestaan. Alles afwegende, geeft de CDA-fractie op dit punt echter de minister het voordeel van de twijfel en zal zij voor het wetsvoorstel stemmen.

*N

Mevrouw **Broekers-Knol** (VVD): Mevrouw de voorzitter. De VVD-fractie heeft tijdens het plenaire debat over het wetsvoorstel voorwaardelijke invrijheidstelling kenbaar gemaakt dat zij dit wetsvoorstel steunt.

Mijn fractie wil op deze plaats nogmaals duidelijk maken dat zij dit wetsvoorstel van harte steunt.

*N

De heer **Kox** (SP): Mevrouw de voorzitter. Er ligt een goed wetsvoorstel voor. Daarover zijn deze Kamer en de minister het eens. Ik denk dat de Kamer het ook eens is met de minister dat wij daarover een goed debat gevoerd hebben.

In de nadere uitleg van de kant van de regering zijn zaken toegelicht die tot dan toe niet in het proces betrokken waren. Ik dank de minister daarvoor. Ik blijf erbij dat de uitleg van de regering er een is van: hier kunnen wij mee weggkomen als deze wet eenmaal aangenomen is. Dat vindt mijn fractie een te minimalistische benadering. Wij moeten geen wetten maken waarmee wij weg kunnen komen, wij moeten wetten maken die goed zijn.

Ik heb tijdens het debat aan de minister voorgesteld om met een novelle tegemoet te komen aan wat de meerderheid van deze Kamer vond. Hij was resoluut in zijn antwoord dat hij dat niet wenste te doen. Daarmee was de politieke druk van de kant van de regering duidelijk. Wij zien dat die druk effect heeft gehad. Dat kan, dit is een politieke Kamer. Onze fractie blijft echter van mening dat de terugwerkende kracht zoals die in dit wetsvoorstel opgenomen is, strijdig is met onze algemeen aanvaarde rechtsbeginselen. Zij zal dus tegen dit wetsvoorstel stemmen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de SP en de PvdD tegen dit wetsvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

**

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

*B

!Gemeentewet!

Aan de orde is de behandeling van:

- het wetsvoorstel Wijziging van de Gemeentewet in verband met het schrappen van de beperking van de tarieven van de onroerendezaakbelastingen (31133).

De beraadslaging wordt geopend.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Schaap, die zijn maidenspeech zal houden.

**

*N

De heer **Schaap** (VVD): Voorzitter. Het besluit om het gebruikersdeel van de onroerendezaakbelasting af te schaffen is nog maar kortgeleden genomen. Tegelijk daarmee is als een randvoorwaarde besloten om een maximering van de tariefstijging in de wet op te nemen. Deze limitering is zeer zorgvuldig opgezet: in bijzondere, verdedigbare gevallen zou hiervan immers mogen worden afgeweken. Zo zou voorkomen moeten worden dat de ozb voor de eigenaren van woningen en bedrijfspanden bovenproportioneel stijgt. De VVD-fractie heeft kennisgenomen van het wetsvoorstel en de beantwoording van de vragen die door de senaat waren gesteld. De fractie heeft bezwaren tegen het wetsvoorstel en is niet tevreden over de beantwoording van het verslag en de nadere vragen. Ik zal dit verduidelijken. Ik hoop dat de staatssecretaris alsnog duidelijkheid kan geven.

Het moge bekend zijn dat de VVD streefde naar afschaffing van de totale ozb, maar zich tevreden heeft moeten stellen met de eenzijdige afschaffing van het gebruikersdeel van deze gemeentelijke heffing. Deze eenzijdige maatregel impliceerde het risico dat tariefstijgingen eenzijdig ten laste zouden komen van het resterende eigenarendeel, vandaar het belang van de tariefmaximering. Individuele gemeenten kunnen geconfronteerd worden met knelpunten die voortvloeien uit de huidige systematiek. Ook de huidige regeling biedt echter ruimte om dergelijke knelpunten op te lossen. Met de voorliggende wetswijziging dreigt de grotere eigen financiële ruimte die veel gemeenten klaarblijkelijk vragen, afgewenteld te worden op de eigenaren van particuliere woningen en bedrijfspanden. In de memorie van antwoord op het verslag stelt de staatssecretaris dat het met deze afwenteling wel mee zal vallen. Daarbij verwijst zij echter uitsluitend naar de verwachtingen voor het komende begrotingsjaar. Bovendien, als het vertrouwen zo groot is, waarom wordt er dan tegelijk een sanctie-instrument toegevoegd aan de decentrale ruimte?

De VVD-fractie betreurt voorliggende wetswijziging. De fractie vraagt zich af welke knelpunten de regering hebben bewogen een nog maar net in werking getreden wet nu reeds te wijzigen. Kan de staatssecretaris op deze overweging ingaan? Kan duidelijk worden gemaakt waarom knelpunten niet met de huidige openingen in de tariefmaximering kunnen worden opgelost? Er mag dan sprake zijn van een stringente

micronormering, er is nergens duidelijk gemaakt dat de gemeenten in het huidige tariefstelsel geen compensatie konden vinden voor specifieke problemen.

De VVD-fractie is voorstander van een eigen belastingdomein voor de gemeenten. De fractie erkent ten volle de gemeentelijke autonomie inzake de eigen begroting en het gebruik van een eigen belastingdomein. Decentrale publieke verantwoordelijkheden zijn een groot goed. Nadat de ozb ter discussie kwam te staan, had de VVD-fractie gehoopt dat de regering de vraag naar een transparant en rechtvaardig gemeentelijk belastingstelsel zou aangrijpen om met zorgvuldige voorstellen voor alternatieven te komen. Met de staatssecretaris zijn wij van mening dat er intussen al voldoende studie is verricht om hierover met de VNG en het parlement van gedachten te wisselen. Deze gedachtewisseling is er niet van gekomen. Er ligt slechts de toezegging dat het Rijk volgend jaar met de VNG van gedachten zal wisselen over de samenstelling van het gemeentelijk belastinggebied, en dat dit overleg in samenhang met het decentralisatievraagstuk zal worden gevoerd. Een volgende vraag aan de staatssecretaris is dus waarom er niet gewacht is op de uitkomst van dit overleg alvorens met het onderhavige wetsvoorstel te komen. Waarom deze haast? Waarom is er niet gewacht met de besluitvorming tot een evenwichtig en transparant voorstel voor de samenstelling en de omvang van het gemeentelijk belastinggebied in beeld is gebracht? Waarom konden wijzigingen niet wachten tot een grondige evaluatie van de wet? Nu dreigt er een overhaast besluit genomen te worden, dat bovendien ook nog eens een onverantwoord open einde heeft. Wellicht leidt het overleg volgend jaar opnieuw tot wetswijzigingen inzake het gemeentelijke belastingdomein.

Ik acht deze haast en deze onzorgvuldige wijze van werken strijdig met een fundamentele voorwaarde van gedegen wetgeving. De wetgever dient de verleiding te weerstaan de gelegenheid aan te grijpen voor overhaaste wetswijzigingen. Al te vaak moeten toegezegde evaluaties een compensatie vormen voor de haast en de dreigende onzorgvuldigheden. In dit geval wordt zelfs niet eens op een evaluatie van de vigerende regeling gewacht. Het kabinet baseert voorliggende wetswijzigingen op voldoende vertrouwen in de Nederlandse gemeenten en hun vertegenwoordiger de VNG. Het stelt er vertrouwen in te hebben dat de gemeentebesturen ook zonder de vigerende micronormering voldoende matiging zullen betrachten bij de verhoging van de ozb-tarieven. Behalve op de verwachtingen voor het jaar 2008 wordt daarbij ook gewezen op een bestuursakkoord tussen kabinet en VNG, en op het herstel van de bestuurlijke verhoudingen tussen het kabinet en deze VNG. In de behandeling van de wetswijziging in de Tweede Kamer wordt hierop breed ingegaan. Ook in de memorie van antwoord roemt de staatssecretaris de goede verhoudingen en het vertrouwen in de gemeenten. Uiteraard juicht de VVD-fractie goede bestuurlijke betrekkingen tussen overheden toe. Het openbare bestuur kan niet

functioneren zonder goede horizontale verhoudingen tussen de verschillende overheidsgeledingen. Des te verwonderlijker is het dat de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel, de memorie van antwoord en ook nog het nadere antwoord dit vertrouwen onmiddellijk weer relativeren. Ook al stelt de staatssecretaris vertrouwen te hebben in het verantwoord functioneren van het lokaal bestuur, en meent zij dat daarom geen wettelijke regels nodig zijn ter beteugeling van de lokale lasten, toch waarschuwt zij de VNG nadrukkelijk voor het schaden van dit vertrouwen, dreigt zij met haar eigen wettelijke budgetrecht als ook de VNG faalt, en stelt zij een wettelijk instrumentarium in het vooruitzicht voor het geval het instrument van compensatie van de collectievelastendruk via het Gemeentefonds niet zomaar werkt. Zo veel dreiging na zo veel vertrouwen. Klopt de genoemde basis van vertrouwen eigenlijk wel?

In dit verband maak ik enkele kritische opmerkingen over het instrument ter beteugeling van een te grote stijging van de lastendruk, te weten het sanctie-instrument op basis van de door het Rijk ingestelde macronorm. Op basis van deze macronorm moet een onevenredige stijging van de collectievelastendruk worden voorkomen en zo nodig gecorrigeerd. Intussen heeft de staatssecretaris deze macronorm voor 2008 concreet ingevuld. Het plafond bedraagt 3,75%. Daarboven treedt het sanctie-instrument, de correctie van het volume van het Gemeentefonds, in werking. Zowel in de memorie van toelichting tijdens de behandeling in de Tweede Kamer als in de schriftelijke rondes is niet duidelijk geworden hoe dit sanctie-instrument concreet zal worden ingezet en hoe daarbij onrechtvaardige effecten kunnen worden voorkomen.

De VVD-fractie heeft grote moeite met de wijze waarop de macronorm zal worden gehanteerd, net als met de wijze waarop het sanctie-instrument zal worden ingezet. Ook de memorie van antwoord en de nadere beantwoording van vragen geven geen eenduidig inzicht. Er wordt een paradoxale redenering gebruikt, net als bij het zogenaamde vertrouwen in de gemeente. Enerzijds stelt de rijksoverheid dat de gemeenten individueel vrij zijn in het bepalen van de hoogte van de ozb. Daarmee wordt recht gedaan aan het beginsel van gemeentelijke autonomie. Anderzijds krijgen de gemeenten van bovenaf een bindende norm opgelegd, dus heteronomie. Dit lijkt mij een logische inconsistentie. Kan de staatssecretaris uitleggen hoe zij beide beginselen bijeenbrengt?

Even vreemd is het bijeenbrengen van microautonomie en een collectieve macrosanctie. Je kunt op gemeentelijk niveau werkelijk niet overzien wat de mogelijke gevolgen zijn van de gebruikte autonomie. Voordat je het beseft, krijg je een sanctie opgelegd, te weten een korting op de bijdrage uit het Gemeentefonds. De vermeende gemeentelijke autonomie gaat dus vergezeld van een uiterst vreemde rechtsmoraal, mocht deze autonomie onverhoopt collectief te ruim worden gebruikt, lees: te vergaande tariefstijgingen. Over

deze rechtsmoraal zeg ik nog het volgende. Je zondigt alleen, en het blijkt geen zonde te zijn. Je zondigt in beperkte kring, en het blijkt nog steeds geen zonde te zijn. Je zondigt in groten getale en plotseling blijkt dit gedrag wel zondig te zijn en word je niet individueel, maar collectief gestraft. Je zondigt in het geheel niet, want je past geen onverantwoorde tariefstijging toe en toch word je gestraft, omdat anderen wel zondigen. Het is mij niet duidelijk wat voor beginsel van gerechtigheid hier wordt gebruikt. Kan de staatssecretaris uitleggen waarom zij de macronorm toch rechtvaardig wil noemen? Hoe moet het verschil in effect tussen grote en kleine gemeenten hierin worden meegenomen?

Hoe open de memorie van toelichting het sanctie-instrument laat, blijkt wel uit de memorie van antwoord. Daarin erkent de staatssecretaris onrechtvaardige effecten van het sanctiemiddel en zoekt zij uitwegen. Om onrechtvaardige kortingen te voorkomen wordt een vluchtweg gezocht in het instellen van drie of vier categorieën. Waar eindigt de correctie op de onrechtvaardige toepassing van een sanctie-instrument? Een verdere verfijning komt als vanzelf in de buurt van de huidige regeling; de micronorm met gelegitimeerde escapes. Waarom dan de ingewikkelde constructie van tariefautonomie en macrosancties? Is de staatssecretaris er zeker van dat gemeenten niet zullen anticiperen op een mogelijke sanctie en alvast een veiligheidsmarge inbouwen in de tarieven? Zij stelt dat zij voor 2008 geen problemen verwacht rond de macronorm. Wat voor inzicht heeft zij in de daaropvolgende jaren?

Een ander aspect van de macronorm is de fundering in een bestuursakkoord tussen kabinet en VNG. Opmerkelijk is de stelling dat dit instrument gebaseerd moge zijn op een overeenkomst tussen beide partijen, maar dat het kabinet tegelijk de handen vrijhoudt om bij uitblijvend resultaat alsnog met een wettelijke regeling te komen. Weer de combinatie van horizontaal vertrouwen en verticale dreiging. Wij komen er samen wel uit en zo niet, dan volgt een sanctie. Als er dan toch een wettelijk mechanisme in het vooruitzicht moet worden gesteld, waarom wordt dit dan niet direct in de wetswijziging meegenomen? Dan kan het parlement zijn wettelijke verantwoordelijkheid in dezen eveneens direct uitoefenen. Waarom laat het kabinet zo'n wettelijke regeling achterwege?

Regulering van een rijksverantwoordelijkheid via een overeenkomst met een belangenorganisatie heeft nog een bedenking. Mijns inziens riekt zo'n regulering naar corporatisme. Een belangenvereniging, te weten de VNG, voegt zich via een ogenschijnlijk horizontale overeenkomst direct in de verantwoordelijkheid van het Rijk. In de memorie van antwoord staat letterlijk dat het kabinet van de VNG een actieve rol verwacht richting de gemeenten bij het nastreven van de macronorm. Ook in het nadere antwoord verwacht de staatssecretaris van de VNG een actieve rol in het beteugelen van de gemeentelijke autonomie. Dit ontnemt de VNG de vermeende eigen rol en verantwoordelijkheid. Zij neemt de verantwoordelijkheid van het Rijk over. De

overeenkomst inzake het instrumentarium heeft immers een bindend gevolg voor de leden van deze vereniging? Er is niets op tegen om de leden van de VNG via een overeenstemming met het Rijk op te roepen zich te matigen. Dat laat de leden namelijk vrij om hier autonoom mee om te gaan. Dat laat ook de principiële verantwoordelijkheid van het Rijk voor de collectievelastendruk overeind. Nu blijkt deze verantwoordelijkheid te worden gedeeld met een belangengroep die daar rechtens buiten staat.

Waarom kiest het kabinet niet voor de veel eenvoudiger weg van repressief toezicht door de provincie? Dan kan elke gemeente autonoom verantwoordelijk blijven voor de eigen lastendruk en kan op die basis worden beoordeeld of regelmatig van deze speelruimte gebruik is gemaakt. De Raad van State wijst ook op deze mogelijkheid. Kan de staatssecretaris duidelijk maken waarom zij heeft gekozen voor de omweg van een opengehouden macronorm en niet voor het veel transparantere repressieve toezicht?

Het voorliggende wetsvoorstel bevat niet alleen tegenstrijdigheden, maar is op kritieke punten ook leeg. Het laat te veel over aan goede bedoelingen, vertrouwen en nadere regelingen. Dit wetsvoorstel voegt zich in een trend, namelijk die van raamwetten die alle beslissende punten openlaten of overlaten aan nadere regelingen of afspraken, zoals in dit geval. Dit maakt het voor het parlement steeds moeilijker te beoordelen of de wetgeving transparant, consistent en duurzaam is. Nogmaals, waarom wordt een kritisch instrument als de toepassing van een macronorm niet via wetgeving ingevuld? Nu volgen de beslissende spelregels pas later en moet worden afgewacht welke dat zijn. Graag wacht ik de beantwoording van de staatssecretaris af.

De **voorzitter**: Mijnheer Schaap, van harte gefeliciteerd met uw maidenspeech over de onroerendezaakbelasting. Het is niet onopgemerkt gebleven dat u als enig commissielid na ontvangst van de memorie van antwoord nadere vragen hebt gesteld aan de staatssecretaris. Als dat kenmerkend wordt voor uw inzet voor en uw betrokkenheid bij deze Kamer, belooft dat nog heel wat.

U hebt een verrassende, want zeer gevarieerde achtergrond. U bent gediplomeerd onderwijzer en hebt economie gedoceerd, maar u volgde ook een opleiding aan de Hogere Landbouwschool in Leeuwarden en studeerde sociale wetenschappen aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Alsof dat nog niet gevarieerd genoeg was, studeerde u daarbij ook nog filosofie, en dat zowel bij de Vrije Universiteit als bij de Rijksuniversiteit Groningen. In 1995 bent u gepromoveerd op de dissertatie "De verwerkelijking der filosofie: de metafysische pretentie in het denken van Th. W. Adorno". Ik durf u niet te beloven dat alle Kamerleden dit zullen gaan lezen.

U was landbouwer in de Noordoostpolder en docent filosofie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam en aan de Karel Universiteit in Praag. Sinds 1986 bent u dijkgraaf; tot 1997 van het waterschap Noordoostpolder en nu alweer tien jaar

van het waterschap Groot Salland. Sinds januari 2004 combineert u dat met het voorzitterschap van de Unie van Waterschappen.

In de jaren tachtig bent u vrijwel gelijktijdig zowel lid van de gemeenteraad van Brederwiede als beleidsmedewerker aan de overkant, in de Tweede Kamer, geweest. Uw betrokkenheid bij politiek en bestuur van destijds manifesteert zich ook in uw functies als dijkgraaf en voorzitter van de Unie van Waterschappen. U spreekt en overlegt in die hoedanigheden regelmatig met lokale, regionale en nationale politici en bestuurders. Water is daarbij voor u meer dan de spil waar uw werk om draait, en zelfs meer dan een passie, zo is mij geworden. Iemand uit uw directe omgeving verwoordde dat aldus: "Zonder water geen Sybe."

Mijnheer Schaap, iemand die landbouwers in Oost-Europa down to earth adviseert over de teelt van aardappelen, die causerieën houdt over filosofische onderwerpen en wiens maidenspeech in deze Kamer het schrappen van de maximering van de ozb betreft, kan met recht een veelzijdig mens worden genoemd. U schreef een aantal boeken over niet de minste, Nietzsche, maar u kunt uw liefde voor filosofie moeiteloos scheiden van uw werk als dijkgraaf. U staat bekend als iemand die niet om de hete brij heen draait, zoals ook bleek uit uw maidenspeech, en als een praktische, toegankelijke persoon, met een ruime dosis empathie. Uw gedrevenheid, veelzijdigheid en maatschappelijke betrokkenheid zijn heel waardevolle eigenschappen en maken u meer dan welkom in deze Kamer. Ik wens u van harte succes met al uw werkzaamheden hier.

Ik geef de leden de gelegenheid om de nieuwe collega te feliciteren.

**

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

*N

De heer **Engels** (D66): Voorzitter. Ik feliciteer de heer Schaap nogmaals met zijn maidenspeech. Ik spreek vanmiddag niet alleen namens de D66-fractie, wat op zich al heel wat is, maar ook namens de Onafhankelijke SenaatsFractie. Zelfs heb ik de eer om weer namens de Partij voor de Dieren te mogen spreken.

Soms kan er in korte tijd iets fundamenteel veranderen. Bijna twee jaar geleden moest de Eerste Kamer bij de behandeling van het wetsvoorstel tot inperking van de ozb nog de noodklok luiden over de dreigende structurele aantasting van de lokale autonomie. Vandaag kunnen wij vaststellen dat met dit voorstel de weg terug is ingeslagen. Het is plezierig dat de in het coalitieakkoord opgenomen goede voornemens over meer ruimhartigheid richting gemeenten niet alleen een positief vervolg hebben gekregen in het bestuursakkoord met de VNG, maar dat nu ook in wetgevende zin een begin is gemaakt met het proces dat naar ik hoop binnen afzienbare tijd zal leiden tot substantiële maatregelen voor meer

decentralisatie, minder bestuurlijke drukte en meer beleidsmatige en fiscale autonomie.

Plezierig is ook dat de twee jaar geleden bijna Kamerbreed aanvaarde motie die ik namens alle fracties op één na mocht indienen, waarin werd gevraagd om een herstel van het lokale belastinggebied onder gelijkblijvende collectieve belastingdruk, een daadwerkelijk gevolg krijgt. Ik kijk nadrukkelijk naar mijn goede collega mevrouw Bemelmans, die als eerste, namens het CDA, instemde met deze motie.

Eerder al constateerde ik met genoegen dat het ministerie van BZK naar aanleiding van de motie een degelijk rapport heeft vervaardigd, waarin scenario's zijn uitgewerkt voor een vergroting van het lokale belastinggebied. Graag maak ik van de gelegenheid gebruik, via de staatssecretaris mijn waardering daarvoor uit te spreken in de richting van haar voorganger, oud-minister Remkes en de betrokken ambtenaren.

Er is met andere woorden op dit moment sprake van een perspectiefrijk klimaat voor de toekomst van een volwaardig en zelfstandig lokaal bestuur. De verhouding tussen Rijk en gemeenten is verbeterd en een toenemend aantal publicaties, waarvan ik nu op grond van niet nader uit te leggen afwegingen alleen het rapport "De eerste overheid" van de commissie-Van Aartsen noem, duidt op de noodzaak serieus werk te maken van het geven van meer ruimte aan gemeenten in beleidsmatige, financiële en fiscale zin. In de kern heeft men daarbij het oog op meer gedecentraliseerde bevoegdheden, een ruimer eigen belastinggebied en in het Gemeentefonds gecompriëerde rijksmiddelen. In dat licht is het verheugend dat de staatssecretaris in de memorie van antwoord naar aanleiding van een vraag van mijn fractie helder aangeeft dat met dit wetsvoorstel niet een definitief antwoord is gegeven op de vraag naar de toekomst van het lokale belastinggebied. Nu blijkt dat in maart van het komende jaar met de VNG zal worden gesproken over deze kwestie, wil mijn fractie tot die tijd uiteraard alle ruimte geven om tot afspraken te komen. Het is verstandig daarbij de uitkomsten van de ingestelde taskforce voor het opstellen van een decentralisatieagenda te betrekken. Voor de volledigheid wil ik de staatssecretaris vragen of in dat verband ook zal worden gesproken over een overheveling van specifieke uitkeringen naar het Gemeentefonds.

Paradoxaal genoeg zit de complicatie van dit wetsvoorstel niet zozeer in het voorstel zelf, als wel in de flankerende afspraak die met de gemeenten is gemaakt over de hantering van een zogeheten macronorm. Mijn fractie heeft in het verslag kort samengevat aangegeven in het daarmee aangeduide instrument een symbolische schijnmaatregel te zien, met een hoog paradoxaal gehalte en vatbaar voor inhoudelijke kritiek. De eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat de reactie van de staatssecretaris op dit onderdeel mij niet geheel heeft overtuigd. Ik wil nog wel aannemen, dat waar het kabinet zich bereid verklaart bij overschrijding van de vastgestelde macronorm, zo nodig zonder instemming van de VNG, over te gaan tot een correctie binnen het Gemeentefonds, er sprake is

van meer dan symboliek en schijn. Ik blijf het op zichzelf tamelijk paradoxale gehalte van de maatregel lastig vinden. Het is immers niet eenvoudig in het sanctie-element daarvan een blijk van vertrouwen te zien. Wie vrouwen geeft, is bereid los te laten. Dat is elementaire psychologie. Daartegenover staat overigens dat de beheersing van de collectievelastendruk een ook in deze Kamer breed onderkend belang is. Graag vraag ik de staatssecretaris in hoeverre in het licht van het facultatieve karakter van een eventuele ingreep in het Gemeentefonds en gelet op het voorgeschreven vooroverleg, aan de VNG ruimte kan worden geboden om een te sterk gestegen collectievelastendruk via zelfreflectie en zelfcorrectie te matigen.

Dan is er nog de inhoudelijke kritiek van de Raad voor de financiële verhoudingen. De kritiek dat de macronorm de lokale beleidsvrijheid aantast, niet effectief is, financiële onzekerheid voor gemeenten veroorzaakt en een onredelijke risicoverdeling tussen gemeenten meebrengt, is niet mals. De memorie van antwoord gaat slechts op een deel van die kritiek in en roept bovendien nieuwe vragen op. Dat geldt overigens niet voor de kritiek dat extra financiële onzekerheid ontstaat voor gemeenten. De verwijzing naar de werking van de behoedzaamheidsreserve vind ik acceptabel en bovendien is het niet op voorhand verkeerd dat de in de VNG verenigde gemeenten een soort collectieve verantwoordelijkheid dragen voor de ontwikkeling van de lokale lastendruk. Op de inhoudelijke kritiek dat met de macronorm de bestaande normeringsafspraken worden doorkruist, reageert de staatssecretaris met het meer formele antwoord dat de gemaakte afspraak over de macronorm als het ware een nieuwe afspraak naast de andere is. Men kan zich afvragen of de Raad voor de financiële verhoudingen niet bedoelde aan te geven dat met de afspraak over de macronorm de inhoud en systematiek van de bestaande normeringsafspraken wordt doorkruist.

Graag zou ik de staatssecretaris willen vragen of het ook haar mening is dat de macronorm qua inhoud en strekking afwijkt van de bestaande systematiek in de afgesproken financiële verhouding. Op kritiekpunten zoals een gebrekkige doeleffectiviteit en de veronderstelde inbreuk op de lokale beleidsvrijheid is niet expliciet ingegaan. Ik kan er niet onderuit de staatssecretaris te vragen, alsnog op die twee punten van de Raad voor de financiële verhoudingen te reageren.

Tot slot van deze eerste termijn complimenteer ik de staatssecretaris met de laatste zin in de memorie van antwoord over de betekenis van het parlementaire budgetrecht. De erkenning dat in de Eerste Kamer het finale oordeel ligt over de omvang van het Gemeentefonds is natuurlijk een ijzersterke zet. Hieraan herkennen wij de ervaring van een doorgewinterde politica, die begrijpt hoe men de senaat moet bespelen. Dat geeft mij ook het vertrouwen dat de staatssecretaris de door mijn fractie nader opgeworpen vragen even sterk zal beantwoorden.

*N

Mevrouw **Bemelmans-Vidéc** (CDA): Voorzitter. Dit wetsvoorstel ligt in het directe verlengde van de in dit huis breed gesteunde motie-Engels c.s. Die motie is aangenomen tijdens de behandeling van het wetsvoorstel dat leidde tot de afschaffing van het gebruikersdeel van de onroerendezaakbelasting. Daarin wordt gesteld dat een eigen belastinggebied een integraal onderdeel vormt van de grondwettelijke autonomie van gemeenten. Er werd verwezen naar het Europees Handvest inzake lokale autonomie, dat bepaalt dat gemeenten over een substantieel eigen belastinggebied moeten kunnen beschikken. De motie-Engels roept op, maatregelen voor te bereiden die moeten leiden tot herstel van het belastinggebied zonder dat die bij de uitvoering leiden tot verhoging van de collectievelastendruk.

In het debat over de ozb is door de CDA-fractie geconstateerd dat deze onverplichte belasting de belangrijkste eigen gemeentelijke inkomstenbron vormt, met als functie het genereren van eigen inkomsten voor de gemeente als algemeen dekkingsmiddel. Deze inkomstenbron heeft dus niet alleen een bufferfunctie, maar raakt direct aan de allocatiefunctie van gemeenten. Die functie gaat dit kabinet ter harte, dat immers optimale decentralisatie nastreeft.

Het kabinet handelt met de thans voorgestelde maatregelen in de geest van het Europees Handvest inzake lokale autonomie en in het verlengde van de aanbeveling van het Congres van Lokale en Regionale Overheden van de Raad van Europa, waar deze in 2005 de Nederlandse regering heeft gevraagd om het eigen belastinggebied van de gemeenten in ons land te verruimen. De opheffing van het gebruikersdeel van de ozb leidde, zo stelde het Congres destijds al vast, tot een strijdige inperking van het in internationaal vergelijkend licht toch al kleine Nederlandse belastinggebied voor gemeenten. Het Congres geeft aan dat het niet alleen gaat om het waarborgen van voldoende middelen, maar "om het fundamentele recht van gemeenten om zelf te beslissen over de heffing van lokale belastingen".

Dit wetsvoorstel is mede het resultaat van het bestuursakkoord tussen Rijk en VNG. In een vervolgoverleg is tevens de erkenning van de VNG vastgelegd van de verantwoordelijkheid van het Rijk voor het collectievelastenniveau, zoals opgenomen in de motie Engels c.s., uitgedrukt in een zogenaamde macronorm. Onze fractie kan instemmen met de uitwerking van die norm, inclusief de voorgestelde differentiatie in sanctionering via het Gemeentefonds, zoals totstandgekomen in het debat met de Tweede Kamer, en waarmee ons inziens tegemoet wordt gekomen aan wat in wezen de inhoud is van de aangehouden motie-De Pater-van der Meer: het voorkomen van een onevenredige sanctionering van gemeenten die zich matigen in hun tariefstelling.

In de discussie over de ozb vanaf de afschaffing van de gebruikersheffing op woningen hebben meerdere adviescolleges geadviseerd. Ook

recentelijk zijn er diverse adviezen verschenen die wijzen in de richting van een verdere versterking van het fiscale gebied van lokale overheden en de wenselijkheid van differentiatie daarin. De CDA-fractie stemt, mede ook in het licht van ons partijprogramma, gaarne in met dit wetsvoorstel. Zij onderschrijft het uitgangspunt dat een herstel van vertrouwen tussen overheden wenselijk is en dat, mede in het licht van het decentralisatiebeleid, een herstel van de gemeentelijke fiscale autonomie nastrevenswaardig is.

Wij willen daarbij nogmaals wijzen op de grondwettelijke basis van deze en dergelijk maatregelen: de opdracht aan lokale overheden tot "regeling en bestuur van de eigen huishouding". Dat impliceert gemeentelijke autonomie en die autonomie impliceert dat gemeenten tot op zekere hoogte een fiscale autonomie kennen: een eigen allocatieve ruimte zodat het plaatselijke voorzieningenniveau kan worden afgestemd op de plaatselijk uiteenlopende voorkeuren.

Onze fractie heeft de volgende vragen: hoeveel ruimte ziet de regering voor een verdere vergroting van het gemeentelijke belastinggebied, en hoeveel ruimte ziet de regering voor differentiatie, gezien het gewicht dat ook zij toekent aan de allocatiefunctie? Zoals bekend zijn de mogelijkheden daartoe onderzocht in het rapport Scenario's gemeentelijk belastinggebied in relatie tot de bestuurlijke verhoudingen. Hierover staat trouwens ook het een en ander in het VNG-rapport onder voorzitterschap van de heer Van Aartsen aangaande "de eerste overheid", waarin wordt gepleit voor echte veranderingen, ook in het geval van differentiatie tussen gemeenten.

In de memorie van antwoord stelt de staatssecretaris dat dit wetsvoorstel een eerste stap in die richting is. De staatssecretaris geeft ook aan dat er inmiddels voldoende rapporten liggen over het gemeentelijke belastinggebied. Daarin heeft zij gelijk. Zij geeft ook een aantal vragen weer die in de discussie over de verdere uitbreiding, c.q. andere inrichting van het belastinggebied een rol zouden moeten spelen. Zij spreekt tevens uit dat zij die discussie wil voeren in samenhang met het decentralisatievraagstuk en aan de hand van vragen als: welke beleidsvrijheid hebben gemeenten en op welke maatschappelijke thema's? Daarover moeten in maart 2008 afspraken worden gemaakt met de VNG; dat is dus een belangrijk moment.

Hierover hebben wij een vraag. Het Scenario's-rapport stelt vast dat het bestaande beeld van de mate van beleidsvrijheid onduidelijk is. De veelheid van veranderingen en de stapeling van regelgeving leiden ertoe dat het vaak lastig is om per taak aan te geven of de beleidsvrijheid is toe- of afgenomen. Globaal, zo wordt geconcludeerd, is er echter meer gedecentraliseerd dan gecentraliseerd. Maar voor onze fractie staat centraal dat de gemeenten méér zijn dan uitsluitend platforms waar taken uit Den Haag "landen". Wat is in dit licht de inzet van de staatssecretaris bij haar besprekingen met de VNG, zelfs onafhankelijk van het decentralisatiebeleid? Welke beleidsruimte wordt de gemeenten

überhaupt gegund om hun grondwettelijke opdracht waar te maken? Welke afwegingsruimte, mét de bijbehorende middelen waarop ze principieel recht kunnen laten gelden, wordt hun door deze regering gegund?

Wij zien de beantwoording van onze vragen met interesse tegemoet.

*N

De heer **Van Driel** (PvdA): Voorzitter. De onroerendezaakbelasting (ozb) heeft in de vorige kabinetsperiode tot veel onrust geleid, omdat het gebruikersdeel ozb op woningen werd afgeschaft en de resterende ozb-tarieven, het eigenarendeel en ozb-tarieven met betrekking tot bedrijfspanden, werden gemaximeerd. Wij hebben ons toentertijd daartegen krachtig verzet, en wel om een aantal redenen: de motivatie was slecht, alle negatieve adviezen van de Raad voor Financiële verhoudingen en de Raad van State werden in de wind geslagen; het belastinggebied van gemeenten was al klein en werd door de afschaffing van het gebruikersdeel nog kleiner; en het vorige kabinet was bezig met de decentralisatie van een groot aantal belangrijke wetten, de Wvg, de Wnb en de Wmo, wat zich niet verhiel niet met het inperken met het belastinggebied. Daarbij kwam nog een economisch argument: omdat de gemeenten werden gecompenseerd en het budgettair neutraal was, bracht het nogal wat belastinggeld mee en wij vonden een verlaging van de belasting op arbeid beter. Dit kabinet heeft gelukkig een stap gezet om de belasting op arbeid te verlagen; het gaat dus de goede kant op.

De verhouding tussen het kabinet-Balkenende/Zalm en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten was in de vorige periode slecht. Velen herinneren zich wellicht nog de circustent op het Malieveld en het proces dat de VNG tegen het kabinet aanspande rond de ozb. Dit kabinet heeft willen breken met deze slechte verhouding en heeft op 4 juli jongstleden een bestuursakkoord gesloten, waarin onder andere overstemming is bereikt over de toekomstige systematiek van de ozb. Daarbij is afgesproken dat de huidige maximering van de ozb zal worden geschrapt. Daarnaast zal ter voorkoming van onevenredige stijging van de collectievelastendruk een macronorm worden ingesteld. Er komt een macronorm voor de stijging van de ozb -- voor 2008 bedraagt deze 3,75% -- die is bedoeld om een onevenredige stijging van de lastendruk tegen te gaan. Mochten gemeenten de ozb zodanig verhogen dat de totaliteit van die verhogingen leidt tot een hogere uitkomst dan die 3,75%, dan zal het hogere bedrag gecorrigeerd worden via het Gemeentefonds. Dat kan ertoe leiden dat als enkele tientallen gemeenten de ozb verhogen, bijvoorbeeld met 10%, en de overige op de norm zitten, voor alle gemeenten op het Gemeentefonds wordt gekort en dus alle gemeenten daaronder lijden. Kortom, de goede kunnen dus onder de kwade lijden. Er is geen sprake van dat de individuele overtreders aangepakt worden, maar alle gemeenten worden aangepakt. De redenering van de staatssecretaris

daarbij is dat de gemeenten ook goede redenen kunnen hebben om boven de 3,75% uit te komen. Als gemeenten bijvoorbeeld een aantal jaren de ozb nauwelijks hebben verhoogd, of als zij een aantal jaren op hun reserves hebben ingeteerd en dit niet langer verantwoord is, kan er toch sprake zijn van een begrijpelijke, acceptabele verhoging.

Deze wijziging leidt bij mijn fractie tot gemengde gevoelens. Zwaar weegt voor ons dat de Raad van State het macronormvoorstel onwenselijk vindt, omdat het niet getuigt van vertrouwen in de gemeenten. Principieel, zo stelt de Raad van State, wordt afstand genomen van het vertrouwen waarop de huidige wet is gebaseerd, dat de gemeenten de verantwoordelijkheid krijgen om hun belastingtarieven naar eigen inzicht vast te stellen, hun burgers daarop een toelichting te geven en verantwoording af te leggen voor de gemaakte keuzes. Bij de totstandkoming van die vastlegging, aldus de Raad van State, zullen de gemeenteraden zich ook laten leiden door de uitkering uit het Gemeentefonds. Deze verschaft mede een basis voor de tarieven en zekerheid omtrent een belangrijk deel van de gemeentelijke inkomsten. Een mogelijke ingreep achteraf doet die zekerheid teniet en raakt het vertrouwen tussen het Rijk en de gemeenten. Een sanctie door middel van korting op het Gemeentefonds legt bovendien een hypotheek op de in de gemeenteraad plaatshebbende besluitvorming over de vaststelling van de belastingtarieven. Ook de Raad voor de financiële verhoudingen sprak zich uit tegen het principe van de macronorm.

Er is nog een derde reden waarom mijn fractie moeite heeft met het voorstel. De laatste jaren zijn de belastingverhogingen die de gemeenten hebben doorgevoerd, matig geweest. Het belastinginstrumentarium wordt, in tegenstelling tot wat wel eens wordt gesuggereerd, met voorzichtigheid gehanteerd. Omdat de ozb zo zichtbaar is, is de publieke aandacht daarvoor groot. In geldtermen gaat het echter om een gering percentage. De vraag is waar wij ons qua belastingdruk zo over opwinden. En dat terwijl ook nu al -- zonder het op 4 juli gesloten bestuursakkoord -- het Rijk in staat is om in te grijpen als gemeenten excessieve verhogingen van de ozb doorvoeren.

Alles bij elkaar voldoende reden om grote twijfel te hebben. Aan de andere kant constateert mijn fractie dat de macronorm onderdeel is van de afspraken over het gemeentelijk belastinggebied, die ook betrekking hebben op de afschaffing van de limitering ozb en de spoedige standpuntbepaling over uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied. Deze afspraken zijn tijdens een buitengewone algemene ledenvergadering van de VNG met overgrote meerderheid geaccordeerd. Liefst 94% ging akkoord. Mijn fractie leidt daaruit af dat voor gemeenten de macronorm "part of the deal" is. De gemeenten zijn akkoord gegaan -- naar wij hebben begrepen -- vanwege het grote belang dat zij hechten aan de twee andere genoemde punten in het bestuursakkoord. Zij erkennen dat het Rijk verantwoordelijk is voor de macrolastendruk, onder de kanttekening dat de ozb

daarvan in geldtermen een gering percentage vormt. De toepassing van de macronorm is geen automatisme. Indien de norm overschreden wordt, volgt eerst bestuurlijk overleg. Daarbij komen de oorzaken van de overschrijding aan de orde alvorens het Rijk eventueel besluit in te grijpen. Mijn fractie heeft er vertrouwen in dat het belastinginstrumentarium door de gemeenten verantwoord wordt gebruikt. Kijken wij vooruit naar 2008, dan is daar alle reden toe. De gemeenten blijven macro gezien ruim onder die 3,75%. Kortom, wij laten de afschaffing van de limitering ozb en het spoedig knopen doorhakken over het gemeentelijke belastinggebied zwaarder wegen dan een niet-mechanische macronormering.

Rest ons nog een enkele opmerking en een enkele vraag. Bij het vorige debat over de ozb bij het afschaffen van het gebruikersdeel heeft mijn fractie zeer aangedrongen op een studie naar de mogelijkheden om het belastinggebied van de gemeenten -- een belastinggebied dat in Europees perspectief zeer gering is -- te vergroten. Mijn fractie wil dit standpunt nog eens nadrukkelijk herhalen. De daarbij behorende vraag is dan: kan de staatssecretaris aangeven wanneer de discussie over het vergroten van het gemeentelijke belastinggebied is afgerond, en wanneer op basis daarvan concrete voorstellen van het kabinet zijn te verwachten?

*N

De heer **Kox** (SP): Voorzitter. Net als aan de overkant steunt de SP-fractie dit wetsvoorstel. Er gebeurde iets bijzonders. Wij zijn zelf redelijk goed in het organiseren van handtekeningacties, maar deze keer kreeg mijn fractie, samen met andere fracties, een heleboel handtekeningen aangereikt, 750.000 in totaal. Deze actie was georganiseerd door de Vereniging Eigen Huis. Als de SP-fractie desalniettemin voor dit wetsvoorstel stemt, zijn degenen die denken dat wij slechts een populistische partij die altijd doet wat een handtekeningfractie vraagt, voldoende beantwoord.

De Vereniging Eigen Huis had redelijk goede argumenten voor haar handtekeningactie. Zij constateerde dat 84% van haar achterban van eigenwoningbezitters geen vertrouwen heeft in het op slot zetten van de ozb-heffing door de gemeenten. De vereniging concludeerde dat er ook andere redenen zijn om aan te nemen dat de kans op ongeremd belastinggedrag aanwezig is bij het wegnemen van de limitering. Desalniettemin steunen wij het wetsvoorstel. Ten eerste omdat het in lijn is met de motie-Engels die hier bijna Kamerbreed is aangenomen op het moment dat het gebruikersdeel van de ozb werd afgeschaft; overigens was dat niet de wens van mijn fractie. De motie vroeg terecht om enig herstel van het belastinggebied van de gemeenten. Dit voorstel is daarmee in lijn. Het herstelt het vertrouwen in de gemeenten en bevestigt de opvatting dat decentralisatie moet samengaan met een gemeentelijke belastingautonomie.

Ik onderken dat de behoefte aan gemeentelijke belastingautonomie en de behoefte aan een eerlijk belastingstelsel soms botsen. De ozb is naar de mening van mijn fractie geen eerlijk belastingstelsel. Het is een beetje raar dat de waarde van je huis, die door allerlei factoren wordt bepaald, bepalend is voor je bijdrage aan de gemeentelijke belastingen. In een grijs verleden heeft mijn fractie dus, net als de VVD-fractie nu doet, voorgesteld om deze belasting af te schaffen. Daarvoor in de plaats zou dan wel een gemeentelijke inkomstenbelasting moeten komen om de belastingautonomie overeind te houden. In het wetsvoorstel is terug te vinden dat die twee zaken met elkaar blijven vechten. Enerzijds zegt de staatssecretaris dat zij de gemeenten vertrouwt en daarom de limitering afschaft. Anderzijds vertrouwt zij ze alleen voor zover zij ze in het oog kan houden, dus houdt zij de macronorm achter de hand. De VNG protesteert daar terecht tegen.

Het is begrijpelijk dat de Vereniging Eigen Huis om andere redenen tegen dit voorstel protesteert. Inmiddels weten wij wel dat de 750.000 neezeggars iets te bang waren. De Vereniging Eigen Huis heeft zelf vastgesteld dat het het komend jaar wel mee zal vallen met de stijging: ongeveer 3%. Behalve als je in Bladel, Liesveld of Westervoort woont, maar wie gaat daar ook wonen. Dan is het toch een beetje je eigen schuld. De Vereniging Eigen Huis zegt echter: dat is komend jaar en je weet niet wat er daarna gebeurt. De VNG zegt: zie hoe goed wij ons gedragen, het zal wel loslopen. Voor het VNG-argument pleit dat er in het licht van het begrotingstekort van de gemeenten nog steeds alle reden zou zijn om de belastingen meer op te voeren. Weliswaar daalt de tekortpositie van de gemeenten van 530 mln. in 2006 naar 353 mln. in het afgelopen jaar, maar zij komen dat bedrag nog steeds tekort. Dat zij desalniettemin de beschaafdheid hebben opgebracht om dat niet in één keer te compenseren in de ozb, pleit voor het doordachte beleid van onze Nederlandse gemeenten.

De staatssecretaris heeft in de Tweede Kamer gezegd te luisteren naar de kritiek op een al te globale macronorm. Zij wil daarom dit voorjaar voorstellen doen over een nuancering van die norm. Het zou fijn zijn als zij hier al een tip van de sluier kan oplichten: hoe wil zij dat doen? Indien zij daarin slaagt, kan zij rekenen op de steun van mijn fractie voor haar wetsvoorstel.

*N

De heer **Holdijk** (SGP): Voorzitter. Verreweg het meeste wat nog over dit wetsvoorstel gezegd zou kunnen worden in dit stadium van behandeling, is naar mijn mening reeds naar voren gebracht tijdens de Tweede Kamerbehandeling. Daarmee wil ik niet tekortdoen aan de bijdragen van voorgaande woordvoerders, maar ik kan daarom wel kort zijn.

Om te beginnen, zeg ik maar ronduit dat mijn enthousiasme voor dit wetsvoorstel minimaal is. Dat heeft er niet mee te maken dat ik de lokale autonomie geen goed hart zou toedragen en evenmin met het feit dat ik de gemeenten geen

eigen belastinggebied zou gunnen. Laat ik dat voorstellen.

Mijn enthousiasme kreeg echter onmiddellijk een deuk toen ik las dat het wetsvoorstel het herstel van vertrouwen tussen het Rijk en de gemeenten op basis van een gesloten bestuursakkoord tot uitgangspunt heeft. Vanzelfsprekend ben ik niet tegen onderling vertrouwen, hoewel niet blindelings, maar ik wantrouw het wanneer dat vertrouwen moet worden gekocht of afgekocht, in dit geval door de afschaffing van het maximum van de jaarlijkse tariefstijging tot 2,75%, die vooral in het leven was geroepen ter bescherming van de eigenarenbelasting. Onderling vertrouwen tussen overheden is een mooi ding, maar zou ons het vertrouwen van de bevolking in overheden niet veel meer moeten bezighouden? Het vertrouwen van Nederlanders in de overheid is gering als het gaat om belastingen of gemeenten en al helemaal als het gaat om belastingen van gemeenten. Hiermee wil overigens niet gezegd zijn dat ik geen vertrouwen in de gemeenten in het algemeen zou hebben. Dat vertrouwen geldt evenwel niet iedere gemeente afzonderlijk. Daarom is terecht sprake van een randvoorwaardelijke verantwoordelijkheid van het Rijk.

De kern van het wetsvoorstel kan mijns inziens worden samengevat als het schrappen van de individuele limitering van de ozb, zodat gemeenten uitsluitend zelf verantwoordelijk worden voor hun tariefstelling in relatie tot het voorzieningenniveau. Het kabinet zal individuele gemeenten niet aanspreken op hun tariefstelling. Ik constateer dat er daarbij blijkbaar impliciet wordt uitgegaan van een directe een-op-eenrelatie tussen tariefstelling en het voorzieningenniveau. De vraag is of door de werkelijkheid wordt bevestigd dat in alle gevallen van zulk een directe relatie sprake is. Mevrouw Bemelmans-Vidéc heeft er zo-even terecht aan herinnerd dat de ozb-opbrengst een algemeen karakter heeft.

Terecht wordt gesteld dat de rijksoverheid het zich tot haar verantwoordelijkheid dient te rekenen dat de collectievelastendruk onder controle wordt gehouden. Veel houvast biedt dat uitgangspunt echter in mijn ogen niet, want die druk wijzigt zo dikwijls als regering en Tweede Kamer dat wensen. Het kabinet heeft formeel middelen om aan de overschrijding van de ozb-macronorm, de algemene limiet, consequenties en dus een sanctie in de vorm van een correctie te verbinden, door een of meer categorieën van gemeenten in relatie tot hun belastingcapaciteit te korten. Wij stellen hierbij vast dat het wetsvoorstel geen wettelijke norm bevat. Als wij het goed begrijpen, kan de thans voor 2008 vastgestelde norm van een stijging van 3,75% ieder jaar worden bijgesteld. Alles hangt daarbij af van de opstelling van het kabinet van dat ogenblik en van de te maken afspraken met de VNG, die reeds heeft verklaard, aldus de staatssecretaris, dat men zich er niet op voorhand op wil vastleggen dat de stijging niet boven de 3,75% mag uitkomen. Kortom, de vraag blijft of het formele sanctie-instrument waarover het Rijk beschikt, ooit enige

materiële betekenis zal krijgen, c.q. zal kunnen krijgen. Los hiervan komt er nog het bezwaar bij dat de macronorm leidt tot een collectieve correctie op de individuele vrijheid van een gemeente.

Er zijn met name voor de macronorm alternatieven denkbaar die ik op dit moment maar laat rusten. De genoemde factoren tezamen doen mij sceptisch staan tegenover het wetsvoorstel. Dat zal mij evenwel niet verhinderen om met belangstelling naar de reactie van de staatssecretaris te luisteren.

De beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

*B

!Zorgverzekeringswet!

Aan de orde is de behandeling van:

- het wetsvoorstel Wijziging van de Zorgverzekeringswet en andere wetten met het oog op het verzwaren van het premie-incassoregime en andere maatregelen om de werking van het met die wet en de Wet op de zorgtoeslag in het leven geroepen stelsel te optimaliseren (verzwaren incassoregime premie en andere maatregelen zorgverzekering) (30918).

De beraadslaging wordt geopend.

*N

Mevrouw **Swenker** (VVD): Voorzitter. Het onderhavige probleem van wanbetalers was in feite te voorzien bij de invoering van de Zorgverzekeringswet, ruim twee jaar geleden. Als er sprake is van een acceptatieplicht, kan een zorgverzekeraar alleen nog maar pogen de schade bij wanbetaling zo veel mogelijk te beperken, hoewel de wet hem op zich een goed alternatief heeft geboden, namelijk het opschorten van de verzekering. Kennelijk is in het overleg tussen zorgverzekeraars en de minister niet voor deze op zich normale en simpele oplossing gekozen. Er is een ingewikkelde constructie gekozen waarbij de zorgverzekeraars heel erg hun best moeten doen om alsnog de achterstallige premie binnen te krijgen en als beloning daarvoor geld van de minister krijgen, dat overigens wel door alle verzekerden moet worden opgebracht. Het totale bedrag aan openstaande premievorderingen bedraagt nu 196 mln., aldus het College voor zorgverzekeringen. Dat is een bedrag van ongeveer €10 per persoon. Dat is heel veel als men bedenkt dat verzekeraars met elkaar in hevige concurrentie zijn om een verzekerde binnen te krijgen, waarbij het om eenzelfde verschil in premie gaat. Het gaat volgens de minister om 1,5% van alle Nederlandse ingezetenen. Het is heel interessant om te lezen dat van deze ongeveer 200.000 mensen er 85.000 een zorgtoeslag ontvangen en 105.000 geen toeslag ontvangen.

Indertijd is bij de behandeling van de Zorgverzekeringswet de toenmalige bewindsman al gevraagd om de mogelijkheid te creëren, de zorgtoeslag rechtstreeks naar de zorgverzekeraar te laten overmaken. Daarvoor is toen niet gekozen. En hoewel menigeen in deze Kamer het kalf toen al richting put zag lopen, is het beest nu aan het verdrinken. De VVD-fractie denkt dat het goed is dat de minister met een wetsontwerp komt om de put zo snel mogelijk te dempen en derhalve om de zorgtoeslag als inkomstenbron te definiëren, zodat deze toeslag kan worden ingehouden voor de zorgverzekeraar en de betrokken verzekerden niet meer in de verleiding kunnen komen om het geld aan andere zaken te besteden.

Er is echter een grotere groep wanbetalers die geen zorgtoeslag ontvangt en toch geen premie betaalt. Het is maar de vraag of een verzawaard incassoregime ervoor zorgt dat deze groep haar achterstallige 100 mln. aan nominale premie afdraagt. Deze groep bestaat waarschijnlijk voor een groot deel uit 20- tot 40-jarigen en heeft veelal een inkomen dat boven de zorgtoeslaggrens ligt. Bij brief van 12 november jongstleden heeft de minister aangekondigd dat hij bovendien als sanctie een hogere, bestuursrechtelijke premie wil invoeren, die dan door een uitvoeringsorgaan moet worden geïnd. Dit brengt ongetwijfeld weer, waarschijnlijk veel, extra kosten met zich. Het risico is dan ook buitengewoon groot dat het dweilen blijft met de kraan open. De VVD-fractie is van mening dat ten aanzien van deze groep toch veel sneller overwogen zou moeten worden om tegelijk met behoud van het verbod op wisseling van zorgverzekeraar, de zorgverzekeraar de verzekering te laten opschorten en hiervan vooral mededeling te doen aan de zorgaanbieders. Het kan toch niet zo zijn dat mensen het erop laten aankomen dat zij toch wel zorg zullen ontvangen als dat nodig is en de Nederlandse burger in feite daarvoor de rekening presenteren? Deelt de minister dit standpunt?

Hetzelfde zou naar mening van de VVD-fractie ook moeten gelden voor wanbetalers die recht hebben op een zorgtoeslag en die weigeren desgevraagd deze automatisch rechtstreeks te laten uitbetalen aan de zorgverzekeraar. Ook ten aanzien van hen zou de zorgverzekeraar, nadat de premieschuld is opgelopen, de verzekering moeten kunnen opschorten.

Graag hoor ik hierop het antwoord van de minister.

De **voorzitter**: Dank u wel. Aangezien ik de heer Klein Breteler op dit moment niet kan ontwaren in deze Kamer, geef ik het woord aan de heer Thissen.
**

*N

De heer **Thissen** (GroenLinks): Voorzitter. Nu ben ik een amuse voor de CDA-fractie, terwijl ik normaal gesproken het dessert van de CDA-fractie ben. Ik verontschuldigd mij voor mijn stem, want ik sta hier tegenover de minister van gezondheid met een lichte griep. Ik heb wat pillen geslikt, maar of

wij dit wetsvoorstel als pil slikken, dat weten wij nog niet.

De maatregelen die de minister ons voorlegt, lijken uitsluitend uit te gaan van allemaal wanbetalers die te kwader trouw handelen en daarom nog harder moeten worden aangepakt. Is de minister met mij van mening dat het niet alleen wanbetalers betreft, maar ook mensen die onvermogen zijn om te betalen en mensen die een betalingsachterstand hebben? De minister gaat in dit wetsvoorstel uit van kwade trouw. Als de minister het zorgvuldig zou hebben uitgezocht en het zou blijken te kloppen dat het allemaal wanbetalers zijn, dan zouden deze maatregelen zinvol kunnen zijn. Dan krijgt hij van ons ook het voordeel van de twijfel.

Wat weten wij eigenlijk van mensen die hun premie niet betalen? Bitter weinig. Dit wetsvoorstel is in ieder geval niet voorzien van een goede analyse waarom dit voorstel voor de hele groep van mensen met een betalingsachterstand dan wel wanbetalers zou gaan werken. Wij en de minister hebben slecht zicht op de redenen van niet betalen. De Zorgverzekeringswet is nog geen twee jaar oud. Toen wij in deze Kamer het groene licht gaven voor het wetsvoorstel Zvw, deden wij dat in het volle bewustzijn dat wij heel veel nog niet wisten. Wij wisten nog niet of de compensatie voor 5 miljoen burgers via de Belastingdienst Afdeling Toeslagen, 's lands grootste sociale dienst, goed zou gaan verlopen. Wij wisten nog niet of de verzekeraars hun systemen zodanig op orde zouden hebben dat zij een feilloos incasso- en administratiesysteem zouden hebben. Wij wisten nog niet of burgers gewend zouden zijn aan de nieuwe manier van betalen en verzekeren en wij wisten nog niet of de minister in staat zou zijn het parlement regelmatig te informeren over de voortgang van onverzekerde en dreigende onverzekerde als gevolg van niet betalen.

In dit spel van premie betalen zijn veel meer partijen aan zet dan alleen de verzekerden. Er is een betrouwbare Belastingdienst Afdeling Toeslagen voor nodig die tijdig en in de juiste hoogte de zorgtoeslag overmaakt, zodat de premie betaald kan worden. Daar heeft de overheid flink wat steken laten vallen door niet op tijd te luisteren naar de adviezen van de uitvoerders, anders had de minister dit later ingevoerd. Een openbare rapportage is er nog niet, maar NRC Handelsblad bericht -- toevallig de dag voordat wij het wetsvoorstel verplicht eigen risico behandelen -- van een intern memo van de Belastingdienst waarin staat dat 1,3 miljoen Nederlanders toeslagen moeten gaan terugbetalen en ruim 800.000 Nederlanders te weinig hebben gekregen. Wij hebben het hier alleen nog maar over 2006. Wat mogen wij verwachten over 2007? Wij weten het niet.

Op 5 miljoen zorgtoeslaggerechtigden zijn dit hoge aantallen. Er zijn betrouwbare verzekeraars nodig die tijdig de juiste premies innen. Ook daar worden fouten gemaakt. In ieder geval twee verzekeraars in het zuiden van het land blijken bijna twee jaar niet de premies binnen de gemeentelijke collectiviteiten te hebben geïnd,

ondanks het feit dat de gemeenten de gegevens wel elke maand hebben aangeleverd. De verzekeraars dreigen nu, na ruim anderhalf jaar falende administratie, met incasso's voor schulden die bijvoorbeeld bij een echtpaar met een minimuminkomen kunnen oplopen tot ruim €4000 op twee jaar tijd. Wie is hier schuldig? Wie is hier nu te kwader trouw?

Uit onderzoek bleek laatst dat een groot deel van de schulden vaak ontstaat door fouten van overheidsinstellingen, uitkeringen die te lang op zich laten wachten en toeslagen waar fouten mee gemaakt worden. Als ook deze mensen tot de groep wanbetalers horen, dan zou ik het tragisch vinden als wij onze ogen hiervoor als overheid sluiten en die mensen vervolgens wel een verzaamd incassoregime opleggen. Kortom, wat hebben wij nu geleerd van de invoering van het nieuwe zorgstelsel? Zijn mensen er inmiddels aan gewend? Zijn de burgers in dit land gewend aan de wijze van betalen: de volledige prijs van de premie van de basisverzekering aan de zorgverzekeraar -- iedereen moet immers voelen wat het kost -- en vervolgens een compensatie vragen van de Belastingdienst? Dat moet je allemaal zelf doen. Weten wij of iedereen dat weet? En weten wij of iedereen dat kan?

Het zijn op dit moment vooral de consumentenprogramma's op televisie die burgers voorlichten over wijzigingen voor het komende jaar. Sommige zorgverzekeraars zijn heel voortvarend. Univé meldde nu alweer in de folder aan zijn verzekerden dat er volgend jaar een verzaamd incassoregime gaat gelden. Weten de verzekeraars dat de Eerste Kamer er nog toe doet? Kunnen wij ons daartegen verzekeren? De consumentenprogramma's op tv lichten vooral voor over het volgende jaar, over het eigen risico, het afschaffen van de no-claim, de veel duurdere aanvullende verzekering die qua dekking veel minder is geworden et cetera. Wat doen wij als overheid nog zelf om onze burgers te informeren? Wij jagen een systeem het land in dat ongetest de weg opging en nu kijken wij er niet meer naar om? Als wij dan ontdekken dat er niet betaald wordt, gaan wij nog harder drukken en duwen. Wat gaat dat opleveren?

Ik moest de afgelopen dagen toen ik bezig was met de voorbereiding op dit debat ongewild denken aan beelden uit prachtige films zoals *The Godfather*, of van die spannende Amerikaanse films waarin Robert de Niro en Al Pacino in de hoofdrol maffiosi spelen die, wanneer zij bij wanbetalers komen die hun aflossing niet willen betalen, zeggen: de volgende dag kom ik terug, maar dan moet u méér betalen. Elke vergelijking met bestaande personen berust op voorhand op een misverstand, dat begrijpt de minister wel. Eigenlijk is dat wel wat hij doet. Wij weten niet wie het zijn, wij weten niet waarom mensen in de problemen komen, wij weten niet waarom zij wanbetaler zijn dan wel betalingsachterstand hebben. Eigenlijk zegt de minister tegen hen: omdat u niet betaalt, moet u een hogere prijs gaan betalen. Zijn dat allemaal mensen met voldoende geld die berekenend gedrag vertonen en die de boel belazeren en dus te kwader

trouw zijn? Of zijn het mensen die door de invoering van het nieuwe zorgstelsel in de problemen zijn gekomen? Zijn het mensen die door onwetendheid, door fouten van de overheid of van de verzekeraars premieachterstand hebben opgelopen of die nog helemaal niet begrepen hebben dat zij in het nieuwe stelsel worden geacht te leven?

Zijn wij echt niet meer geïnteresseerd in de acceptatie en adaptatie van een wet door burgers? Wij pleiten ervoor, eerst te analyseren en dan pas maatregelen te nemen. Dat hoort de volgorde te zijn en dat hoort ook het debat hier in de Eerste Kamer te zijn. Als wij merken dat daar niet aan voldaan is, dan moeten wij als Eerste Kamer zeggen: minister, wij snappen dat u met een probleem zit en dat de zorgverzekeraars met een probleem zitten, maar analyseer nu eerst even wat het probleem precies is, wie het betreft en of de maatregelen die u voorstelt, dan ook op die groepen van mensen van toepassing zijn.

Een klein intermezzo. De cijfers over 2006 geven aan dat 19,3% van de Amsterdammers leeft onder de armoedegrens. Bij minimahuishoudens gaat het steeds minder om huishoudens met een bijstandsuitkering. Inmiddels bestaat de groep minima voor ruim een derde uit huishoudens met een ander inkomen dan bijstand of AOW. Hieronder bevinden zich dus ook veel werkende armen. Het aandeel langdurige minima neemt nog steeds toe. In 2003 leefde 65% van de minimahuishoudens drie jaar of langer van een minimuminkomen. In 2006 gaat het om bijna drie kwart, 73,5% van de minimahuishoudens. De bron is een persbericht van de gemeente Amsterdam. Ik kan mij zo voorstellen dat daarin een heel aantal mensen te vinden is dat bij de zorgverzekering een betalingsachterstand heeft opgelopen. Nu heeft Amsterdam gelukkig collectiviteiten afgesproken.

Met een besluit in de Trêveszaal of in het Catshuis, al naargelang waar het kabinet zich op dat moment bevindt, worden nog niet 16 miljoen mensen in dit land zelfredzaam. Met dat besluit kunnen zij nog geen eigen verantwoordelijkheid, die snel is opgeschreven in een wet, dragen. Bovendien verlangt het verplichte eigen risico nog veel meer zelfredzaamheid. De vraag of iedereen dat aankan, wordt eigenlijk voortdurend genegeerd. De voorganger van deze minister heeft beloofd dat wij regelmatig op de hoogte worden gehouden over onverzekerden en over verzekerden die de premie niet betalen. Alle beloften ten spijt is er op dit moment nog steeds geen systeem waarin gemeenten tijdig melding krijgen van onverzekerden of van mensen met een betalingsachterstand. Snel ingrijpen zoals met huurachterstanden gebeurt, waarover gemeenten veelal met woningcorporaties goede afspraken hebben gemaakt, is daardoor niet mogelijk. Wij weten niet of de maatregel om mensen een hogere premie te laten betalen, dan wel via het loon aan te pakken, tot beter betaalgedrag van verzekerden zal leiden en verzekeraars ervan zal weerhouden om de kwart miljoen mensen met flinke betalingsachterstanden een jaar te royeren. Wij weten ook niet of de brieven die de minister zegt te

zullen sturen, aankomen bij onverzekerden, door hen worden gelezen en zullen leiden tot spontane meldingen, want de minister verzuimt te onderzoeken waarom bijna een half miljoen Nederlanders zich niet verzekert of zijn premie niet betaalt. En daarmee hebben wij nog steeds geen antwoord op de vraag hoe je het principe van zelfredzaamheid in een samenleving introduceert en of je het iedereen kunt opleggen. Er is inzicht nodig in de situatie die tot wanbetaling of betalingsachterstand leidt en in de beweegredenen van mensen die wanbetaler zijn dan wel een achterstand hebben. Dan kunnen de juiste maatregelen worden genomen. Eén ding is zeker: het verplichte eigen risico zal deze groep niet helpen om hen in een zorgverzekering te krijgen of te houden.

*N

De heer **Klein Breteler** (CDA): Voorzitter. Allereerst mijn excuses dat ik wat later was, er was een klein logistiek probleem.

De CDA-fractie dankt de minister voor zijn uitvoerige beantwoording van de vragen die ook onze fractie hem heeft voorgelegd. Onze fractie waardeert de inspanning van de minister om de Zorgverzekeringswet, zeker nu wij enige praktijkervaring hebben, te verbeteren waar dit nodig en gewenst is. Wij zijn dan ook positief over de verschillende elementen van dit wetsvoorstel. Niettemin plaatsen wij enige kritische kanttekeningen en hebben wij op sommige onderdelen wellicht een betere oplossing.

Op de eerste plaats hebben wij enkele opmerkingen over het incassoregime. In verband met dit onderdeel is in de aanhef van het wetsvoorstel sprake van een verzwaring. Nu de minister echter besloten heeft bij wanbetalers toch niet de zorgtoeslag in te houden, kan mijns inziens toch moeilijk van een verzwaring worden gesproken; in elk geval niet tot 1 januari 2009. Immers, de minister heeft in zijn memorie van antwoord op 13 november jongstleden aangekondigd medio 2008 met een wetsvoorstel te komen om via een zogenaamde bronheffing, waarin de zorgtoeslag mede wordt betrokken, pas echt het incassoregime te verzwaren. Het is thans niet passend om uitgebreid in te gaan op dit voornemen.

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): Ik ben benieuwd of de heer Klein Breteler de toelichting van de minister heeft gelezen waarin staat waarom dat nog niet mogelijk is. Die toelichting is volstrekt steekhoudend.

De heer **Klein Breteler** (CDA): Daar kom ik op. Wel vindt onze fractie het teleurstellend dat uitvoeringsproblemen van de Belastingdienst aanleiding voor de minister zijn om inhouden van zorgtoeslag bij wanbetaling, althans voor 2008, te doen passeren. Overigens vindt onze fractie het opmerkelijk dat van de wanbetalers slechts 50% een zorgtoeslag heeft. Dat betekent dat ook 50% van de wanbetalers in principe een meer dan

toereikend inkomen heeft om de premie wel te betalen. Voor deze laatste groep is mijns inziens ook in 2008 nauwelijks sprake van een verzwaring van het incassoregime. In het kader van gelijke berechting en in het perspectief van een te verwachten bronheffingvoorstel kan onze fractie leven met het afzien van maatregelen met betrekking tot inhouding van de zorgtoeslag bij wanbetalers. Met belangstelling zien wij medio 2008 het uitgewerkte voorstel voor een dergelijke bronheffing tegemoet. Een aantal elementen weten wij al vanuit de brief van de minister van 12 november 2007 aan onze Kamer. Deze bronheffing met 30% boete is inderdaad een zwaar middel. Toch vragen wij ons af of het een doeltreffend middel is. Immers, voor wie thans al niet in staat is om de premie te betalen, zal een opslag van 30% deze situatie niet anders maken. Bovendien vragen wij ons af welke situatie voor schuldeisers ontstaat. Immers, het ligt voor de hand dat in die situatie er meerdere schuldeisers zullen zijn met een verschillende wettelijke preferentie. Wie gaat er dan voor? Zeker bij hen die een inkomen op het wettelijk minimumloon hebben, wordt het onzes inziens dringen.

Daarnaast vinden wij dat de minister in het aangekondigde voorstel ook zou moeten aangeven hoe de groep onverzekerden tot verzekeren kan worden bewogen met een daaraan verbonden premiebetaling. Daarom achten wij het noodzakelijk dat naast de kwantitatieve analyse van het bestand wanbetalers, meer onderzoek wordt gedaan naar de kwalitatieve aspecten. Immers, als bekend is waarom en waardoor wie als wanbetalers te boek staan, kan ook een gericht incassobeleid geëffectueerd worden. Dat geldt in het bijzonder voor de groep die geen zorgtoeslag krijgt. Onze fractie constateert dat alle verzekerden die wel betalen, de facto in hun premie en kosten een extra solidariteitsheffing ondergaan. Het gaat hierbij om grote bedragen. Er zijn 250.000 wanbetalers met een betalingsachterstand van nu al 200 mln. en een mogelijke verzekering via het Zorgverzekeringsfonds van 90% van dit bedrag.

Daarnaast heeft de minister in ons overleg op 6 november jongstleden onze twijfel niet geheel kunnen wegnemen over mogelijk optredende betalingsachterstanden bij inning vanaf 1 januari aanstaande van het eigen risico. Ook deze risico's zullen uiteindelijk via het Zorgverzekeringsfonds gaan lopen bij verevening tussen zorgverzekeraars. Is het daarom niet een goede gedachte om, analoog aan de verplichte WA-autoverzekering, verzekerden met een betalingsachterstand van bijvoorbeeld meer dan twaalf maanden onder te brengen bij een speciaal hiervoor uitgeruste zorgverzekeraar? Deze kan met ervaring en beleid beter inspelen op de speciale kenmerken van de doelgroep wanbetalers. Dit verbetert dan ook het level playing field van zorgverzekeraars.

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): Gaat de zorg van de heer Klein Breteler uit naar al dat geld dat niet binnenkomt of naar de gezondheidstoestand van al die mensen die niet betalen dan wel geen zorgverzekering hebben?

De heer **Klein Breteler** (CDA): Beide. Ik heb gezegd dat wij prijs stellen op een kwalitatief onderzoek waarom mensen niet kunnen betalen. Daarbij vinden wij het overigens even interessant om dat te weten van mensen die een zorgtoeslag hebben, doorgaans de lagerbetaalden, als van degenen die geen zorgtoeslag hebben en ook niet betalen.

Zoals ik zei, kan mijns inziens met ervaring en beleid beter worden ingespeeld op de speciale kenmerken van de groep wanbetalers, maar belangrijker is dat bij een gemiddeld bestand wanbetalers van 1% à 2% geen enkele zorgverzekeraar voldoende aandacht aan deze groep verzekerden kan ontwikkelen, dan wel de noodzakelijke expertise voor deze klanten. Ik hecht eraan, dit laatste te benadrukken, omdat ook wanbetalers klanten blijven bij de zorgverzekeraars, al was het alleen maar omdat zij de polis niet kunnen opzeggen. Ook blijkt dat er nog veel valt te winnen bij een betere voorlichting aan verzekerden. Dit blijkt alleen al uit het grote aantal wanbetalers van buitenlandse afkomst: 39.000 westerse allochtonen en 66.000 niet-westerse allochtonen op een bestand van 242.000 verzekerden met een betalingsachterstand. Graag nodig ik de minister uit, op deze beide punten in zijn eerste termijn te reageren.

De onderdelen "topreferente zorg" en "gebruik sofinummer door CVZ" geven ons, na bestudering van de antwoorden van de minister op onze vragen, geen aanleiding meer tot opmerkingen. Inzake het onderdeel "Buitenland" danken wij de minister voor toezending van het Masterplan Buitenland, waarmee hij de motie-Omtzigt/Heerts in de Tweede Kamer heeft uitgevoerd. Het noopt ons slechts tot het maken van twee opmerkingen. Wij blijven het vreemd vinden dat kort verblijvende buitenlanders die gebruikmaken van onze zorgvoorzieningen, ontzien worden, doordat zij geen verplicht eigen risico hoeven dragen. Immers, wanneer wij dat doen, bijvoorbeeld tijdens vakantie in het buitenland, is dit ook een normaal gegeven, waarover wij ook niet moeilijk doen. Sowieso is men buiten ons land veel meer gewend aan eigen bijdragen. Buitenlanders worden daar dan ook niet ontzien.

Uit het masterplan blijkt dat de zogenaamde buitenlandproblematiek redelijk is opgelost. Dit geldt met name voor onze rijksgenoten op de Antillen. Helaas ligt dit voor Aruba anders. Vooral de garantie dat kinderen, ongeacht de verblijfstatus en/of andere kenmerken van ouders, zorg en behandeling krijgen, spreekt ons aan. Wel blijven wij de bezwaren begrijpen van landgenoten met een verblijfplaats in het buitenland, zeker als zij op langdurige zorg zijn aangewezen. Hun positie is in vergelijking met de oude Ziekenfondswet of particuliere ziektekostenverzekering met uitvoering van de basisverzekering toch substantieel minder geworden. De introductie van de zogenaamde woonlandfactor bij de eigen bijdrage voor langdurige zorg neemt dit toch niet echt weg.

In het kader van de aanpassingen op het punt van openbaarheid van bestuursvergaderingen

in het bestuursmodel van zbo's in de zorg ga ik alleen in op de positie van CVZ. Het voorstel van de minister voor de andere zbo's op dit punt hebben onze instemming. Naar onze wijze van zien, wordt de positie van CVZ in het zorgverzekeringsveld nog belangrijker, zeker voor de verzekerden en de burgers van dit land. Daarom hebben wij bij onze inbreng in de commissie gepleit voor het handhaven van de openbaarheid van dit orgaan. Het behoort onder andere tot het gedachtegoed van het CDA dat ook op het belangrijke terrein van volksgezondheid de samenleving moet participeren, juist via zelfstandige bestuursorganen in de zorg. Gebeurt dit niet, dan dreigt het gevaar van technocratisering van deze organen. Het antwoord van de minister dat dit college op eigen initiatief de adviesraad openbaar kan maken, is voor ons dus niet voldoende. Wij pleiten ervoor dat het CVZ openbaar blijft dan wel belangrijke zaken aan de adviesraad voorlegt en dat deze raad wettelijk openbaar is. Ik ben bekend met het gegeven dat de huidige raad van bestuur op zichzelf geen enkel probleem met deze openbaarheid heeft, maar het gaat ook om de toekomst, die niet afhankelijk mag zijn van individuele opvattingen van mensen. De CDA-fractie luistert graag naar het oordeel van de minister in eerste termijn.

*N

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): Voorzitter. Ook ik tob een beetje met verkoudheid. Dit zijn de moeilijke maanden van het jaar.

Ruim twee jaar geleden voerden wij hier het debat met minister Hoogervorst over de nieuwe Zorgverzekeringswet, de Wet op de zorgtoeslag en de invoerings- en aanpassingswet. Mijn partij was tegen die invoering, evenals overigens de PvdA en GroenLinks. Eén van onze grootste bezwaren was toen dat verzekerd zijn tegen zorgkosten niet langer een recht was, maar een plicht werd. Mijn partij dacht dat niet alle burgers zo mondig en autonoom zouden zijn om te kunnen kiezen en vreesde dat met de intrede van de stelselwijziging het aantal onverzekerden zou toenemen. Die vrees is niet ongegrond gebleken en vandaar dat wij hier vandaag over een wetsvoorstel debatteren dat onder andere moet voorkomen dat het aantal onverzekerden toeneemt. In de toelichting staat dan ook dat er met het oog op een goede werking van het zorgstelsel behoefte is aan aanvullende wettelijke regels op enkele punten.

Er worden zeer verschillende onderwerpen in dit ene wetsvoorstel geregeld en dat is blijkens de memorie van antwoord gedaan uit praktische overwegingen, namelijk om te voorkomen dat beide Kamers der Staten-Generaal onnodig belast worden met allerlei kleine, afzonderlijke wetsvoorstellen. Dat moge zo zijn en het is aan de ene kant ook wel aandoenlijk dat het ministerie zich zorgen maakt over onze belasting, maar aan de andere kant brengt dit het risico mee dat zorgvuldigheid en volledigheid in gevaar komen. In die zin is het wetsvoorstel onevenwichtig. Het probleem van wanbetalers wordt namelijk uitsluitend als een logistiek probleem van zorgverzekeraars gezien, dat

op een zakelijke manier kan worden geregeld samen met nog enige andere zaken, waaronder het voorstel om de minister van VWS verantwoordelijk te stellen voor voldoende aanbod van topreferente zorg, innovatie en ontwikkeling in academische ziekenhuizen of in een daarmee gelijk te stellen ziekenhuis doordat hij hiervoor subsidies zal verstrekken. Ook wordt met dit wetsvoorstel een compact bestuursmodel ingevoerd bij het College voor zorgverzekeringen, het College bouw zorgverzekeringen en het College sanering zorginstellingen. Collega Klein Breteler wees er al op. Ik wijs er nog even op dat ik in het voorlopig verslag de vraag heb gesteld hoe het zat met de adviesraad en de patiëntenvertegenwoordiging van het CVZ. Die vraag zie ik graag beantwoord, want dat is nog niet gebeurd in de memorie van antwoord. Het wetsvoorstel bevat voorts een regeling voor de verwerking van het sofinummer en van bepaalde persoonsgegevens door het CVZ en een overgangsmaatregel ziektekostenverzekering voor een groep ex-Wtz'ers, de 700 missionarissen. Ik vind het leuk om die even te noemen, want die spreekt wel tot mijn verbeelding. Misschien kunnen wij de missionarissen nog inzetten in het kader van de onverzekerden, heb ik al gedacht. Graag verneem ik van de minister nog eens waarom hij al deze zo verschillende zaken op één hoop heeft gegooid en of hij het met mij eens is dat dit niet de schoonheidsprijs verdient.

Zoals ik al zei, gaat dit wetsvoorstel in de ogen van mijn fractie vooral over de aanpak van wanbetalers, dus degenen die na zich zorgverzekerd te hebben, hun premie niet konden of wilden betalen, en degenen die soms wel zorgtoeslag incasseerden, maar die niet besteedden aan waar ze hem voor gekregen hadden. Voor mijn fractie is dit een groot maatschappelijk probleem. Daardoor blijven de andere zaken die de minister via dit wetsvoorstel ook beoogt, te wijzigen wellicht onderbelicht. Het zij zo.

Zoals in de toelichting staat, is de bedoeling van het voorstel voorkomen dat het aantal onverzekerden toeneemt. Dit aantal onverzekerden is volgens een rapportage van het CBS in mei 2007 geschat op 241.000. Dit staat dan nog los van het aantal illegalen, dat uiteraard onverzekerd is (want zich niet kan verzekeren) en dat op 100.000 of honderdduizenden wordt geschat. Volgens het CBS waren er op 31 december 2006 daarnaast ruim 190.200 wanbetalers, mensen die zich wel verzekerd hebben maar een premieachterstand hebben van meer dan 6 maanden nominale premie. Door nu te voorkomen dat deze mensen hun zorgverzekering zullen opzeggen, zal volgens de theorie het aantal onverzekerden niet toenemen. Wil de minister nog eens toelichten waarom hij denkt dat alle zorgverzekeraars zich zullen houden aan de afspraken, neergelegd in het protocol wanbetaling? Het klopt toch dat zorgverzekeraars niet verplicht kunnen worden om wanbetalers niet te royeren? Het protocol is in die zin toch geen dwingend voorschrift? Dat kan het toch ook niet zijn, omdat een minister private zorgverzekeraars zijn wil niet kan opleggen? Sinds 1 januari 2006, de dag van de inwerkingtreding van de

Zorgverzekeringswet, de dag waarop iedere Nederlander van 18 jaar en ouder verplicht was, zichzelf te verzekeren tegen ziektekosten, is er, naar mijn fractie aanneemt, een heel reservoir van wanbetalers ontstaan die tot nu toe wel geroyeerd konden worden en die zich tot nu toe ongestraft en mogelijk ook onopgemerkt konden aanmelden bij een andere zorgverzekeraar, omdat zorgverzekeraars een acceptatieplicht hebben.

Met dit wetsvoorstel krijgen zorgverzekeraars compensatie uit het Zorgverzekeringsfonds voor verzekerden met een premieachterstand van meer dan zes maanden, als ze tenminste kunnen aantonen dat ze hun uiterste best hebben gedaan om het achterstallige geld te innen. Op welke manier is dit te controleren? Wie doet dat en wat is "hun uiterste best"? Mijn fractie is bang dat de afspraken boterzacht zijn en zij zou graag nog eens vernemen wat de minister hiervan vindt. Wanbetalers mogen niet opzeggen, maar zij kunnen wel geroyeerd worden. Zou dit laatste niet veel voordeliger voor de zorgverzekeraar zijn? De compensatiebijdrage uit het Zorgverzekeringsfonds is toch lang niet kostendekkend, zeker als je de administratiekosten en die van het incassotraject meerekent? Kan de minister ook vertellen hoeveel wanbetalers er tot nu toe geroyeerd zijn? En is bij benadering te zeggen hoeveel geroyeerden nu onverzekerd zijn en hoevelen zich herverzekerd hebben bij een andere zorgverzekeraar? Per wanneer is het protocol operationeel? Vanaf welke datum ontvangen zorgverzekeraars compensatie uit het Zorgverzekeringsfonds? Geldt dat met terugwerkende kracht tot 1 juli 2006 en krijgen zij in theorie in ieder geval compensatie tot 1 januari 2009, het moment waarop de nog in een wet vast te leggen structurele maatregelen gaan gelden? Blijft het incassotraject al die tijd doorlopen, ook als het niet succesvol blijkt te kunnen zijn, namelijk in de gevallen waarin er geen geld te halen is? Komt het incassotraject ook na de termijn van zes maanden voor rekening van de zorgverzekeraar? Wordt het wanbetalersbestand nu door alle zorgverzekeraars gevuld, ook door de twee die dat tot nu toe niet deden? Hoeveel zorgverzekeraars doen nu eigenlijk mee? Wie ziet toe op de correcte invoer in en het beheer van het databestand? Wordt het bestand nu beheerd door het CVZ of door de Stichting Inlichtingenbureau? Graag nog een verduidelijking van de procedures en de taken van de verschillende spelers op dit veld.

Mijn fractie vindt het eigenlijk veel belangrijker om meer inzicht te verkrijgen in de motieven en de achtergrond van de wanbetalers en overigens ook in die van de onverzekerden; ik heb hier bij het voorbereidend onderzoek ook naar gevraagd. Zolang deze factoren niet duidelijk zijn, zal het moeilijk blijven om er beleid op te zetten. Gaat het nu om mensen die niet willen betalen, die niets zien in solidariteit tussen gezond en ziek? Of gaat het om mensen die niet kunnen betalen? Wij steunen uiteraard alle inspanningen om hen die niet willen betalen, ertoe te dwingen dat wel te doen. Daarover mag geen misverstand bestaan, maar wij maken ons zorgen over het verder belasten, zowel financieel als emotioneel, van mensen die wel

willen, maar niet kunnen betalen. En dan geeft, eerlijk gezegd, het gegeven dat de groep wanbetalers 40.000 ontvangers van een uitkering bevat, ruim 90.000 allochtonen, van wie 71.000 met een niet-westerse achtergrond en 20.000 met een westerse achtergrond, en veel ongehuwden, misschien wel wat inzicht. Wanbetalers hebben vaak problemen op verschillende fronten, zoals de heer Thissen zojuist al heel illustratief naar voren heeft gebracht. Daarom snapt mijn fractie de uitspraak van de minister in de memorie van antwoord niet zo goed dat in beginsel iedereen in staat zou moeten zijn om de nominale premie te betalen omdat de bijstandsnorm er in combinatie met de zorgtoeslag op is afgestemd. Staat deze minister echt zo ver van de werkelijkheid van mensen met complexe schulden af, mensen met een zo grote achterstand dat zij nooit uit de problemen zullen komen? Gemeenten kunnen helpen bij schuldsanering, maar hebben zij ook de mogelijkheid om samen met de cliënt te bezien welke schulden eerst gesaneerd moeten worden? Eerst de zorg, eerst de huur, eerst gas en licht, eerst...?

Zoals ik al aangaf, wekt dit wetsvoorstel de indruk dat het probleem van de wanbetalers louter als een zakelijk probleem gezien wordt, een probleem dat met wat aanpassingen van de wet wel op te lossen is. In die zin lijkt het meer bedoeld te zijn om de zorgverzekeraars een plezier te doen dan om het echte probleem onder ogen te zien. En het echte probleem is naar onze mening dat er in ons land een categorie bestaat van mensen die, zoals ook is opgemerkt in de discussies over de Zorgverzekeringswet, alleen al door hun leefomstandigheden worden gedwongen om een andere keuze te maken dan de doorsnee burger. Velen van deze mensen leven in het heden en voor hen is de vraag hoe zij overeind kunnen blijven, het belangrijkste, voor hen is de toekomst ver weg. Vergeleken met de vroegere situatie, waarin het gemakkelijk was om onverzekerden verzekerd te krijgen -- men was van rechtswege verzekerd -- is er nu een geheel andere situatie ontstaan. De consequenties van wel verzekerd zijn en veel geld moeten betalen of niet verzekerd zijn en daardoor niet de zorg krijgen die nodig is, zijn veel groter geworden. Dat is wat ons zorgen baart!

Ik denk dat iedereen wel eens de ervaring heeft gehad, 's nachts zwetend wakker te worden door de nachtmerrie, voor een zaal te staan en je toespraak kwijt te zijn, letterlijk met de mond vol tanden te staan. Ik zou van de minister willen weten of hij ook wel eens zwetend wakker wordt als hij denkt aan het leger van mensen die in onze welvaartsmaatschappij zonder verzekering voor zorgkosten moeten rondkomen. En ik vraag me ook af of hij dan nog denkt dat het nieuwe stelsel op dit punt een succes is. Wij zien uit naar de antwoorden van de minister.

*N

De heer **Van den Berg** (SGP): Voorzitter. Mijn bijdrage aan dit debat lever ik mede namens de fractie van de ChristenUnie.

Op 1 januari 2006 is de nieuwe zorgverzekeringswet ingevoerd. Met deze wet is een eenduidiger zorgverzekeringsstelsel tot stand gekomen. Een belangrijke nevendoelestelling was kostenbeheersing in de gezondheidszorg door het bevorderen van marktwerking. Door de komst van de nieuwe zorgverzekeringswet zijn de verhoudingen tussen actoren in de gezondheidszorg veranderd. Zo is de rol van de zorgverzekeraars veel sterker geworden. Zij moeten zorg inkopen door contracten met zorgaanbieders te sluiten. Daarvoor hebben zij stuurinstrumenten gekregen in de vorm van contracteerbeleid. De zorggebruikers hebben met de Zorgverzekeringswet inderdaad meer keuzemogelijkheden gekregen door de acceptatieplicht die alle verzekeraars hebben. Ook is er een nieuwe speler gekomen, namelijk de gemeentelijke overheid. De gemeenten zullen vanaf 1 januari 2009 door de invoering van de Wmo, verantwoordelijk zijn voor de zorg voor en de ondersteuning van mensen met beperkingen. Tevens zullen een aantal gemeenten collectieve contracten met zorgverzekeraars afsluiten voor burgers die van een minimuminkomen moeten leven.

Al zolang er door de overheid verantwoordelijkheid wordt genomen voor bepaalde taken in de samenleving, bijvoorbeeld ten behoeve van mensen met een ziekte of een handicap, is er discussie over de vraag wat tot de overheidstaak behoort. Een duidelijke afbakening tussen het terrein van de overheid en het particuliere domein is niet altijd gemakkelijk te maken. Daarbij spelen vanzelfsprekend ook politieke visies een belangrijke rol. Benaderen wij de gezondheidszorg als een min of meer economische markt waarbij de verdeling en de kwaliteit van goede zorg wordt overgelaten aan de werking van vraag en aanbod in het zorgstelsel? Of blijft de overheid een belangrijke partij? De opzet van de Zorgverzekeringswet was in onze zienswijze dat de overheid nog steeds partij zou blijven, bijvoorbeeld bij het handhaven van de solidariteit in het systeem. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het bewaken van het vereveningsfonds door de overheid, het fonds waarmee er een herverdeling tussen zorgverzekeraars wordt bewerkstelligd op basis van het verbruik van zorg door hun verzekerden. De landelijke overheid bewaakt alleen nog maar, zo was naar onze mening de opzet van de stelselherziening. Maar het nieuwe kabinet heeft het toekijken op afstand alweer wat losgelaten. Zo is het no-claimsysteem afgeschaft en vandaag behandelen wij het wetsvoorstel om het incassoregime te verzwaren. Wij vragen de minister of hier sprake is van een beleidswijziging, of gaat het alleen om nadelige ontwikkelingen tegen te gaan. Het is voor ons een principiële verschil of de overheid verantwoordelijkheid neemt voor een aantal zaken in het domein van de zorg, of dat zij alleen negatieve effecten probeert te bestrijden.

De heer **Putters** (PvdA): Hoe ziet de heer Van den Berg het graag? Hoopt hij dat het een beleidswijziging is, of heeft hij een voorkeur voor het andere?

De heer **Van den Berg** (SGP): Ik hoop dat het een beleidswijziging is. Ik vind marktwerking in de zorg een merkwaardig verschijnsel. Dat kan en zal daar nooit functioneren. Ik ben benieuwd of het nieuwe kabinet een visie in dezen heeft ontwikkeld, of dat alleen een kapotgegangene band wordt geplakt.

Bij de behandeling van de Zorgverzekeringswet in deze Kamer is de vrees al uitgesproken dat deze megaoperatie allerlei financiële en maatschappelijke consequenties en veel risicofactoren mee zou brengen. Daarover is hier heel uitputtend gediscussieerd. Aan die discussie hebben onze fracties nadrukkelijk meegedaan. Zaken die wij toen vermoedden, worden nu werkelijkheid.

Gezien het voortraject, vinden onze fracties dit wetsvoorstel een verbetering. Wij denken daarbij aan het door de zorgverzekeraars gesloten "protocol incassotraject wanbetalers Zorgverzekeringswet". Is het onderliggende wettelijke regime nodig? Wat is de meerwaarde?

De compensatie voor verzekerde wanbetalers zal, zo hebben wij begrepen, pas per 2009 worden opgezet. Dit betekent in 2008 een extra verlies voor de zorgverzekeraars. Wordt dit verrekend in de premies van zorg? Wordt dit afgewenteld op de goede betalers?

Onze fracties vinden het gezien de vele problemen, wijs om de maatregel tot het stopzetten van de zorgtoeslag niet al per 1 januari 2008 in te voeren. Met belangstelling wachten wij de vervolgwetgeving inzake de bronheffing af. Die is essentieel.

Onze fracties kunnen zich vinden in de voorgestelde maatregelen en wachten de beantwoording van de minister af.

*N

De heer **Putters** (PvdA): Mevrouw de voorzitter. Het voorliggende wetsvoorstel is een verzamelwet waarin veel wijzigingen bijeengebracht zijn. Op de meeste van onze vragen is adequaat geantwoord en daarvoor danken wij de minister.

Wij hebben nog wel wat vragen bij de oorzaken en de aanpak van wanbetaling. Daarop willen wij graag nader ingaan.

De PvdA-fractie maakt zich zorgen over de constatering dat het niet betalen van de zorgpremie en de omvang van de groep onverzekerden toenemen. Dit wetsvoorstel regelt dat wanbetalers systematischer geregistreerd worden, dat verzekeraars hun incassoprotocol aanscherpen en gedeeltelijke compensatie krijgen als wanbetaling desondanks voortduurt, dat er een opzegverbod komt voor verzekerden gedurende de tijd dat niet aan de verschuldigde premie is voldaan en dat per 1 januari 2009 de zorgtoeslag wordt stopgezet om aan de verschuldigde premie te voldoen. Dit moet tegelijk roeyementen en onverzekerde zijn voorkomen. Dat steunt mijn fractie.

Enige teleurstelling over de beantwoording van onze schriftelijke vragen kunnen we echter niet onderdrukken. Wij krijgen namelijk de indruk dat betrekkelijk weinig te doen is aan het gebrekkige inzicht in de oorzaken van wanbetaling en aan het

onverzekerd zijn. Precies op dat punt roepen wij de regering tot meer actie op.

Uit de informatie die de minister ons geeft over de omvang en de samenstelling van de groep wanbetalers, komt het beeld naar voren dat het in sterke mate gaat om groepen van uitkeringsgerechtigden, mensen met allochtone achtergrond, eenoudergezinnen en combinaties daarvan. De groep onverzekerden lijkt er niet zoveel anders uit te zien. De minister wil met doelgroepgerichte voorlichting gaan werken om wanbetaling tegen te gaan. Dat steunen wij, maar kan hij concreter aangeven wat wij daaronder verstaan moeten? Niet onbelangrijk is immers om te weten waarop voorlichting zich moet richten!

Tot op heden geeft de minister vooral aan waarom hij geen inzicht in de oorzaken van het probleem kan krijgen. Het is namelijk niet mogelijk om gegevensbestanden te koppelen met als doel om bij financieel kwetsbare groepen te voorkomen dat zij opnieuw in betalingsachterstanden terechtkomen. De Tweede Kamer heeft in de met grote meerderheid aangenomen motie-Omtzigt/Heerts echter wel om die koppeling van bestanden gevraagd. Wij willen graag dat de minister nauwkeurig uiteenzet welke bestanden hij bedoelt als hij stelt dat deze niet gekoppeld mogen worden, en waarom dat niet mag. Graag horen wij ook welke acties wij wél mogen verwachten. In dat licht zijn wij bijvoorbeeld benieuwd naar zijn bemoeienis met de database die Zorgverzekeraars Nederland ontwikkelt om meer inzicht in betalingsachterstand te verschaffen en met de criteria die daarbij gehanteerd worden.

De PvdA-fractie vindt dat er stevig ingezet moet worden om het inzicht in de oorzaken te vergroten. Bij gebrek daaraan wordt het probleem tot op heden namelijk vooral financieel benaderd. De wanbetaling wordt het probleem van degenen die wel verzekerd zijn, omdat de premies erdoor omhoog gaan. Naast het feit dat er profiteurs zijn bij wie boetes kunnen helpen, is het ook zo dat sommige mensen uit de genoemde groepen de eindjes steeds moeilijker aan elkaar kunnen knopen, met complexe schuldproblematiek te maken hebben, of in andere sociale omstandigheden zitten die wanbetaling veroorzaken. Is bekend in hoeverre de betalingsachterstanden daarmee samenhangen? Zou de niet-westerse achtergrond van een deel van de groep wanbetalers erop kunnen duiden dat er mensen zijn die mogelijk niet gewend zijn aan en bekend zijn met onze cultuur van verzekeren? Is dat wellicht een van de oorzaken en schenkt de regering daaraan ook aandacht?

De vraag die volgt is, of en hoe wanbetalers in de groep onverzekerden terechtkomen. Wij krijgen graag inzicht in het verkeer tussen die twee groepen, om te bezien of dat is toegenomen na introductie van de Zorgverzekeringswet. Wij vragen ons af, of een mogelijke oorzaak van onverzekerde is gelegen in het feit dat partners of gezinsleden onder de Ziekenfondswet automatisch werden meeverzekerd en dit nu niet meer zo is. Is bekend hoezeer dit een oorzaak is van de groeiende omvang van het probleem?

Er zijn de laatste tijd verontrustend veel berichten in het nieuws dat illegalen door ziekenhuizen geweerd worden. Het kan immers gaan om noodzakelijke zorg, maar er kan niet altijd even scherp vooraf bepaald worden of zorg noodzakelijk is of wordt. Als een ziekenhuis niet-noodzakelijke zorg aan illegalen biedt, wordt dit niet vergoed en ligt het probleem bij het ziekenhuis. De minister kondigt nieuwe wetgeving aan, waarbij de illegaal in eerste instantie zelf verantwoordelijk is voor het betalen van zorg, maar dat lost dit probleem niet op voor de groep die het niet kan betalen. Wat gebeurt er voor die groep en wat doet de minister aan het onterecht weren van illegalen door zorgaanbieders?

De PvdA-fractie vindt het belangrijk dat een stap tegen wanbetaling gezet wordt die tegelijk voorkomt dat verzekeraars tot het royeren van verzekerden overgaan en er een carrousel ontstaat van wanbetalers die zich steeds bij een andere verzekeraar aanmelden, omdat die vanwege de acceptatieplicht niet mag weigeren. Het kabinet neemt verschillende maatregelen en heeft in de tussentijd ook al extra maatregelen aangekondigd. De regering kiest daarbij voor het aanpakken van profiteurs.

Ik vond het verhaal van heer Thissen over Al Pacino nogal eenzijdig. Je kunt namelijk ook andersom redeneren. Je bent Florence Nightingale en je helpt ook de verkeerde mensen die zich bewust zieker voordoen dan zij zijn. Er is een groep mensen die niet wil betalen. De heer Thissen moet erkennen dat daaraan iets gedaan moet worden.

De heer **Thissen** (GroenLinks): Ik wist op voorhand dat de heer Putters en ik uiteindelijk een evenwicht zouden vinden. Ik koos de positie van Al Pacino omdat ik wist dat hij de positie van Florence Nightingale zou kiezen.

De heer **Putters** (PvdA): Het aanpakken van de profiteurs kunnen wij steunen. Er komt een boete op de zorgpremie, die op het inkomen zal worden ingehouden, en de zorgtoeslag zal worden stopgezet voor die groep. Wij betwijfelen of dit iets oplost bij de groep die het toch al niet kan betalen. Hierbij staan de heer Thissen en ik zij aan zij. Van een kale kip kun je immers niet blijven plukken. Des te belangrijker is het dus om een beter inzicht te verkrijgen in de oorzaken van de betalingsachterstand. Ik hoor dit geluid ook bij alle voorgaande sprekers.

Ten aanzien van de bronheffing gaat een apart uitvoeringsorgaan de premie van wanbetalers direct op het inkomen, inclusief zorgtoeslag, innen. Zo probeert de minister het probleem op te lossen. De verzekeraar wordt zo ontlast en krijgt een compensatie uit het Zorgverzekeringsfonds als is aangetoond dat hij in de eerste zes maanden alles heeft gedaan om wanbetaling te voorkomen. Deze maatregel voorkomt onverzekerde. Dat is op zichzelf positief, maar wij menen dat de regering er beter toe kan overgaan om de nominale premie voor iedereen verplicht in te houden op het inkomen. Dat voorkomt de problemen rond wanbetaling, compensaties aan verzekeraars, en

extra wetgeving. Kan de regering dit overwegen en aangeven wat het verschil in financiële en administratieve lasten zou zijn?

Directe inning van de premie lijkt ons dus een goed voorstel, maar bij de boete van 30% erbovenop hebben wij meer twijfel zolang niet inzichtelijk is waardoor de betalingsachterstand wordt veroorzaakt. Is de minister dat met ons eens? Het voornemen is ook om na zes maanden wanbetaling de zorgtoeslag stop te zetten. Dat kan uitvoeringstechnisch niet per 1 januari 2008, en gebeurt daarom een jaar later. Op ons verzoek om de voors en tegens van het stopzetten van de zorgtoeslag op een rij te zetten is de minister tot op heden niet ingegaan. Zou hij dat alsnog kunnen doen? Is het daarnaast niet een betere optie om cessie van de zorgtoeslag aan de verzekeraar mogelijk te maken? Verzekerden zouden de Belastingdienst bijvoorbeeld op vrijwillige basis kunnen machtigen om de toeslag aan de zorgverzekeraar uit te keren. Mevrouw Swenker heeft hier ook al iets over gezegd. Ik hoor graag hoe de minister hiertegen aankijkt.

Doordat de prikkel voor zorgverzekeraars om mensen te royeren nu wordt weggenomen, kan onverzekerde voor een deel worden tegengegaan. Wij zien echter tegelijkertijd weinig prikkels om echt iets te doen aan de oorzaken van betalingsachterstand en wanbetaling. Waarop baseert de minister de veronderstelling dat dit probleem minder zal worden en dat de verzekeraars meer aan preventie zullen doen? De minister vertrouwt erop dat het incassoprotocol van enkele verzekeraars -- bij mijn weten hebben niet alle verzekeraars zich daar tot op heden achter geschaard -- leidt tot goed incassobeleid. Hoe definieert de minister dat eigenlijk zelf en hoe gaat hij verzekeraars daaraan houden? De regering meent dat iedereen in staat moet zijn de nominale premie te betalen en is minder gericht op de oorzaken van situaties waarin dat niet lukt. In die gevallen valt de regering terug op de bijstands- en zorgtoeslagregelingen, en op lokaal beleid gericht op dak- en thuislozen en sociale minima via collectieve contracten en de Wet werk en inkomen. De minister wordt echter weinig concreet in wat hij wenst zowel van verzekeraars als van gemeenten en sociale diensten. Wij horen graag van hem welke meer dwingende eisen hij aan hen stelt om onverzekerde tegen te gaan.

Het pakket maatregelen kunnen wij steunen, maar het oogt nog wat repressief. De gaten in het systeem worden gedicht, maar wij zouden graag zien dat nog meer wordt gedaan om te voorkomen dat het aantal mensen met betalingsachterstand of onverzekerde verder toeneemt. Een preventieve aanpak, die leidt tot het structureel voorkomen van betalingsachterstanden, is van groot belang. Dat brengt ons terug bij het zo noodzakelijke inzicht in de oorzaken ervan. Daar zal de regering dus op moeten inzetten de komende tijd. In dat licht wachten wij met belangstelling de antwoorden van de minister af.

De beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

*B

!Erkenning EG-beroepskwalificaties!

Aan de orde is de behandeling van:
- het wetsvoorstel Algemene bepalingen met betrekking tot de erkenning van EG-beroepskwalificaties (Algemene wet erkenning EG-beroepskwalificaties) (31059).

De beraadslaging wordt geopend.

*N

De heer **Laurier** (GroenLinks): Mevrouw de voorzitter. Wij realiseren ons dat er in feite weinig beleidsruimte bestaat bij de implementatie van deze richtlijn. Wij weten ook dat er een relatief grote tijdsdruk op staat, omdat het implementatietraject 20 oktober jongstleden afgerond had moeten zijn. Wij werken graag mee om het nog snel te regelen.

In het wetsvoorstel wordt geregeld dat voor mensen die hier tijdelijk of incidenteel een geregistreerd beroep uitoefenen, een lichter regime gaat gelden, waarbij een melding voldoende is. Dit wetsvoorstel maakt het mogelijk dat mensen in een geregistreerd beroep hier of over de grens werken. Dat zou je kunnen toejuichen, maar je kunt ook constateren dat iemand in Nederland tijdelijk zijn beroep kan uitoefenen op een lager niveau dan wat in Nederland wordt gevraagd, zoals mevrouw Besselink bij de behandeling in de Tweede Kamer opmerkte. Dat noopt toch tot enige voorzichtigheid.

De inbreng van de fractie van GroenLinks bij dit voorstel heeft tot enige verwarring geleid. Bij de behandeling in de Tweede Kamer was het aspect van langdurigheid aan de orde. De minister zei dat het om een periode van vijf jaar zou gaan. Bij onze vraag hierover spreekt de minister over maximaal vier meldingen. Er is wel een verschil tussen het aantal jaren en het aantal meldingen, wat ik een verbetering zou vinden. De vraag is wat precies aan de orde is. Gaat het om een periode in jaren of telt het aantal meldingen? Als het gaat om jaren wordt verwezen naar andere richtlijnen, bijvoorbeeld over langdurig ingezetenschap, maar daarbij gaat het specifiek om vestiging van mensen, terwijl uitoefening van een beroep in principe ook kan terwijl je niet in Nederland gevestigd bent. Hoe zit het dan met de limiet aan het aantal meldingen?

Aan de Tweede Kamer is een lijst toegezegd, waarin wordt geïnventariseerd voor welke geregistreerde beroepen deze wet zal gelden. Ik neem aan dat de Eerste Kamer die lijst ook ter beschikking krijgt. Bij de behandeling in de Tweede Kamer heeft de minister gezegd dat de evaluatie van deze richtlijn niet aan de orde is. Dat zou op Europees niveau moeten gebeuren, omdat het per slot van rekening om Europese regelgeving gaat. Als wij ons realiseren dat deze wet het mogelijk maakt voor langere tijd een beroep uit te oefenen op een ander niveau dan wij over het algemeen in Nederland vragen, is het dan niet verstandig om op

een termijn van pakweg drie jaar een quick scan te geven hoe dat in de afgelopen periode heeft uitgepakt? Mijn fractie wacht met belangstelling de antwoorden van de minister af.

De **voorzitter**: Ik verwelkom de minister opnieuw, want dat heb ik gedaan maar dan vóórdát ik de beraadslaging opende. Wie de Handelingen leest, zou wellicht de indruk krijgen dat de minister hier niet welkom was, maar het tegendeel is het geval.
**

*N

Minister **Plasterk**: Mevrouw de voorzitter. Het is mijn eerste verschijning in de Eerste Kamer en ik ben sufficiently impressed door deze setting. Dank voor de rappe ondersteuning en de logistiek. Het is overigens voor mij een spannende dag, want wij gaan vanavond vijf uur lang met de Tweede Kamer in debat over het Actieplan Leraren, dus ik zal ook in andere opzichten nog veel interacties met de Staten-Generaal hebben.

De heer Laurier merkte terecht op dat het hier gaat om de implementatie van een richtlijn die Europees is vastgesteld. Wij hebben eigenlijk geen beleidsvrijheid om iets anders te doen dan die richtlijn in de Nederlandse wetgeving vast te leggen. Het staat ons niet vrij om strenger te zijn of meer te willen regelen dan de bedoeling was bij die richtlijn. De basis van de Europese Unie is om het vrij verkeer van personen mogelijk maken en dus ook de mogelijkheid voor personen om in een ander EU-land, zoals opgesomd in de richtlijn, diensten aan te bieden. Wanneer dat tijdelijk gebeurt, is het mogelijk om daarvoor niet een geheel nieuwe erkenningsprocedure te doorlopen, maar dan kan de minister op het terrein waarop die functie zich bevindt, vragen om een jaarlijkse notificatie. Het is een kanbepaling.

Ik zeg graag toe dat ik de integrale lijst van beroepen waar het om gaat, die ik ook aan de Tweede Kamer heb toegezegd, aan de Eerste Kamer zal doen toekomen. Het gaat hierbij enerzijds om sectorale beroepen, zoals dierenarts, arts, verpleegkundige, architect, en anderzijds om de grotere groep van het algemene stelsel. Daar valt onder de rijinstructeur, de duikleraar of de persoonsbeveiligers. Dat zijn allemaal beroepen die je niet zomaar kunt uitoefenen, maar waarvoor je gekwalificeerd moet zijn.

Wanneer iemand die in Antwerpen woont, elk jaar in de zomer duikinstructeur wordt in de Grevelingen, is de vraag of er sprake is van incidenteel of structureel werk. Omdat het om een duikleraar gaat, kan de staatssecretaris van SZW in dit geval vragen om dat jaarlijks aan te melden. Dat hoeft niet, maar dat kan deze zelf invullen.

Het antwoord op de vraag wat incidenteel en wat structureel is, is nauwkeurig omschreven in de richtlijn. Het begrip "tijdelijkheid" wordt van geval tot geval door de betreffende minister beoordeeld, aan de hand van duur, frequentie, regelmaat en continuïteit. Zo staat het letterlijk in artikel 5, lid 2, van de richtlijn. Dat biedt ons geen ruimte om te zeggen dat wij het niet meer als

incidenteel beschouwen als iemand langer dan een jaar werkt. De minister om wie het gaat, zal die vier factoren altijd moeten afwegen. Als iemand gedurende drie jaar een keer per jaar invalt, gaat het om een andere situatie dan wanneer iemand een jaar voor de klas gaat staan. Leraar is ook een gereguleerd beroep. Wanneer iemand gewoon een vaste baan accepteert, kan dat vrij snel als een vaste en niet meer incidentele functie worden gezien.

De handhaving van die tijdelijke dienstverlening vindt dus case by case plaats. De toezichthouders zullen in de praktijk moeten nagaan of burgers die op de Nederlandse arbeidsmarkt te werk zijn gesteld, met goed gevolg een erkenningsprocedure hebben doorlopen, ingeval van vestiging, dan wel voldoen aan de criteria die gelden voor tijdelijke dienstverlening, zoals rechtmatige vestiging in het land van oorsprong, tijdelijkheid van de activiteiten in Nederland, met de vier criteria die ik hiervoor heb beschreven, en in voorkomende gevallen voorafgaande meldingsplicht.

De heer Laurier vroeg naar de evaluatie van de wet. De richtlijn voorziet erin dat de Europese Commissie op grond van artikel 60 iedere vijf jaar verslag uitbrengt over de toepassing van de richtlijn. Ook bepaalt dit artikel dat de lidstaten iedere twee jaar aan de Commissie rapporteren over de toepassing van de richtlijn. Daarbij dienen ook statistische gegevens te worden aangeleverd over aantallen, frequentie, et cetera. Indien de Eerste Kamer dat op prijs stelt, kan ik die gegevens, die wij over twee jaar bij de Europese Commissie moeten aanleveren, in kopie aan beide Kamers toesturen, zodat zij op de hoogte zijn van die informatie. Daarmee hoop ik tegemoet te komen aan deze vraag.

*N

De heer **Laurier** (GroenLinks): Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik kom terug op mijn eerste vraag. Is de langdurigheid bij de meldingen beperkt of is die gebonden aan het aantal jaren? Daar kan een verschil in zitten.

*N

Minister **Plasterk**: Ik vroeg mij ook af waar de genoemde vijf jaar betrekking op had. Dit gaat echter niet om de duur van de beroepsuitoefening, maar om de termijn dat buitenlanders hier verblijven voordat zij als ingezetenen worden beschouwd.

De heer Laurier vraagt opnieuw naar de duur. Het gaat om het product van vier factoren. Bij elkaar opgeteld moeten deze factoren voor de verantwoordelijke minister een plaatje opleveren. Deze factoren zijn de duur, de frequentie, de regelmaat en de continuïteit. Als iemand invalt voor een zwangere persoon, en dat bijvoorbeeld twee keer per jaar doet, zal een minister dit als incidenteel beschouwen. Als een inwoner van Aken min of meer structureel invalt voor zwangere leerkrachten, kan de minister gezien de frequentie

en de duur van het invallen vinden dat er geen sprake meer is van incidenteel werk. Hij kan dit werk dan aanmerken als iets waarvoor deze persoon zich moet registreren.

De heer **Laurier** (GroenLinks): Dat begrijp ik, maar in zowel het debat in de Tweede Kamer als in de beantwoording is daaraan een limiet gesteld. In de Tweede Kamer heeft de minister, verwijzend naar andere richtlijnen, gezegd dat het gaat om een periode van vijf jaar. In de beantwoording op de inbreng van GroenLinks noemt de minister vier meldingen als maximum. Bij de vijfde melding is er sprake van "langdurig". Mijn vraag blijft dus staan, of het gaat om jaren of om een limiet aan het aantal meldingen. Dan kan ook nog worden bepaald dat de periode aaneensluitend moet zijn. Op dit punt vind ik de beantwoording onhelder.

Minister **Plasterk**: De heer Laurier verwijst naar de beantwoording in de Tweede Kamer. Net zoals ik zo-even het voorbeeld van de zwangerschappen noemde, heb ik bij mijn weten in de Tweede Kamer als voorbeeld genoemd dat de verantwoordelijke minister van oordeel kan zijn dat een persoon die vier keer invalt niet langer incidenteel werk verricht. Ik ben vanzelfsprekend alleen verantwoordelijk voor onderwijsgevenden. In andere sectoren zijn andere bewindspersonen verantwoordelijk. Ik ben het echter met de heer Laurier eens dat als het aantal van vier bepalend is, dit in strijd is met wat ik zojuist heb vermeld. Dit is niet mijn intentie. Dat zou ook niet kunnen, omdat dit in strijd is met de richtlijn. De richtlijn schrijft voor dat de betrokken minister een beoordeling maakt op basis van de vier factoren.

De heer **Laurier** (GroenLinks): Ik citeer de inbreng: "zoals: bij vier keer melden is nog sprake van een tijdelijke en incidentele dienstverrichting, maar bij vijf keer is de grens naar vestiging overschreden en moet de dienstverrichter de erkenningsprocedure doorlopen."

Minister **Plasterk**: Dat komt overeen met wat ik zojuist uit mijn herinnering ophaalde. Het woord "zoals" wijst er namelijk op dat ik illustreerde wat een rol zou kunnen spelen in de afweging voor de betrokken minister. Het spijt mij als ik mij zojuist niet helder heb uitgedrukt. Ik heb gepoogd om door middel van een voorbeeld een antwoord te geven.

De heer **Laurier** (GroenLinks): Volgens de Handelingen van de Tweede Kamer zegt de minister echter: "Strikt genomen gaan wij niet in deze wet regelen wat langdurig is, want dat verwijst naar andere richtlijnen." Later zegt de minister: "Het praktische en korte antwoord is: vijf jaar."

Minister **Plasterk**: De heer Laurier overvalt mij hiermee. Als iemand vijf jaar lang permanent aaneengesloten werk verricht, zal geen collega kunnen spreken over incidentele werkzaamheden.

De heer **Laurier** (GroenLinks): Dat betekent dus dat er geen grens aan gesteld is en werkzaamheden per geval worden bekeken? In theorie kan deze periode dus vrij langdurig zijn. De periode van vijf jaar kan worden overschreden of er kunnen tien meldingen worden gedaan. Is dat de consequentie?

Minister **Plasterk**: Dat is juist. Ik heb dit zojuist proberen uiteenzetten. Het gaat om een kanbepaling. Een minister kan bijvoorbeeld van mening zijn dat een persoonsbeveiliging bij incidentele activiteiten niet geregistreerd hoeft te worden. Als een minister dit wel noodzakelijk acht, kan hij op basis van de duur, de frequentie, de regelmaat en de continuïteit beoordelen of er sprake is van een duurzame inzet voor het werk. De conclusie van de heer Laurier is dus juist. De termijn van vijf jaar die ik in de Tweede Kamer heb genoemd, ging over het ingezetenschap.

De beraadslaging wordt gesloten.

Het wetsvoorstel wordt zonder stemming aangenomen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

*B
!Gemeentewet!

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- het wetsvoorstel Wijziging van de Gemeentewet in verband met het schrappen van de beperking van de tarieven van de onroerendezaakbelastingen (31133).

De beraadslaging wordt hervat.

*N

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Voorzitter. Ik dank de leden voor de snelle behandeling van het wetsvoorstel. Ik hecht daar groot belang aan. Het gaat immers om de uitwerking van een afspraak in het bestuursakkoord. Die moet als het kan op 1 januari van kracht worden. De afspraak is gemaakt in het kader van herstel van verhoudingen tussen Rijk en gemeenten. Alle woordvoerders hebben daarover gesproken. Het kleine wetsvoorstel legt met het schrappen van de maximering de basis voor goede verhoudingen tussen Rijk en gemeenten. De maximering van de ozb was de gemeenten en de VNG blijkbaar een doorn in het oog. De gemeenten beschouwen de belastingen als een belangrijke graadmeter voor het vertrouwen tussen kabinet en gemeenten. Ik zeg dit met name tegen de heer Schaap, die ik overigens feliciteer met zijn maidenspeech.

De belastingen zijn niet de enige graadmeter voor mij bij autonomie en beleidsvrijheid. Dit punt raakte de gemeenten echter diep. Voor mij is de zuiverheid in verantwoordelijkheden essentieel bij deze wet. De

gemeentelijke autonomie moet echt wat betekenen. Dit punt is door alle woordvoerders naar voren gebracht. Als de gemeente besluit tot een extra voorziening, bijvoorbeeld een tweede zwembad, is dat een afweging binnen de gemeenteraad. Dat veronderstelt zowel verantwoordelijkheid voor de gemeente als verantwoording van die gemeente aan haar burgers, evenals een goed publiek debat in de gemeenteraad. De heer Schaap leek daaraan te twifelen, maar het gaat om het democratische debat in de gemeenteraad en daarvoor moet het belastinggebied iets voorstellen. Gemeenten hechten hier blijkbaar veel waarde aan.

Het Rijk moet aan de individuele gemeenten ruimte laten, maar moet de eigen verantwoordelijkheid niet verzaken. Ik benadruk dat de verantwoordelijkheid voor het Rijk in dit geval de macrolastendruk betreft. Daarvoor zijn de afspraken gemaakt omtrent de macronorm, met het oog op de beheersing van de collectievelastendruk. De meeste leden van deze Kamer hebben hierover iets gezegd. Eigenlijk heeft niemand, behalve de heren Schaap en Holdijk, de essentie van het wetje, dit heel kleine wetje, aangepakt, maar allen hebben gesproken over de macroverantwoordelijkheid en de macronorm.

De heer **Kox** (SP): Voorzitter. Voor mijn duidelijkheid: ik hoor de staatssecretaris spreken van een heel klein wetsvoorstelletje. Volgens mij is dit driedubbelop. Ik wil haar vragen om hiermee wat voorzichtiger te zijn. De VNG vindt dat de limitering eraf moet; die is haar een doorn in het oog. Verder heeft de Vereniging Eigen Huis driekwart miljoen mensen weten te mobiliseren voor het tegendeel; als handtekeningenophaler weet ik dat dit erg veel is. We moeten er dus voor oppassen om te zeggen dat het hier over bijna niks gaat.

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Nee, dat zeg ik niet. Het gaat om een klein wetje...

De heer **Kox** (SP): Een klein wetje met een grote impact dan maar?

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Ja, want ik vind de lokale autonomie en het eigen belastinggebied juist van groot belang. De VNG vindt die ook van groot belang, evenals alle gemeenten; zij hebben niet voor niets die circustent op het Malieveld neergezet. Dit is bijna het symbool geworden van de inperking van de lokale autonomie. Ik zeg dus niet dat het onbelangrijk is, maar wilde zeggen dat de Kamer eigenlijk alleen over de toelichting heeft gesproken en niet zozeer over het wetsvoorstel op zich; in de toelichting wordt immers de macronorm omschreven.

Voor mij is de essentie van het wetsvoorstel dus de afschaffing van de limitering. Dat impliceert ook de teruggave van autonomie waarover mevrouw Bemelmans sprak, die bovendien verwees naar Europa. Ik zie dit als een eerste stap op weg naar het herstel van het belastinggebied. De Kamer ging echter vooral in op de macronorm. Met nadruk zeg ik hier dat wij deze niet zien als een

sanctiemiddel, maar als een invulling van de verantwoordelijkheid van het Rijk voor de macrolastendruk; zoals gezegd is het Rijk voor die collectievelastendruk verantwoordelijk. Het zal ieder jaar worden bekeken. Daarbij wordt terug- én vooruitgekeken.

Ik schets de stappen die wij hierbij voor ogen hebben. In het komende voorjaar, rond maart 2008, is er inzicht in de ontwikkeling van de macro-opbrengsten; een en ander wordt afgezet tegen de ontwikkelingen in 2007. De macronorm van 3,75% is inmiddels genoemd. Bij overschrijding zoeken wij naar oorzaken: welke beleidsmatige afwegingen hebben hierbij een rol gespeeld, kunnen die de overschrijding verklaren? Dit wordt geagendeerd in het bestuurlijk overleg financiële verhoudingen met het VNG, om een bestuurlijke weging van de overschrijding te maken. Daarover zijn afspraken gemaakt en de VNG en 94% van de gemeenten in de ledenvergadering hadden daartegen geen bezwaar. In het bestuurlijk overleg wordt gesproken over de wijze waarop wij hiermee willen omgaan. Het kabinet beziet dan of er een correctie nodig is op de omvang van het Gemeentefonds. Een eventuele verwerking van de correctie kan in een circulaire aan de gemeenten en in de Gemeentefondsbegroting worden aangegeven. Het gaat hierbij dus niet om een automatisme. De heer Engels vroeg hoe dit is gerelateerd aan het normale overleg. Naar ons idee past dit heel goed in de afgesproken systematiek.

Tot zover mijn algemene opmerkingen. Ik zal nu de vragen van de sprekers behandelen.

De heer **Engels** (D66): Voorzitter. Ik keek net nog even in mijn tekst en ik sprak nadrukkelijk niet over de macronorm als sanctie, maar over de figuur van de macronorm, waarin naar mijn mening toch een sanctie-element zit. De staatssecretaris heeft de procedure geschetst en die is voor mij helder. Zij heeft duidelijk gemaakt dat het kabinet ook zonder de instemming van de VNG kan overgaan tot de sanctie. Maar zo'n element is dus aanwezig en dat kleurt toch onze opvatting van de figuur van de macronorm, afgezet tegen het argument van een vergroot vertrouwen tussen Rijk en gemeenten.

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Het is geen sanctie, maar kan wel als sanctie worden ervaren. Het is echt gebaseerd op het onderscheid in verantwoordelijkheid en de verdeling daarvan. De verantwoordelijkheid van het Rijk betreft hetgeen door mevrouw Bemelmans uitdrukkelijk in de discussie werd ingebracht en ook in de motie stond: de collectievelastendruk in de gaten houden. Daarvan is dit een onderdeel. In dat kader zijn de afspraken gemaakt en daarover bestaat ook geen misverstand. De gemeenten hebben de individuele verantwoordelijkheid om hun eigen belastingen te heffen en dat is ook de essentie van dit wetsvoorstel.

De heer **Engels** (D66): Mag ik het dan zo begrijpen dat de VNG en de gemeenten zelf niet de neiging hebben om over een sanctie te spreken, maar dat

zij als medeoverheid accepteren dat het Rijk op dit punt een specifieke verantwoordelijkheid draagt?

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Ja, zo zien zij het ook. Zij zien het als de verantwoordelijkheid van het Rijk om ervoor te zorgen dat de collectievelastendruk niet exorbitant wordt verhoogd. In de overleggen is eigenlijk ook nooit over sanctie gesproken. Van belang is dat men vond dat de limitering geen recht deed aan de eigen verantwoordelijkheid van de gemeenteraden om keuzen en afwegingen te maken over extra zaken en allocatie, daarvoor de lasten te verhogen, daarover aan de burger in de betreffende gemeenten verantwoording af te leggen en daarop na vier jaar eventueel te worden afgerekend. Ik beschouw dit als een stap op weg naar het herstel van het belastinggebied.

Ik begrijp dat de heer Schaap, tegen de achtergrond van de afschaffing van de totale ozb, niet zo te spreken is over wat er is gebeurd. Wij verschillen hierover gewoon van mening. Het kabinet is wel een voorstander van de ozb en brengt de afwegingen terug bij de gemeenteraad, waar die ook horen. Met betrekking tot de macrolastendruk vroeg hij of er ook andere argumenten waren en of er knelpunten zijn ervaren bij de gehanteerde systematiek. Knelpunten werden bij de micronormering wel degelijk ervaren. In de Tweede Kamer ben ik daar uitgebreid op ingegaan, maar ik zal er hier ook een aantal noemen. De micronormering legt de tariefsverantwoordelijkheid voor de ozb ook bij het Rijk, en als afgeleide daarvan bij de provincies. Dat is in strijd met de eenduidige verantwoordelijkheidsverdeling. De invulling van de micronorm is bovendien in strijd met het sinds jaar en dag onomstreden principe in de financiële verhouding dat elke gemeente bij gelijk tarief een gelijk voorzieningenniveau zou moeten kunnen realiseren. Dit is het bekende rekestarief in het Gemeentefonds. De micronorm is echter gekoppeld aan het tarief dat op het moment van invoering in de gemeente gold. Gemeenten die een hoog tarief hadden, kunnen dat dus hoog houden. Gemeenten die destijds echter een laag tarief hadden, mogen dat slechts beperkt laten stijgen tot het rekestarief. Die gemeenten ervaren dat terecht als onrechtvaardig. Verder acht ik het in algemene zin niet de verantwoordelijkheid van het Rijk om een uitspraak te doen over het voorzieningenniveau en de tariefstelling in een individuele gemeente; dat hoort echt bij de verantwoordelijkheid van de lokale bestuurders.

Waarom baseer ik het vertrouwen in die gemeenten? De gemeenteraad is bij uitstek -- als ik goed naar de voorzitter heb geluisterd, is de heer Schaap zelf gemeenteraadslid geweest -- het forum waar het debat over het voorzieningenniveau moet worden gevoerd. Het college moet dat debat aangaan in het kader van een eventuele belastingmaatregel. De gemeenteraad kan ook het best beoordelen wat noodzakelijk is in een concrete situatie. Daarnaast ben ik echt van mening dat gemeenten in het algemeen zorgvuldig en niet lichtvaardig met deze afwegingen omgaan. Ik ken de gemeente van de heer Schaap een beetje en

weet dat dit daar zo was. De tarievenlijstjes tonen dat ook aan; ik zie de oud-commissaris van de Koningin in Overijssel een beetje lachen aan de andere kant van de zaal. Als oud-bestuurder in de gemeente Hof van Twente weet ik dat er serieuze debatten over tariefstijgingen werden gevoerd. Er werd zeker niet lichtvaardig mee omgegaan. Sterker nog, er werd altijd gekeken naar het perspectief van bijvoorbeeld de provincie. De laatste cijfers van de Vereniging Eigen Huis -- de heer Kox heeft deze al genoemd -- steunen dit vertrouwen in de gemeenten. De gemiddelde ozb-aanslag stijgt met 3%, wat geenszins een grote stijging is. Het is dus alleszins redelijk om vertrouwen in de gemeenten te hebben. Gemeenteraadsleden en -bestuurders die er niet zorgvuldig mee omgaan, zullen daarop worden afgerekend bij de volgende verkiezingen, wat ook zo hoort. Gemeenten vinden het belangrijk dat wij als Rijk en regering geloof hechten aan de afwegingen op het gemeentelijk niveau en dat ook uitstralen.

De heer Schaap heeft ook gevraagd: waarom al die haast, is het wel gedegen wetgeving? In mijn ogen is het zeker gedegen wetgeving. Wat is afgesproken in het bestuursakkoord met de VNG, moeten wij proberen te realiseren, zeker als daaraan zo veel waarde wordt gehecht. In die zin ben ik blij dat de Tweede en Eerste Kamer meewerken aan een snelle behandeling van het wetsvoorstel, zodat het per 1 januari van kracht kan worden.

In het kader van de macronorm ben ik nog niet ingegaan op de trapsgewijze invulling. Er is gesproken over een "sanctie". Zoals gezegd, vind ik het geen sanctie. Als er wordt ingegrepen, dan kan dat inderdaad trapsgewijs plaatsvinden. Mevrouw Bemelmans had daarin gelijk. Dit sluit aan bij wat ik heb toegezegd aan de Tweede Kamer. In reactie op de aangehouden motie van mevrouw De Pater-van der Meer zal ik daarover nog een brief sturen. Daarin zal worden uitgelegd hoe wij dat voor ogen hebben.

Ik ben het niet eens met het beeld dat de VNG een belangenvereniging is die zich voegt in de verantwoordelijkheid van het Rijk. De collectievelastendruk is onze verantwoordelijkheid. De VNG doet daarin haar werk, maar dit is geheel in overeenstemming met wat gebruikelijk is in het overleg over de financiële verhouding zoals wij dat voeren met de VNG. De VNG heeft daarin haar eigen rol. Dit gebeurt op een transparante wijze; wij zullen uitleggen wat er gebeurt.

Ik ben blij dat de heer Engels zo staat voor de lokale autonomie. Hij heeft gezegd dat die voor hem in relatie staat met de grote decentralisatie die zal moeten plaatsvinden. Wij werken daar hard aan. Hij gebruikte de term "taskforce", die ik niet meer mag toepassen. De Tweede Kamer is niet zo voor de Engelse aanduiding, zodat ik over "taakgroep" moet spreken. Bij de begrotingsbehandeling van vorige week heb ik beloofd dat wij dit zullen doen. Er wordt in ieder geval hard gewerkt om meer taken naar gemeenten en provincies te decentraliseren.

De heer Engels en mevrouw Bemelmans hebben gesproken over de uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied. Ik heb inderdaad aan de Tweede Kamer geschreven dat er geen nieuwe rapporten hoeven te worden geschreven omdat er al zo veel zijn. Eigenlijk moeten wij maar eens over die rapporten gaan spreken met de VNG. De uitkomsten daarvan zullen wij uiteraard melden aan de Eerste en Tweede Kamer.

De heer Engels heeft verwezen naar de commissie-Van Aartsen; het is mij niet ontgaan dat hij daarin ook een inbreng heeft geleverd. Een aantal zaken is in dit verband punt van discussie. Welk verschil in voorzieningencapaciteit tussen gemeenten is acceptabel? Hoe groot mag het effect van lokale voorkeuren op de koopkracht van inwoners zijn? Hoe belangrijk is het om de financiële positie onafhankelijk te laten zijn van conjunctuurinvloeden? Mevrouw Bemelmans heeft hier nadrukkelijk naar gevraagd. Ik ben blij dat zij met veel waardering sprak over het BFA-rapport in de richting van mijn voorganger en de ambtenaren. Ik ben van plan om dat rapport -- waarin inderdaad de buffer- en allocatiefunctie zitten -- als uitgangspunt te nemen voor de gesprekken met de VNG. Op basis van dat rapport zal ik uiteindelijk ook het gesprek met de Kamer aangaan. Volgens de planning gebeurt dit inderdaad in het voorjaar, hoewel maart wel erg snel is. Laten wij het voorjaar ietsje rekkelijker nemen.

De overheveling van de specifieke uitkeringen naar het Gemeentefonds zit niet in de taakgroep. Hiervoor is een eigenstandig traject ingezet waarover ik apart zal rapporteren aan de Eerste en Tweede Kamer. Het zal alleen lukken als beide Kamers durven los te laten. Dit heb ik nadrukkelijk tegen de Tweede Kamer gezegd. Er moeten dus niet allerlei nieuwe specifieke regelingen worden bedacht. Dat ligt niet altijd aan de woordvoerders voor Binnenlandse Zaken, maar vaak aan de vakwoordvoerders voor de verschillende hoofdstukken. Ik heb dat in de Tweede Kamer gevraagd en ik denk dat de heer Engels onze ambassadeur kan zijn en dat element wat nadrukkelijker onder de aandacht van de collegae kan brengen. Dit zeg ik met nadruk tot de CDA-fractie.

Op de macronorm ben ik ingegaan. De heer Engels heeft gevraagd of zelfcorrectie mogelijk is. Daarop ben ik in het algemene betoog over de macronorm nog niet zo nadrukkelijk ingegaan. Ja, dat is mogelijk. Men constateert dit in het bestuurlijk overleg en dan kan daarnaar worden gekeken. Als het niet slechter is voor burgers, mag er altijd worden gecorrigeerd. Er mag dus in de loop van het jaar zo worden gecorrigeerd dat een betere situatie voor burgers ontstaat. Er kan dus zelfcorrectie plaatsvinden. Verder bedank ik de heer Engels voor zijn complimenten voor hetgeen wij hebben geschreven over de rol van de Eerste Kamer. Ik was blij dat hij daarmee zo blij was.

De heer **Engels** (D66): Mij stond voor de zelfcorrectie het volgende scenario voor ogen. De lastenstijging wordt groter. Dan is er het moment van het bestuurlijk overleg over de financiële

verhouding en komt de optie ter tafel om de macronorm als maatregel in te zetten, vanwege de verantwoordelijkheid die het Rijk heeft. Dat begrijp ik nu heel goed. Vervolgens stelt de VNG voor dat zij richting gemeenten een offensief en een traject inzet om een zodanige ombuiging van de ozb-belasting te realiseren dat de stijging het volgende jaar en de jaren daarna weer van tafel is, met als doel te voorkomen dat er iets gebeurt met het Gemeentefonds. Hoe zou de regering, en mevrouw Bijleveld als eerstverantwoordelijke bewindsvrouw, reageren op een dergelijk aanbod?

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Zoals ik het nu zie, zouden wij daarnaar in zo'n hypothetisch geval welwillend kijken en zouden wij de gemeenten de kans willen geven om te bezien of zo'n correctie mogelijk is, ook vanuit het idee dat het hun eigen verantwoordelijkheid is om daarover goed na te denken. Daarom heb ik dit aan het begin van mijn betoog zo nadrukkelijk geschetst, vanuit onze visie op de verantwoordelijkheidsverdeling. Daarin zijn wij verantwoordelijk voor de algemene collectievelastendruk en zij voor de individuele kant.

Ik ga over naar het betoog van mevrouw Bemelmans-Videc van de CDA-fractie. Ik ben blij met de steun die zij in algemene zin heeft gegeven en ook met het onderliggende idee en met het feit dat zij de twee kanten heeft genoemd, namelijk het belastinggebied -- dit is een eerste stap om daarin niet in te grijpen -- als buffer- en allocatiefunctie, maar zonder dat een verhoging van de collectievelastendruk plaatsvindt. Ik ben ook blij dat zij heeft gezegd dat wat er over lokale autonomie is geschreven in de geest is van het Handvest. Dat is ook zo. Gezien het belastinggebied dat voor Nederlandse gemeenten bestaat, is die autonomie relatief klein in vergelijking met andere Europese landen. Daarin heeft mevrouw Bemelmans-Videc gelijk. Hoe ik het nadenken over het gemeentelijke belastinggebied wil opzetten, heb ik net uitgelegd aan de heer Engels. Met het BFA-rapport als uitgangspunt, als referentiekader, zal ik nadenken over de fundamentele keuzen op die twee terreinen. Vervolgens zal ik daarover het gesprek met de Kamer voeren.

Wij richten ons inderdaad op het herstel van de gemeentelijke fiscale autonomie. Dat geeft vertrouwen. Mevrouw Bemelmans-Videc heeft gevraagd hoeveel ruimte of beleidsvrijheid ik zelf zie in het gemeentelijke belastinggebied, onafhankelijk van de decentralisatiediscussie. Ik ben van mening dat wij daarnaar ook onafhankelijk van de decentralisatiediscussie moeten kijken. Dat is in het verleden gedaan, zoals ook blijkt uit de voorliggende rapporten. Het is wel moeilijk om daarop nu al een antwoord te geven. Ik heb zojuist een aantal vragen opgeworpen waarover men zou kunnen nadenken. Wij zullen de bufferfunctie hanteren voor het opvangen van klappen, maar zullen ook de allocatiefunctie gebruiken. Wij zullen het BFA-rapport als uitgangspunt nemen. Daarbuiten heb ik hierover nog geen verdergaande opvattingen. Als mevrouw Bemelmans-Videc die

wel heeft, hoor ik die graag. Ook tot de Tweede Kamer heb ik gezegd dat men over dit terrein kan meedenken. Wij zullen eerst het gesprek aangaan met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en vervolgens hiermee bij de Kamer terugkomen. Wat ik in algemene zin aan de heer Engels heb geantwoord, met daarbij een aantal van deze vragen, zeg ik ook tot mevrouw Bemelmans-Videc. Ik vind dat daarnaar inderdaad onafhankelijk van de decentralisatie moet worden gekeken.

Ik heb kennis genomen van de opvattingen van de heer Van Driel van de PvdA-fractie over het verlagen van de belasting op arbeid. Zijn stelling luidde destijds dat dit de voorkeur verdiende boven het verlagen van de ozb. Dat lag wellicht meer in lijn met het feit dat een macrolastenverlichting zou worden gegeven, maar het is nu eenmaal gegaan zoals het is gegaan. Feit is wel dat de wijze waarop dat is gebeurd, slecht was voor de verhoudingen tussen Rijk en gemeenten en dat deze stap terug naar de ozb zonder limitering als belangrijk wordt ervaren. Ik had tijdens zijn betoog even de indruk dat de heer Van Driel meende dat de Raad van State dit hele wetsvoorstel niet goed vond, maar dat is niet het geval. De Raad van State vond dit wetsvoorstel juist wel goed, maar niet de macronorm. De Raad vond die onnodig. Ik zie dat de heer Van Driel dit ook zo had begrepen.

Over de macronorm heb ik zojuist gesproken. De toepassing is geen automatisme. De VNG ervaart dit als onderdeel van de afspraken. Men vindt het het belangrijkste dat de autonomie van de gemeenten op dit punt wordt erkend. Ik streef ernaar om in het voorjaar met de Kamer over het belastinggebied te spreken.

De heer Kox van de SP-fractie heeft gesproken over die handtekeningenactie. Het is mij niet ontgaan dat de SP goed is in handtekeningenacties. Ik ben ook lid van de Vereniging Eigen Huis, maar ik heb mijn handtekening niet gezet. Die 750.000 brieven moet de heer Kox wel met een korreltje zout nemen, want de Vereniging Eigen Huis heeft één brief op internet gezet. Die kon men aanklikken en naar tien Kamerleden sturen. Dus één persoon is in dit geval verantwoordelijk voor tien brieven. Het zijn er dus 75.000. Dat is nog veel, zou de heer Kox kunnen zeggen, maar het nuanceert wel heel nadrukkelijk de actie. Dat wilde ik even rechtgezet hebben.

De Vereniging Eigen Huis reageerde in eerste instantie met een soort hypereactie, maar ik ben blij dat zij nu zelf heeft aangegeven dat geen sprake is van een ongebreidelde stijging. Ik heb al gezegd dat ik geloof in de lokale democratie, waarbinnen daarmee verantwoord wordt omgegaan. Ik heb kennis genomen van de opvatting van de heer Kox dat de ozb geen eerlijk systeem is, maar ze is wel wat er op belastinggebied nu bestaat. Ik heb geluisterd naar de kritiek vanuit de Eerste Kamer. Daarom zal ik kijken naar de mogelijkheid van differentiatie bij ingrijpen. Daarover heb ik in algemene zin iets gezegd tot mevrouw Bemelmans-Videc. Wat Eigen Huis naar voren heeft gebracht over die vijf gemeenten klopt ook niet helemaal. Daar wil ik nog wel even op wijzen. Ik heb het stuk niet bij de

hand, maar alle vijf gemeenten waarvan er is gezegd dat daar beter niemand kon gaan wonen, zitten op een gemiddeld tarief voor Nederland. Ze hebben de tarief misschien procentueel verhoogd, maar ze zitten met uitzondering van één van de vijf niet op een hoog tarief. Het is dus goed als u daar nog wat specifiek naar kijkt, want er is wel enige nuance aan te brengen bij wat Eigen Huis naar voren heeft gebracht. Ik ga er niet vanuit dat wij ten aanzien van de gemeenten iets moeten doen, maar als dat toch moet vanuit de verantwoordelijkheid die wij als Rijk hebben voor de macrolastendruk, dan zal ik -- dat heb ik beloofd aan de Tweede Kamer -- rekening houden met wat er in de verschillende categorieën gemeenten gebeurt.

Dan kom ik op de vragen van de heer Holdijk van de SGP-fractie. Hij zegt niet tegen vertrouwen te zijn, maar het mag niet worden afgekocht. Dat is geenszins het geval. Wij kopen hier geen vertrouwen af, dat heb ik net ook in algemene zin gezegd. Deze maatregel van het vorige kabinet werd echt als een grote inbreuk op het vertrouwen gezien en op de autonomie van de gemeenten. Dat is door de grote meerderheid in de Kamer ook zo geschetst. Ik hecht aan die lokale autonomie en heb daar ook met de fractie van de ChristenUnie in de Tweede Kamer uitgebreid over gesproken, omdat zij ook erg hecht aan die lokale autonomie op dit punt en er een groot voorstander van is dat de afwegingen dicht bij de burgers worden gemaakt. Dit wetsvoorstel is een kleine stap terug op weg naar die lokale autonomie en niet meer dan dat. Ik hoop dat uw Kamer dat echt zo zou willen zien. Die kleine stap draagt echter wel heel erg veel bij aan betere verhoudingen in bestuurlijk Nederland.

Op de materiële betekenis van de sanctie en de vraag hoe ik die voor ogen heb, ben ik ingegaan in antwoord op de vragen van de andere sprekers die het daarover hadden. Ik hoop dat de heer Holdijk met name het punt van de lokale autonomie, waar de SGP-fractie ook altijd een groot voorstander van is geweest, zwaar zal laten wegen bij de beoordeling van dit wetsvoorstel. Dat was het, voorzitter.

*N

De heer **Schaap** (VVD): Voorzitter. Ik dank de staatssecretaris voor de beantwoording van de vragen en van het commentaar dat tot haar gekomen is. Ik zal op een paar zaken nog even ingaan, in de eerste plaats de positie van de VNG. De staatssecretaris zegt zeer te hechten aan goede afspraken met de VNG op basis van de vertrouwensrelatie die nu weer opgebouwd is. Uiteraard juich ik dat toe. Ik kom zelf ook uit de kring van de lagere overheden, de waterschappen. Daar komen wij elkaar uiteraard ook zo nu en dan tegen. De horizontale verhoudingen moeten natuurlijk goed zijn, daar kom je samen het verst mee.

Dat laat echter onverlet dat je de eigen bevoegdheden heel goed in de gaten moet houden. Ik heb wat vraagtekens bij de formulering die in

ieder geval in de schriftelijke ronde gehanteerd is: de staatssecretaris verwacht dat de VNG zich actief bemoeit met de handhaving door de VNG-leden van de door haar ingestelde macronorm. Daarvan heb ik gezegd dat het naar corporatisme riekt. Het riekt ernaar, dat de VNG medeverantwoordelijk wordt gemaakt voor iets wat nu net de bevoegdheid en de verantwoordelijkheid van het Rijk is. Ik zit daar een beetje sceptisch tegenaan te kijken en vraag mij af of dat de goede kant uit gaat. Worden hier niet verantwoordelijkheden gemengd? De VNG wordt op deze manier medeverantwoordelijk voor eventuele correcties die er via het Gemeentefonds aan de gemeenten worden opgelegd. De staatssecretaris zegt dat het geen sanctie is, maar het is in ieder geval een rechtstrekken op punten waar gemeenten, achteraf gezien, collectief te ver in zijn gegaan.

Ik heb voorts gevraagd waarom er zo'n haast bij is. Waarom moet deze wetswijziging nu worden doorgevoerd, terwijl er begin volgend jaar al een discussie aankomt over de gemeentelijke autonomie en het gemeentelijke belastingdomein? Ik denk dat er dan goed kan worden bestudeerd wat nu wel of niet goede belastingmogelijkheden zijn voor de gemeenten en dat in volle erkenning van de waarde van die decentrale autonomie. Had dit nu niet even kunnen wachten tot ook die discussie gevoerd zou zijn? Dan had de tariefnormering daarin meegenomen kunnen worden. Wat wij nu doen, loopt daar eigenlijk op vooruit en dat vind ik wat haastig. Dat geldt ook voor de verdere invulling van de macronorm. Ik zie daar toch een open eind in en ik krijg het gevoel dat dit snel moest, dat het nog even voor eind december rond moest komen, dan weten de gemeenten waar zij aan toe zijn. Dit is een lastige klus, die krijg je nooit in een wet rond, dus laat dan maar even liggen; wij komen er in gesprekken wel uit en u hoort nog van mij. Ik heb dat eerder onzorgvuldig genoemd en daar blijf ik eigenlijk wel bij.

Dan kom ik nog even op het decentrale bestuur. De VVD-fractie is sterk voor decentraal bestuur en de daarbij behorende autonomie. Leg de volle verantwoordelijkheid en de bevoegdheden bij dat lagere niveau. Nogmaals, ik kom zelf uit die kringen. Ik bedoel niet alleen de gemeenteraad, maar ook de waterschappen. Ik hoef hier geen getuigenis af te leggen van de mate waarin ik eraan hecht dat die besturen de volle ruimte krijgen. Ik weet misschien wel als geen ander -- als ik het een beetje brutaal zo mag zeggen -- hoe zorgvuldig er in die besturen wordt omgegaan met belastingen, met tarieven, heffingen en wat dies meer zij. Dat geldt vooral voor het eigen belastingdomein. Ik hoor hier in het Haagse circuit nog wel eens: ze doen maar wat daar op lager niveau, maar niets is minder waar. Je kunt dan ook rustig de verantwoordelijkheid leggen bij de lagere overheden, in dit geval de gemeenten. Laat ze gerust ook de verantwoording doen, want dat gebeurt echt wel.

Het bezwaar van de VVD-fractie tegen het loslaten van de tariefmaximering heeft te maken met het hele karakter van de ozb en van wat daarvan gebleven is. Als een gemeente tot

verdergaande dienstverlening voor de burgers wil overgaan, dan vind ik dat een autonome bevoegdheid van die gemeente. Dat moet die gemeente vooral zelf afwegen, maar dan worden de gevolgen -- voor zover het Gemeentefonds ontoereikend is -- afgewenteld op een specifieke belastinggroep, en dat zijn de eigenaren van particuliere woningen en van panden. Daar ligt nu net ons bezwaar. De pijn gaat naar een kant en hier kunnen -- dat gebeurt nu al -- heel tragische gevolgen van worden gemeld. Daar ga ik nu niet dieper op in, want over die hele ozb komen wij volgend jaar waarschijnlijk toch wel weer te spreken in wijder verband. Bij de eenzijdige afwenteling op deze ene belastinggroep ligt voor ons de grote pijn. Dat is dan ook de reden waarom wij bezwaar hebben tegen dit wetsvoorstel.

De heer **Van Driel** (PvdA): Ik volg uw betoog en kan mij daar in grote lijnen in vinden. Ik heb echter een vraag. U zegt: het komt dan alleen op de eigenaren neer. Waarom bent u dan akkoord gegaan met het afschaffen van het gebruikersdeel? Als u het gebruikersdeel gewoon gehandhaafd had, was het neergekomen op eigenaren en gebruikers, zoals wij dat wilden. Dus dat snap ik dan niet.

De heer **Schaap** (VVD): Wij waren voorstander van het afschaffen van de ozb en, zoals ik het ook al in mijn betoog heb gezegd, wij moesten ons maar tevredenstellen met het overeind houden van dit eigenarendeel. Daar hoort echter bij de limitering van de tariefstijging. Daar is een zorgvuldig systeem voor opgebouwd en dat valt nu weg, dus nu ontstaat de pijn. Een hoger niveau van dienstverlening bij de gemeente is prima, alleen wordt dan de belastingpijn afgewenteld voor zover de middelen uit het Gemeentefonds niet toereikend zijn.

De heer **Van Driel** (PvdA): Het wetsvoorstel was in uw ogen halfslachtig. Toen had u dit toch kunnen voorspellen?

De heer **Schaap** (VVD): Dit laatste dus niet. Er was toen een duidelijke tariefmaximering ingebouwd. De zaak was dus gelimiteerd. En dat wordt nu losgelaten.

De heer **Van Driel** (PvdA): U wist dat dit op termijn niet houdbaar zou zijn, dus er komt iets halfslachtigs, en ja, dan lijkt het...

De heer **Schaap** (VVD): U had er rustig op kunnen rekenen dat wij, wanneer op dat moment de tariefvrijheid was meegenomen, ook tegen die halvering waren geweest.

*N

De heer **Engels** (D66): Voorzitter. Ik dank de staatssecretaris voor de uitvoerige en positieve wijze waarop zij is ingegaan op mijn inbreng namens de drie fracties. Een belangrijk element in mijn betoog was de aard en functie van de macronorm als instrument om

rijksverantwoordelijkheid toe te passen op de collectievelastendruk. Mij is helder geworden dat in het onderlinge verkeer gemeenten en Rijk beide erkennen wat elkaars verantwoordelijkheden zijn. Het gebruiken van de term "sanctie" of "sanctie-element" wordt door geen van beide als maatgevend voor deze maatregel voorgesteld.

Ik vind het plezierig dat de staatssecretaris aangaf veel ruimte te willen geven aan het zelfcorrigerende en zelfreflecterende vermogen van de gemeenten in geval de collectievelastendruk zich minder zou ontwikkelen. In tegenstelling tot de heer Schaap vind ik dat dat wel recht doet aan de eigen verantwoordelijkheid van de gemeenten, omdat zij daarmee laten zien dat zij weliswaar behoefte hebben aan fiscale en financiële autonomie, maar dat zij als medeverantwoordelijke zelf willen bewaken of dat op een verantwoorde manier gebeurt. Ik kon daar met de beste wil van de wereld niets corporatistisch in ontdekken, maar dat is een kwestie van smaak.

Ik ben blij dat de staatssecretaris aangeeft dat er ambitieus wordt ingezet op meer lokale autonomie en meer decentralisatie op basis van het bestuursakkoord, het coalitieakkoord en allerlei publicaties. Ik vind niet dat wij in alle opzichten moeten doen wat de Tweede Kamer wenst te doen, en de uitkomsten van het werk van de "taskforce" zullen hopelijk substantieel zijn. Ik handhaaf die term nu even nadrukkelijk. Ik hoop dat die "taskforce" leidt tot een overtuigende "performance", waar heel heldere en richtinggevende "targets" uit zullen komen. De drie fracties namens wie ik de grote eer had ook vandaag weer te mogen spreken, zullen het wetsvoorstel steunen.

*N

De heer **Van Driel** (PvdA): Voorzitter. Het was mij bekend dat de Raad van State zich vooral tegen de macronorm keerde. Ons belangrijkste bezwaar betrof ook die macronorm; wij zien er namelijk niet zoveel in. Wij accepteren hem als "part of the deal"; ik sluit mij maar even bij collega Engels aan. Ik ben blij dat de staatssecretaris heeft gezegd dat het geen sanctiemiddel is en dat in geval van overschrijding de staatssecretaris zal nagaan of die het jaar daarop of het tweede jaar daarop gecorrigeerd kan worden. De kern van ons betoog is dat wij hopen dat die macronorm nooit toegepast hoeft te worden. De term "afrekenen" klinkt zo maffia-achtig, die gebruik ik liever niet. Het is prima dat je elkaar erop aanspreekt; dat moet zeker gebeuren. Het is een mooi middel zolang wij hem niet hoeven toe te passen. Verder steunen wij uiteraard de staatssecretaris.

*N

De heer **Kox** (SP): Voorzitter. Ik heb bij wijze van interruptie al gezegd dat het wellicht een klein wetsvoorstel is, dat echter toch voor grote beroering heeft gezorgd. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) vond dat het er moest komen om de vertrouwensbreuk te

herstellen die is ontstaan door eerdere aantasting van de belastingautonomie van de gemeenten. Het zorgde voor grote beroering bij de Vereniging Eigen Huis, die juist vond dat het er niet moest komen, omdat zij een ongeremde groei van gemeentelijke belastingheffing verwachtte. Ik ben blij dat de staatssecretaris mij de truc van de Vereniging Eigen Huis heeft uitgelegd. Doordat je 750.000 keer een Kamerlid kan bereiken via 75.000 mensen, blijft het desalniettemin een goede truc, maar ook een indrukwekkend aantal. Naar de mening van mijn fractie hebben beide organisaties recht op respect voor hun zorgen, die in beide gevallen legitiem zijn, natuurlijk altijd binnen de eigen verantwoordelijkheid van de rijksoverheid en van de Eerste Kamer als medewetgever.

Het is goed dat wij aan de VNG duidelijk kunnen maken dat wij het inderdaad rustig aan zullen doen met die macronormen en dat wij vinden dat er voldoende belastingruimte voor gemeenten moet zijn om aan de gemeentelijke autonomie recht te doen. Wij kunnen de Vereniging Eigen Huis laten weten dat wij haar zorgen delen en dat gemeenten ook van de regering en van deze Kamer geen feest met de ozb mogen gaan vieren.

Ik meen dat de conclusie mag zijn dat de Vereniging Eigen Huis en de achter haar schuilgaande eigenaren van woningen meegedeeld kan worden dat de belastingontwikkeling gematigd is; 3% is te doen. Dat geeft de organisatie zelf ook toe. Tegen de VNG kunnen wij meedelen: ben er voorlopig op gerust, de gemeenten hebben voldoende belastingruimte dus wij hoeven vooralsnog geen beroep te doen op die macronorm. Daarbij moeten wij in de gaten blijven houden dat er nog altijd een begrotingstekort zit bij de gemeenten, dus ooit zal dat geld ergens vandaan moeten komen.

Mijn fractie zal dit wetsvoorstel steunen. Ik dank de staatssecretaris voor de nuancering die zij aanbracht voor de gemeenten Bladel, Uitgeest, Laarbeek, Westervoort en Liesveld. Afgezien van Liesveld zijn dit geen bovengemiddeld dure gemeenten. Ikzelf bied mijn excuses aan aan de gemeente Bladel, waar ik in mijn jeugdjaren zo vaak met mijn jeugdvrienden en -vriendinnen van de plaatselijke horeca gebruik mocht maken, dat ik eigenlijk elk onroerendezaaktarief in Bladel voor rechtvaardig houd. Dat moet ik hier even zeggen, anders krijg ik last als ik daar weer eens in het dorp kom.

*N

De heer **Holdijk** (SGP): Voorzitter. Namens onze beide fracties wil ik mij in tweede termijn beperken tot het voorliggende wetsvoorstel. Er zijn hier belangrijke beschouwingen gehouden over het verdere traject, daar zal ik mij nu buiten houden.

Ik herhaal dat de lokale autonomie van gemeenten bij onze fracties hoog staat aangeschreven. Ik zou er zelf geen bezwaar tegen hebben als de ozb sterk zou stijgen, als er maar sprake is van communicerende vaten tussen de gemeenten en het Rijk wat de belastingheffing betreft.

Behalve in de stukken heb ik de staatssecretaris ook nu weer die directe koppeling horen leggen tussen de ozb en de lokale voorzieningen. Ik had in eerste termijn daar al vraagtekens bij geplaatst; ik vroeg mij af of dat de werkelijkheid wel altijd weergeeft. Ik zie ook wel eens ozb-verhogingen die andere doelen moeten dienen dan het op peil brengen van de lokale voorzieningen. Misschien kan de staatssecretaris daar nog even op ingaan.

De macronorm is geen sanctienorm. Wat onze fracties betreft is het manco in het wetsvoorstel dat er geen correctie meer mogelijk is van individuele gemeenten. Ik wil niet zeggen dat dat per se via dit instrument van die macronorm en wat daar verder aanhangt zou moeten plaatsvinden. De heer Schaap noemde in eerste termijn het alternatief van een repressief toezicht bij provincies. Dat zou ik mij goed kunnen voorstellen met het oog op individuele gemeenten.

Ter afsluiting merk ik op dat het mij, gezien de verhoudingen in deze Kamer, niet zo veel uit lijkt te maken of onze fracties nu voor of tegen dit wetsvoorstel zijn. Ik stel in ieder geval vast dat het enthousiasme in tweede termijn voor dit voorstel helaas niet is toegenomen. Ondanks het minimale enthousiasme, geven wij het voorstel het voordeel van de twijfel.

De heer **Kox** (SP): Hiermee is mijn vraag eigenlijk al beantwoord, want ik was benieuwd naar de positie van de ChristenUnie, namens welke fractie de heer Holdijk ook sprak. Ik begrijp dat zijn fractie en die van de ChristenUnie het wetsvoorstel gaan steunen.

De heer **Holdijk** (SGP): Dat hebt u goed begrepen.

*N

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Voorzitter. Ik zal de inbrengen van de sprekers in volgorde langslopen. Ik ben blij dat de heer Schaap het punt van de lokale autonomie nadrukkelijker naar voren heeft gebracht dan in zijn eerste termijn. Dat kon haast niet anders, gezien zijn verleden. Ik ben blij dat ik dat opnieuw heb gehoord, al wist ik het eigenlijk wel. Toch was het goed om dat in dit geval nog eens van de voorzitter te horen. Ik ben ook blij dat de heer Schaap nadrukkelijk de zorgvuldigheid in de afwegingen op lokaal niveau naar voren haalde. Toen ik dat zo hoorde, vroeg ik mij bijna af waarom hij het wetsvoorstel niet steunde. Ik weet dat de fractie van de VVD sowieso niet zo'n voorstander van de ozb is. De heer Schaap heeft er ook nog wel wat kanttekeningen bij geplaatst, maar toch hield ik voor mogelijk dat hij het wetsvoorstel zou steunen, luisterend naar het deel van zijn inbreng dat ik net noemde.

Ik ben het niet eens met wat de heer Schaap over de positie van de VNG heeft gezegd. Ik kan dat corporatisme in dit geval echt niet thuis brengen. De heer Engels heeft dit vóór mij ook al goed verwoord. Het gaat in dit geval gewoon over het normale verkeer in het bestuurlijk overleg financiële verhoudingen. Men neemt ook niet de

verantwoordelijkheid van het Rijk over; het Rijk blijft verantwoordelijk voor de macrolastendruk. Men heeft wel de kans daar in dit geval iets aan te doen, maar het Rijk is verantwoordelijk voor de collectievelastendruk in Nederland en daar is dit een onderdeel van. Ik realiseer mij best dat de gemeentelijke belastingen maar een klein onderdeel zijn van de collectievelastendruk, maar het is en blijft er wel onderdeel van. Ik ben het in ieder geval niet eens met wat de heer Schaap daarover heeft gezegd.

De heer Schaap heeft gevraagd of het niet bij de discussie over het gehele belastinggebied kan worden betrokken. Dat is zijn argumentatie. Dat kan niet, want wij hebben dit afgesproken. Men hecht eraan en dit is de basis van het vertrouwen. Het is een tweezijdige afspraak, waarbij wij hebben beloofd, ons in te spannen om dat inderdaad voor 1 januari aanstaande te regelen. Dat hebben wij ook gedaan. In die zin was ik blij dat de Kamer dit zo snel wilde behandelen. Ik vind dat wij ons moeten houden aan ons deel van de afspraak. Het gebruikersdeel of iets anders kan altijd weer bij de gehele discussie over het belastinggebied worden betrokken. Dat is wel wat anders. Dit is gewoon ons deel van de afspraak. Ik vind het zorgvuldig dat men zich aan zijn afspraken houdt.

De heer Engels sprak inderdaad namens drie fracties. Dat was ik vergeten te zeggen. Ik ben blij dat ik de aard en de functie van de macronorm in het debat heb kunnen verduidelijken. Ook ben ik blij dat de heer Engels het zelfcorrigerend vermogen goed weet te plaatsen in het normale bestuurlijk overleg over de financiële verhoudingen. Op het vlak van lokale autonomie en taskforces, om het toch nog maar even zo te zeggen, zijn wij best ambitieus. Ik hoop ook echt dat in beide groepen substantieel werk wordt geleverd, niet alleen in de gemeenten, maar ook in de provincies, en dat wij erin slagen om doelen af te spreken. Daarover ben ik het heel nadrukkelijk met u eens. Dan heb je ook iets om aan te toetsen, om mee op pad te gaan. Dat is dus zeker onze ambitie. Verder ben ik natuurlijk blij met de steun van de heer Engels.

Net als de heer Van Driel van de fractie van de PvdA hoop ik dat de macronorm nooit hoeft te worden toegepast. Dat is helder. Ik heb er ook vertrouwen in, zoals ik in eerste termijn heb gepoogd over te brengen. Deze afspraak hebben wij wel gemaakt. Zij is niet omstreden.

De heer Kox vindt het jammer dat ik de truc van de Vereniging Eigen Huis heb uitgelegd, maar ik weet dat de SP-fractie actief en goed is in het verzamelen van handtekeningen op allerlei terreinen. Ik ben het met hem eens dat 75.000 handtekeningen veel is. Mij lijkt het inderdaad terecht dat wij met respect naar beide kanten kijken en dat wij beide zorgen bestuderen. Het is terecht dat de heer Kox dit naar voren heeft gebracht. Ik ben blij dat de heer Kox zijn beeld van de vijf gemeenten heeft genuanceerd. Het is goed om dit in het goede perspectief te plaatsen. Dat vind ik zo jammer aan zo'n actie, want die brengt doorgaans weinig nuance aan in waar het om gaat. Mij lijkt het goed om soms te kijken naar wat er achter dingen zit. Sommige gemeenten hadden

eerst veel reserves waarop zij teerden en hebben daarna pas van de gelegenheid gebruik gemaakt om de belastingen te verhogen, andere hebben gewoon hun woningbezit, waarvan de opbrengst niet zo hoog is, verhoogd. Dat heb ik ook in de Tweede Kamer uitgelegd. Er moet gekeken naar wat er achter dingen zit en hoe dit dan gemiddeld uitpakt. Ik ben blij dat de heer Kox dit zelf heeft gedaan.

De essentie van dit wetsvoorstel is juist dat er niet wordt gecorrigeerd op individuele gemeenten. Wij laten de lokale autonomie zijn gang gaan en laten de gemeenteraden hun werk doen. Ik heb kennis genomen van hoe de heer Holdijk hiernaar kijkt, maar ik ben niet voor een correctiemechanisme, of dit nu door de provincie of anderszins wordt toegepast op individuele gemeenten. Dat haalt namelijk de essentie van dit voorstel, dus dat men zelf afwegingen maakt, terwijl wij verantwoordelijk blijven voor de collectievelastendruk, weg. Daarom ben ik niet voor het voorstel van de heer Holdijk. Ik ben, alles afwegende, wel blij met zijn steun voor het voorliggende wetsvoorstel. Mij lijkt dat de gemeenten dit ook zijn.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter: Ik constateer dat de VVD-fractie stemming verlangt. Volgende week dinsdag zal dan ook over dit wetsvoorstel worden gestemd.

Inmiddels heeft mij een schriftelijk verzoek van minister Klink bereikt, die het wetsvoorstel met betrekking tot de Zorgverzekeringswet behandelt. Hij verzoekt om een kwartier extra voorbereidingstijd. Ik stel voor, aan dit verzoek te voldoen en de vergadering een kwartier extra, tot 17.45 uur, te schorsen.

**

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt van 17.28 uur tot 17.45 uur geschorst.

*B

!Zorgverzekeringswet!

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- het wetsvoorstel Wijziging van de Zorgverzekeringswet en andere wetten met het oog op het verzwaren van het premie-incassoregime en andere maatregelen om de werking van het met die wet en de Wet op de zorgtoeslag in het leven geroepen stelsel te optimaliseren (verzwaren incassoregime premie en andere maatregelen zorgverzekering) (30918).

De voorzitter: Helaas heeft de heer Thissen het pand wegens ziekte moeten verlaten. Hij verontschuldigt zich hiervoor.

**

De beraadslaging wordt hervat.

*N

Minister **Klink**: Voorzitter. Hiermee krijgt de kwalificatie "minister van gezondheid", waarmee de heer Thissen begon, een extra lading. Overigens vind ik het zeer vervelend voor hem; dat hij hier ondanks zijn verkoudheid was, geeft in ieder geval aan dat hij zich zeer sterk betrokken voelt bij dit onderwerp.

Dit wetsvoorstel heeft eigenlijk een beperkt doel, namelijk voorkomen dat er een jaar na de invoering van de Zorgverzekeringswet grote aantallen verzekerden wegens wanbetaling worden geroyeerd. Dit doel is vooral gerealiseerd via afspraken tussen VWS en de zorgverzekeraars. Ze gelden sinds 1 januari 2006 en ze houden in dat verzekeraars die wanbetalers niet royeren, maar wel actie ondernemen om de premie alsnog te incasseren, een financiële compensatie krijgen. De faciliteiten die hierbij met het wetsvoorstel geboden worden, houden in dat er wordt voorkomen dat een wanbetaler zich aan incassomaatregelen onttrekt door van de ene zorgverzekeraar naar de andere te hoppen, het "wanbetalerscarrousel". Men kan de verzekering dus niet opzeggen en vrolijk naar een andere verzekeraar gaan omdat die een acceptatieplicht heeft. Dat willen wij uitsluiten; sterker nog, de zorgverzekeraars wilden dit zelf uitsluiten, vandaar dat men een protocol overeengekomen was.

Ook mijn voorganger wilde dit carrousel voorkomen en hij heeft eigenlijk al de aanzet tot het indienen van dit wetsvoorstel gegeven. Met recht, denk ik; in de memorie van toelichting zijn ten minste drie redenen aangegeven waarom dit van belang is. In de eerste plaats is het van belang omdat de solidariteit gehandhaafd moet worden; freeriders zijn niet acceptabel. In de tweede plaats mijnden onverzekerden in de regel de zorg. En in de derde plaats, als zij dit niet doen, komt het ziekenhuis dat de zorg moet leveren, niet zelden in problemen omdat die zorg niet betaald wordt. Wij nemen dus maatregelen omdat anders deze drie problemen zich zouden voordoen.

Zodra je ervan uitgaat, zoals mevrouw Swenker, dat het nu eenmaal iemands eigen verantwoordelijkheid is als hij zich niet verzekert, ben je eigenlijk aangeland bij een verzekeringsstelsel dat compleet op vrijwilligheid berust. Een acceptatieplicht en een verzekeringsplicht, gerealiseerd met de Zorgverzekeringswet, zouden dan hun doel missen. Dit wilden wij nu juist vermijden, evenals mijn voorganger en, naar ik hoop en verwacht, ook de fractie van de VVD. Het kabinet is geen voorstander van de lijn om onverzekerden zelf hun verantwoordelijkheid te laten nemen door hen te laten opdraaien voor de kosten van de zorg waarvan zij op een gegeven moment gebruik maken. Deze lijn zou ook niet stroken met de strekking, de bedoeling van de Zorgverzekeringswet. Uit dien hoofde rust er op ons de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat wanbetaling en niet verzekerd zijn niet leidt tot de drie nadelen die ik zojuist aangaf.

Overigens is het niet helemaal toevallig dat de groep van wanbetalers vooral uit 20- tot 30-jarigen bestaat, want die zijn nu eenmaal gezond en lopen dus niet zoveel risico. Maar hiermee wordt wel de solidariteit op het spel gezet die wij van iedereen verwachten. Dit willen wij niet, vooral als het gaat om degenen die kapitaalkrchtig genoeg zijn om eventueel zelf de kosten van zorg te dragen of die gezond zijn. Daarom is het belangrijk dat mijn voorganger deze regeling heeft voorbereid en dat de zorgverzekeraars hebben ingestemd met het protocol, zij het dat inderdaad twee zorgverzekeraars er niet aan meewerken. De zorgverzekeraars willen dit protocol nog steeds handhaven; sterker nog, zij willen het zelf verlengen tot de structurele maatregelen van kracht zullen worden.

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): U zegt dat twee zorgverzekeraars niet meewerken. Is u bekend welke verzekeraars dit zijn en om hoeveel verzekerden het gaat? Zij het grote of kleine maatschappijen? En wat zijn eigenlijk hun motieven? Ik heb in de memorie van toelichting gelezen dat het met ICT en prioriteiten stellen te maken heeft. Wat vindt u hiervan?

Minister **Klink**: Ik hoop eerlijk gezegd dat ze allemaal mee gaan doen. Wij willen dat ook faciliteren door de verzekeraars via het Zorgverzekeringsfonds te compenseren voor de gedeerde premie-inkomsten. Het zijn twee kleine verzekeraars; een ervan is ONVZ, van de andere moet ik u de naam even schuldig blijven. Ik heb wel laten navragen in hoeverre dit heeft geleid tot royementen, want daar gaat het uiteindelijk om. In een tiental gevallen is een verzekerde geroyeerd. Dat is geen overdreven groot aantal, maar desalniettemin zou ook ik liever zien dat de verzekeraars over de hele linie meedoen met dit nu nog op vrijwilligheid gebaseerde protocol. Dit aantal royementen betekent dat er vele anderen niet geroyeerd zijn, want wij kennen het aantal wanbetalers. Het beleidsdoel is dus in feite al bereikt: er zijn tot op de dag van vandaag geen grote aantallen wanbetalers uit de verzekering gezet en er zijn ook geen indicaties dat er verzekerden ten onrechte als wanbetaler zijn aangemerkt. Daar was in de Tweede Kamer nog even discussie over; dat zou natuurlijk rechtsgevolgen hebben, want zo'n verzekerde kan niet weg bij zijn verzekeraar. Hier staat natuurlijk wel tegenover dat de betrokkene deze kwalificatie via de geschillencommissie en de burgerlijke rechter kan aanvechten, voor zover hij deze niet zelf al heeft kunnen corrigeren bij de verzekeraar. Maar goed, hiervan is kennelijk geen sprake.

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): Ik had begrepen dat het protocol pas zou gaan werken als deze wet in het Staatsblad was verschenen. Het werkt kennelijk al sinds de ingangsdatum van de Zorgverzekeringswet en er wordt dus ook al met terugwerkende kracht compensatie verleend.

Minister **Klink**: Het protocol is sinds 1 januari 2006 van kracht en er wordt al sinds medio 2006 compensatie verleend, sinds het moment waarop er een betalingsachterstand van zes maanden kon zijn ontstaan. Als de Kamer akkoord gaat met dit wetsvoorstel, hopen wij te bewerkstelligen dat de verzekerde niet meer bij zijn verzekeraar weg kan als hij eenmaal als wanbetaler is aangemerkt. Men laat als het ware de wanbetaler niet ontsnappen en daar staat tegenover dat men compensatie uit het fonds krijgt voor gedeelde premie-inkomsten.

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): Het lijkt mij wel een heel gedoe om nu achteraf alle zorgverzekeraars compensatie te gaan geven; zij hebben waarschijnlijk inmiddels een heel stuwmeer van wanbetalers. Of zie ik dit verkeerd?

Minister **Klink**: Zij hebben al compensatie gekregen, dat staat in het Besluit en de Regeling zorgverzekering. Vandaar dat ik heb gezegd dat dit wetsvoorstel een vrij beperkte strekking heeft. Het biedt ook geen structurele oplossing. Het was wel nodig om zo'n oplossing in het vooruitzicht te stellen, want het protocol liep eigenlijk af. Men verplichtte zich, wanbetalers anderhalf jaar in zijn portefeuille te houden. Daarom was 1 januari van dit jaar een belangrijk moment, want vanaf dat moment zou een grote groep wanbetalers geroyeerd kunnen worden. Wij hebben toen aan Zorgverzekeraars Nederland gevraagd om het protocol voort te zetten. Daar heeft men mee ingestemd en wij hebben daarbij toegezegd, voor een structurele oplossing te zullen zorgen, die hopelijk in 2009 in werking kan treden. Tot dat moment zal het protocol blijven werken. Daar is mij veel aan gelegen vanwege de wanbetalersproblematiek en met het oog op het in de hand houden van het aantal onverzekerden. Daarom regelen wij dat een wanbetaler niet weg kan bij zijn verzekeraar, dat er geen carrousel ontstaat. Belangrijk is ook dat een wanbetaler dan na een halfjaar niet kan ontsnappen aan het verzwaarde incassoregime.

De heer **Klein Breteler** (CDA): Er staan eigenlijk twee dingen vast: ten eerste dat het protocol op 1 januari 2006 nog op basis van vrijwilligheid was, ten tweede dat het aanvankelijk anderhalf jaar zou gelden. Nu zou het protocol in het perspectief van structurele maatregelen voortgezet moeten worden. Heeft de minister overwogen, het protocol verplicht te stellen tot het verzwaarde incassoregime van kracht zou kunnen worden? Het had toch voor de hand gelegen dat de afspraak van anderhalf jaar vrijwillig per 1 januari aanstaande verplicht zou worden? Dan hadden die twee zorgverzekeraars ook meegedaan, want dan was voor iedereen sprake geweest van hetzelfde level playing field. Dat komt ook tegemoet aan de doelen die ik overigens deel.

Minister **Klink**: Wij hebben dat inderdaad overwogen, maar zo'n protocol is redelijk gedetailleerd. Er zitten incassotrajecten in, een verplichting tot schriftelijk aanmaning, een

verplichting om iemand te telefoneren, een verplichting om iemand "thuis" op te zoeken om te zeggen dat hij een schuld opbouwt. Dat alles had vastgelegd moeten worden in wetgeving en had een verplicht deel moeten vormen van de polisvoorwaarden. Wij waren dan echt in conflict gekomen met de derde schaderichtlijn en hadden waarschijnlijk een Europees-rechtelijk probleem gehad. Tegen die achtergrond hebben wij voorgesteld om dit vrijwillige traject dat goed werkt, te continueren en ondertussen te werken aan structurele oplossingen. Die komen dan hopelijk in 2009.

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): Kan de minister aangeven hoeveel geld er al gecompenseerd is? Er wordt gesproken over een bedrag van 190 mln. Dat de zorgverzekeraars mislopen. Is dat het bedrag, of is het een heel ander bedrag? Het duizelt mij nu even. De minister zegt dat de zorgverzekeraars al veel compensatie gekregen hebben uit het zorgverzekeringsfonds. Is dat het bedrag dat al eerder genoemd is?

Minister **Klink**: Ik kom hierop in tweede termijn terug. Vooruitlopend op de meer specifieke beantwoording van de vraag van mevrouw Slagter, wil ik melden dat deze compensatie natuurlijk betekent dat in feite door wanbetalers een beroep gedaan wordt op het zorgverzekeringsfonds. Hadden wij dat niet gedaan, dan had de zorgverzekeraar zijn premie moeten verhogen om de kosten van de wanbetaler af te dekken, of het ziekenhuis had gecompenseerd moeten worden voor onverzekerden die daar aangeklopt hadden. Linksom of rechtsom, het geld moet er komen. Het voordeel van het zorgverzekeringsfonds is dat de premie betaald wordt enerzijds via het nominale deel en anderzijds via het inkomensafhankelijke deel. Daarop worden de wanbetalers in feite aangeslagen. Voordeel van een protocol is ook dat door het incassotraject dat na een halfjaar een verzwaard regime kent, de wanbetaler bij de les gehouden wordt en zijn premie toch zal gaan afdragen. Dat krijgt een vervolg, een precisering en een verscherping in de structurele maatregelen die wij willen nemen als wij spreken over de bronheffing. Het voorliggende wetsvoorstel is geen oplossing voor de structurele problemen, te weten het onverzekerd zijn en het feit dat sommigen hun premie niet betalen ondanks dit protocol. Zowel vanuit de Tweede Kamer als vanuit uw Kamer is terecht naar voren gebracht dat voor die problemen structurele oplossingen moeten komen. Nogmaals, bij wanbetaling speelt het probleem dat het protocol op dit moment vrijwillig is en dat de verzekeraar op het moment dat hij iemand verzekert niet weet of hij uiteindelijk zijn geld krijgt. Daarin moet de bronheffing gaan voorzien. Ik kom daarop terug. Onverzekerden en wanbetalers vragen beiden om een structurele oplossing. Over het terugdringen van het aantal onverzekerden ben ik op dit moment in overleg met de uitvoeringsorganisaties en met ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Nog dit jaar zal

ik een plan van aanpak presenteren over hoe wij het aantal onverzekerden willen terugdringen. Ik kom daarop terug.

Nog dit jaar komt een plan van aanpak. Voor het binnenhalen van verschuldigde premies bij wanbetalers zal ik in de eerste helft van 2008 een wetsvoorstel indienen. Dat heeft alles te maken met de bronheffing. Ook daarop kom ik nog terug.

Ik wil eerst iets zeggen over het voorliggende wetsvoorstel. Het gaat dus over wanbetalers. Dit wetsvoorstel maakt deel uit van een samenhangend pakket van maatregelen om te voorkomen dat wanbetalers worden geroyeerd. De wet regelt in feite een opzegverbod voor wanbetalers en heeft daarbij een tweeledig doel. Op de eerste plaats willen wij voorkomen dat wanbetalers het incassoregime kunnen ontduiken door naar een andere verzekeraar te gaan. Op de tweede plaats willen wij geen carrousel van wanbetalers die zich na een royement bij een andere verzekeraar kunnen melden.

Om dit allemaal in te bedden en te begeleiden zijn er afspraken gemaakt met verzekeraars die het volgende inhouden:

- Het invoeren van het verzwaarde incassoregime door verzekeraars. Dat is geregeld in een protocol.
- Een financiële compensatie voor de verzekeraars na een opgebouwde achterstand van zes maandpremies.

De afspraken zouden aanvankelijk geldig zijn tot 1 juli van dit jaar, maar ik heb aangegeven dat ik bereid ben om de compensatieregeling te verlengen. Die wordt betaald uit het zorgverzekeringsfonds. Verzekeraars hebben aangegeven dat ook zij de huidige aanspraken willen verlengen totdat die structurele regeling in werking is getreden. Op 12 november 2007 heb ik de Tweede Kamer een brief gestuurd over mijn inzet bij het oppakken van die structurele maatregelen.

Ik herhaal de kernpunten van die structurele aanpak die in die brief zijn verwoord.

1. Compensatie voor verzekeraars voor premiederving door wanbetaling. Daardoor heeft de verzekeraar er niet veel belang bij om de verzekerde te royeren. Hij wordt voor 90% gecompenseerd. Het idee daarachter is dat er toch een prikkel moet blijven voor de verzekeraar om de incassoverplichtingen op zich te nemen.
2. De bronheffing en de zorgtoeslag dienen ter dekking van de premie bij wanbetaling.

Mevrouw **Swenker** (VVD): Als de structurele wetgeving er is, komen dan het protocol, de door de minister genoemde maatregelen en de 130% rekenpremie weer te vervallen, of worden die in die wetgeving meegenomen?

Minister **Klink**: Naar mijn beleving zal dat niet vervallen op grond van het feit dat de verzekeraar voor de eerste zes maanden toch die incassoverplichting moet realiseren. Anders zou de verzekeraar namelijk in aanmerking komen voor de bronheffing, terwijl hij zich niet heeft ingespannen om de premie te incasseren. Verder zal de verzekeraar gedurende de tijd dat die bronheffing

gerealiseerd wordt, aantoonbaar incasso-inspanningen conform het verzwaarde traject moeten realiseren om voor compensatie in aanmerking te komen.

Mevrouw **Swenker** (VVD): Ik wil er niet op vooruitlopen, maar het lijkt voor een deel een dubbelop te worden. Bij het volgende wetsvoorstel kom ik daarop terug.

Minister **Klink**: Mevrouw Swenker heeft daar een punt. Het gaat natuurlijk wel om achterstallige betalingen die nog geïnd moeten worden. Op het moment dat er betaald wordt, vervalt de 130% premie die men moet betalen als boete. Het is de vraag of incasso en het verzwaarde incassoregime nog nodig zijn als er al een boetebeding op de premie zit. Dat komt bij de structurele uitwerking aan de orde. Ik denk dat ik sterk zal opschuiven in de richting van mevrouw Swenker dat het niet dubbelop moet zijn. Misschien hoeven wij hierop straks niet meer terug te komen.

Ik hecht eraan om op deze plek vast te stellen dat het bij wanbetaling om een randverschijnsel gaat. Die vaststelling is belangrijk, anders ontstaat het idee dat hele grote groepen zich onttrekken aan de verplichting om hun premie te voldoen. Het overgrote deel -- 98% van de verzekerden -- betaalt gewoon zijn nominale premie aan de verzekeraar. Toch is het belangrijk om structurele maatregelen te nemen om een einde te maken aan het gedogen van slecht betaaldedrag van enkelen en van de freeriders. Het kan namelijk een voorbeeldfunctie krijgen. Een kleine vlek kan zich verbreden tot een grotere vlek als je mensen die niet betalen, niet straft en ongemoeid laat. Dat willen wij niet vanwege de solidariteit die in de Zorgverzekeringswet besloten ligt en beoogd is.

De hoofdlijn van de beoogde structurele maatregelen is tweeledig. Ik wil zo goed mogelijk gebruik blijven maken van reeds bestaande wettelijke mogelijkheden om wanbetaling tegen te gaan. Ook moeten wij echt invulling blijven geven aan die doelgroepbenadering, om te voorkomen dat wij in deze regimes terecht komen. Ik zeg dit met name tegen de heer Putter. Sommige groepen hebben het nu eenmaal moeilijker dan andere. Dat kan simpelweg liggen aan de inkomenspositie van bepaalde groepen, maar ook aan culturele achterstanden die men heeft en aan het niet inzichtelijk hebben van het Nederlandse zorgverzekeringsstelsel. Dit kan een belemmering vormen voor mensen om zich überhaupt te verzekeren dan wel om premie te blijven betalen. De doelgroepbenadering is dus belangrijk. Ik kom hier later in mijn betoog nog op terug. Ook andere wettelijke mogelijkheden die wij inmiddels kennen en verkend hebben en die ook functioneren zullen voluit gebruikt moeten worden. Ik zet dus in op zowel het zo goed mogelijk aanwenden van bestaande mogelijkheden als ook op het creëren van aanvullende maatregelen zoals het organiseren van de bronheffing.

In dit verband kom ik nog even terug op de doelgroepen. Het doelgroepenbeleid is zowel voor de onverzekerden als voor de wanbetalers

belangrijk. In 2006 en 2007 is het CBS op ad-hocbasis gevraagd om de aantallen wanbetalers en onverzekerden en om de achtergrondkenmerken van beide groepen. Er is inmiddels besloten dat er vanaf 2008 een structurele rapportage hierover komt door middel van een VWS-verzekerdenmonitor voor de Zorgverzekeringswet. De gegevens over de aantallen wanbetalers en onverzekerden, en de kenmerken van die groepen -- zijn het allochtonen, jongeren, ouderen, stedelingen of mensen van het platteland? -- kunnen een aangrijpingspunt zijn om beleidsmaatregelen te nemen. Wij hopen die kenmerken inzichtelijk te maken via de structurele rapportage en zullen daar ook beleidsconclusies aan verbinden. De resultaten zullen worden opgenomen in een samenvattende rapportage die ook aan het parlement zal worden toegestuurd. Doel is beide Kamers op de hoogte te houden van de ontwikkelingen, zowel bij de onverzekerden als bij de wanbetalers, en van de kenmerken van beide groepen. De eerste rapportage moet in 2008 gerealiseerd zijn, daarna komt hij jaarlijks terug.

De heer **Putters** (PvdA): In zijn schriftelijke beantwoording gaf de minister aan dat hij tegen de grenzen aanliep van de gegevens die gekoppeld mogen worden in die rapportages. Kan hij hier nader op ingaan? Het probleem is namelijk vaak of het überhaupt mogelijk is inzicht te krijgen in zaken zoals schuldproblematiek en inkomenspositie bij de doelgroepen.

Minister **Klink**: Ik heb mij daar inderdaad over laten informeren. Het CBS is hier wel toe gemachtigd, krachtens de Wet bescherming persoonsgegevens. Vandaar dat het CBS met zijn gegevens de monitor zal vullen. Zo hopen wij meer zicht te krijgen op de groepen die het betreft, en die groepen tot doelgroep van het beleid te maken. Die monitor komt jaarlijks terug. Ik realiseer mij heel goed dat dit slechts het eerste aangrijpingspunt dient te zijn. Er is dan sprake van preventie in plaats van repressie. Ik kom later in mijn betoog nog terug op de vraag hoe de gegevens voor de onverzekerden achterhaald kunnen worden. Daar speelt de samenhang tussen gegevens over wie er verzekerd zijn krachtens de AWBZ, AOW en dergelijke. Deze gegevens zijn bekend zijn bij de Sociale Verzekeringsbank. Op basis van die gegevens kan op het moment dat de bestanden gekoppeld worden, vrij precies worden nagegaan wie er verzekeringsplichtig zijn voor de Zorgverzekeringswet en wie zich aan die verzekeringsplicht onttrekken. Op beide fronten zijn wij nu bezig om in elk geval de aangrijpingspunten voor die gegevens boven tafel te krijgen. De rapportage verschijnt midden volgend jaar. Ik hoop en verwacht dat wij dan op basis van de rapportage nog gerichtere aanknopingspunten vinden voor het nabederen van deze groepen en dus voor beleid. Ik zeg overigens bewust "nog gerichtere" aanknopingspunten want de afgelopen jaren is er in dit opzicht al vrij veel gedaan, ook door mijn voorganger.

Voorzitter. Ik sprak zojuist over het benutten van bestaande mogelijkheden. Daar hoort dus die monitor toe, maar ook de incasso door verzekeraars en de collectieve contracten. Deze contracten worden gelukkig in grote mate en behoorlijke omvang afgesloten door gemeenten ten behoeve van uitkeringsgerechtigden en soms ook de minima. Dit gebeurt inmiddels bij 400 van de 460 gemeenten. Ook de mogelijkheden voor schuldhulpverlening zullen wij blijven benutten, evenals de polissen die in Amsterdam lopen voor de daklozen. Over het laatste heb ik contact opgenomen met de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Ook langs deze lijnen kan het onverzekerd zijn dan wel wanbetaler zijn worden ondervangen.

Al deze mogelijkheden worden dus al benut door zorgverzekeraars, gemeenten en de rijksoverheid. Zij leveren ook al resultaat op. Schuldtoename wordt voorkomen en bestaande schuld wordt op deze manier gesaneerd. Ik deel wel de zorg van de heer Putters over de betaalmogelijkheden van de minima. Tegelijkertijd teken ik daarbij aan dat het inkomen op zichzelf gelukkig in Nederland niet echt een reden kan zijn voor het feit dat men de premie niet betaalt. Wij kennen namelijk de inkomensgerelateerde zorgtoeslag en de algemene inkomenspolitiek die ervoor zorgt dat het minimumloon en de daarvan afgeleide bijstand toereikend zijn. Ook kent Nederland in het kader van de schuldsanering het principe dat in elk geval 90% van de bijstandsregelingen plus de zorgtoeslag -- die beslagvrij is -- plus daarbovenop de premie die men verschuldigd is voor een zorgverzekering, gevrijwaard blijven van beslag door derden.

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): Ik begrijp dat de minister dit zo formuleert, maar, er zijn gewoon mensen die hoe dan ook een zeer complexe schuldproblematiek hebben, vaak met schulden op alle fronten. Wat gaat dan voor? Welk potje wordt het eerst gevuld? Ik las een stukje over mensen die bij Wehkamp schulden hebben. Kennelijk is de minister met zijn incasso voor de verzekeraars eerder aan de beurt dan de incassobureaus van Wehkamp. Kan de minister dit toelichten? Ik maak mij ook zorgen over de mensen die het echt niet kunnen betalen. De minister zegt wel dat zij zorgtoeslag hebben, maar dat gaat wellicht vaak aan andere dingen op, bijvoorbeeld in deze tijd rond sinterklaas en Kerstmis aan cadeautjes voor de kinderen.

Minister **Klink**: Ja, dat kan gebeuren. Mevrouw Slagter maakte een vergelijking met de oude Ziekenfondswet en de inkomensafhankelijke premie. Die premie werd altijd geïnd. Ik vind dat de zorgpremie moet voorgaan. Ook de AOW- en de AWBZ-premie worden op het inkomen geheven. In het kader van de schuldsanering moet prioriteit gegeven worden aan de zorgpremie. De inkomensafhankelijke premie van de Ziekenfondswet werd aan de portemonnee van de mensen onttrokken. De inkomensafhankelijkheid van de zorgtoeslag kent een parallelie met de

inkomensafhankelijke premie die wij in het verleden kenden. Omdat de mensen de zorgtoeslag krijgen en hun premie zelf dienen te voldoen, hebben zij een afweging te maken. In het incassotraject worden mensen niet van het ene op het andere moment aangeslagen voor de boete die te maken heeft met de bronheffing, en voor de incassokosten. Daar zit een traject voor waarin mensen er voortdurend op wordt gewezen dat zij een betalingsregeling kunnen aangaan. Via schriftelijke aanmaningen en dergelijke wordt mensen erop gewezen dat er problemen kunnen gaan ontstaan. Zelfs in dat voortraject zitten er waarschuwingsmomenten en mogelijkheden. Daartegenover staat die financiële compensatie via de zorgtoeslag. Dit veronderstelt dat de zorgtoeslag op een doeltreffende manier terecht komt bij de mensen die het betreft. Daar geldt inderdaad dat men de zaak bij de Belastingdienst heeft laten liggen. Dat komt telkens terug in het verkeer tussen de staatssecretaris van Financiën en mij. Er moet voor worden gezorgd dat dit op orde is. De toeslagen hebben alles te maken met financiële compensatie voor mensen die het anders niet kunnen betalen.

De heer **Putters** (PvdA): Als de minister de betaling van de zorgpremie in het rijtje van mevrouw Slagter een van de belangrijkste elementen vindt, waarom wordt dan niet overgegaan tot directe inning van die premie bij alle Nederlanders?

Minister **Klink**: De kern van ons nieuwe stelsel is dat wij via de nominale premie de verschillen tussen zorgverzekeraars inzichtelijk willen maken. In de vorige periode is daar met volle bewustzijn voor gekozen en daar zou ik eerlijk gezegd niet van weg willen. Ik zie ook wel dat in de voorgaande periode een klein nominaal deel bovenop een inkomensafhankelijk deel die inzichtelijkheid met zich bracht. In de vorige periode is er vrij bewust voor gekozen om 50% van het totale bedrag aan premie nominaal te houden. Daarnaast heb je ook een inkomensafhankelijk deel.

Mevrouw **Swenker** (VVD): Als iemand een zorgtoeslag heeft die in het kader van die bronheffing wordt gedefinieerd, is de vraag of daaraan een verplichting kan worden opgelegd. Stel dat iemand die een zorgtoeslag heeft, wanbetaler is. Kan de betrokkene vervolgens worden verplicht om de zorgtoeslag rechtstreeks over te maken naar de zorgverzekeraar? Gebeurt dat via een machtiging, gedwongen of vrijwillig? Anders verliest u het nog steeds van de flat screen, vrees ik.

Minister **Klink**: Ja, dat vrees ik ook, vandaar dat het niet vrijwillig zal zijn. Ons voornemen is dat de zorgtoeslag een van de inkomensbronnen voor de bronheffing wordt bij de structurele maatregelen. Wat ons voor ogen staat, is om dat in te houden. De heer **Putters** (PvdA): Ik weet niet of vrijwilligheid bij die afweging niet aan de orde is. Het moment van vrijwilligheid kan al eerder liggen. Er zijn wel degelijk mensen die van tevoren

bedenken dat zij in de situatie kunnen komen dat zij de zorgpremie niet meer kunnen betalen, en ervoor kiezen om de zorgtoeslag direct van de Belastingdienst naar de verzekeraar te laten gaan.

Minister **Klink**: Je kunt als verzekerde een betalingsregeling afspreken met de verzekeraar, maar dat is buitengewoon lastig. Ik zou ook wel willen dat mensen op basis van vrijwilligheid zeggen: houd die zorgtoeslag nu maar zelf in, want dan krijg je niet dat probleem met kerst of sinterklaas. Dat is administratief buitengewoon lastig, omdat je aan de Belastingdienst een bankrekeningnummer moet opgeven waarop je de zorgtoeslag laat storten. Je kunt het bankrekeningnummer van de verzekeraar opgeven, maar die moet dan weten dat je dat hebt gedaan. Als verzekerde kun je dat elke maand veranderen, dus dat maakt het erg lastig om te achterhalen hoe structureel die betaling is en voor welke persoon deze geldt. Bovendien is deze niet toereikend voor de hele premie, dus dan moet de verzekeraar toch op twee fronten innen; via de verzekerde en via de Belastingdienst die dat bedrag overmaakt. Ik meen mij te herinneren dat dit ook voor de Belastingdienst buitengewoon lastig is. Er zitten dus allerlei praktische bezwaren in de weg bij dit ideaal, maar het zou inderdaad fraai zijn als het kon.

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): U zei dat bij de schuldsanering zorg voorgaat voor Wehkamp, maar er is een verschil tussen de AWBZ- en de zorgpremie. De AWBZ is een inkomensafhankelijke premie en je hebt bij de zorg een nominaal en een inkomensafhankelijk deel. Ik kan mij dit wel voorstellen bij het inkomensafhankelijke deel, hoewel ik denk dat mensen met schuldsanering bijna geen of geen belasting betalen. Die nominale premie wordt door een private partij geïnd. Ik kan mij voorstellen dat Wehkamp vraagt wat het verschil is met een zorgverzekeraar. Wat is het argument om te zeggen dat de zorgverzekeraar eerder recht heeft op geld dan Wehkamp?

Minister **Klink**: Het debiteurenrisico blijft voor zes maanden bij de verzekeraar liggen. In die zin gaat de verzekeraar niet voor bij Wehkamp. Er is wel een kwalitatief verschil in de aard van het product dat men in de regel bij Wehkamp aanschaft en van de zorgverzekeraar, dat zal mevrouw Slagter intuïtief wel aanvoelen. Dat kwalitatieve verschil vind ik te verklaren en te verdedigen met de beginwoorden die ik sprak tegen mevrouw Swenker. Het gaat er in feite om dat je de publieke solidariteit aantast op het moment dat je je onthoudt van het betalen van de verzekeringspremie. Wij hebben vrij bewust publieke randvoorwaarden aangebracht waarbinnen het private stelsel kan functioneren en die hebben alles te maken met solidariteit. Om die reden hebben wij de acceptatieplicht en allerlei inbreuken op de vrijheid van verzekeraars bewust en terecht voor onze kap genomen. Dat zijn de randvoorwaarden die wij stellen.

De heer **Klein Breteler** (CDA): Eigenlijk vind ik dat wij deze discussie pas volgend jaar moeten houden, want ik heb mij er nog niet op geprepareerd, maar ik heb wel een paar punten waar u misschien rekening mee kunt houden. Er zijn wettelijke regels voor mensen met betalingsachterstanden. De Belastingdienst heeft altijd preferentie, daar moet je om denken. Leveranciers hebben een andere sanctiemogelijkheid. Zij hebben het recht van retentie, zodat zij goederen zoals een tas of televisie kunnen terughalen. Bedrijven zoals voor energie kunnen diensten beëindigen. Bij het nominale deel van de zorgpremie is het van belang dat mensen verzekerd blijven. De zorgverzekeringsmaatschappij kunnen de sanctie die zij zouden moeten instellen, als zij niet kunnen innen, niet executeren, dus dat wordt een punt. Ik denk dat er bij het opstellen van het wetsvoorstel rekening mee gehouden moet worden dat schuldeisers een verschillende mate van preferentie hebben, maar ook verschillende mogelijkheden van incasso.

Minister **Klink**: Dit is een van de punten die ik noemde bij solidariteit. De sanctie kan zijn dat iemand die geen premie betaalt, van zorg verstoken blijft. Dat willen wij niet. Wanneer iemand het erop aan laat komen en bij een zorginstelling komt met een vraag om acute hulp die de instelling moet verlenen, komt de rekening nog steeds terecht in de gezondheidszorgkolom. Om die reden zeg ik dat er langs die lijnen geen sancties mogelijk zijn als iemand simpelweg de premie niet betaalt. Daar ligt inderdaad een kwalitatief onderscheid tussen verschillende schuldeisers.

De heer **Klein Breteler** (CDA): Ik heb in eerste termijn het idee naar voren gebracht om net als bij de verplichte WA-autoverzekering een aparte maatschappij ervoor in te richten. Wij kunnen heel veel leren van de manier waarop zij zijn geëquipeerd, want zij hebben in wezen hetzelfde probleem. De WA-verzekering is verplicht en wordt uitgevoerd door private partijen. Na dertig jaar ervaring is men erachter gekomen dat er een speciale maatschappij moet zijn, die eigendom is van alle verzekeringsmaatschappijen, om incasso te doen van WA-premies. Ik neem aan dat de minister nog op dat idee terugkomt.

Minister **Klink**: Wij kiezen niet voor een publieke verzekeraar voor degenen die wanbetaler zijn, maar om die verplichting te effectueren via de bronheffing. Vervolgens kan men verzekerd blijven bij alle verzekeraars die wij in Nederland kennen. Men blijft simpelweg bij die verzekeraars, sterker nog, men kan daar niet weg. Via de bronheffing effectueren wij de verplichting om die premie te betalen.

De heer Klein Breteler merkte op dat er expertise ontstaat in het achterhalen van mensen die wanbetaler zijn en hoe je die moet aanpakken. Die expertise ligt vooral bij de incassobureaus, die men na een halfjaar moet inschakelen bij het verzwaaard regime. Dat is een van de

verplichtingen. Die expertise wordt niet bij de verzekeraar zelf belegd, maar als het ware ingehuurd. Ik ben het ermee eens dat dit buitengewoon belangrijk is. Om die reden hebben wij het verzwaaarde incassoregime na een halfjaar verplicht gesteld en heeft men zichzelf verplicht om gespecialiseerde incassobureaus of de deurwaarder in te schakelen. Wellicht zal dat straks anders zijn. Dat hangt er een beetje vanaf hoe wij de tweede fase bij de bronheffing gaan regelen, maar dit is de intentie erachter.

De bronheffing is de tweede structurele lijn van aanpak. De eerste is dat wij blijven doen wat wij al deden. Wij proberen de doelgroepen in beeld te krijgen via de gemeenten die collectieve contracten afsluiten, soms voor de minima en in een kleine 400 gemeenten voor de uitkeringsgerechtigden. De bronheffing gaat in na zes maanden premieachterstand. Er zal dan een bestuursrechtelijke premie worden geheven, die naar ons nu bekend is een omvang heeft van 130% van de huidige premie. De zorgtoeslag zal daarbij als bron worden gebruikt. Om het voor de verzekerden onaantrekkelijk te maken om in dit regime terecht te komen, moet deze bestuursrechtelijke premie hoger zijn dan de hoogste nominale premie. De wanbetaler kan zich natuurlijk vrijkopen uit het regime door de schuld aan de verzekeraar te voldoen. Dit heeft ook betrekking op de restschuld. De incassokosten en de wettelijke rente van de gederfde inkomsten zullen daaraan worden toegevoegd.

De geïnde bestuursrechtelijke premies komen in het Zorgverzekeringsfonds. Daaruit wordt de compensatie aan de zorgverzekerders voor het verzekerd houden van deze wanbetalers zo veel mogelijk gedekt. Ik ben bezig met de voorbereiding om de Zorgverzekeringswet en de Wet op de zorgtoeslag op deze punten te veranderen. In deze wetswijziging zullen de taken en bevoegdheden van de uitvoeringsorganen worden benoemd en gepreciseerd. De procedure, de werkwijze en de uitvoeringszaken zullen dus in regelgeving worden verankerd, hetzij in de wet, hetzij in lagere regelgeving. Uitgaande van het gebruikelijke tijdspad kan ik dit wetsvoorstel medio 2008 aan de Tweede Kamer aanbieden. Daarmee is invoering in 2009 haalbaar. Tegelijkertijd ben ik bezig met een ontwerp voor de uitvoeringsorganisatie voor de inning van een vervangende premie bij wanbetalers. Daarbij wil ik zo veel mogelijk gebruikmaken van de in de sociale zekerheid en fiscaliteit gebruikelijke oplossingen voor dit soort problemen. Met die aanpak moet het mogelijk zijn dat de gecreëerde wettelijke mogelijkheden vanaf 1 januari 2009 effectief worden toegepast.

Hoewel dit wetsvoorstel niet gaat over onverzekerden, vraagt de Kamer terecht aandacht voor deze categorie. De dossiers van wanbetalers en onverzekerden hangen nauw met elkaar samen. Wanbetalers mogen geen onverzekerden worden en onverzekerden moeten voldoen aan hun verzekeringsplicht.

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): Ik krijg hier de kriebels van. Wij spreken over het wetsvoorstel Wet verzwaren incassoregime. De minister spreekt voortdurend over een wet die nog gaat komen en waarvan hij de contouren uiteenzet. Over deze wet heeft hij overigens alleen aan de Tweede Kamer bericht, in een brief op 12 november. Gelukkig zijn wij zelf zo slim dat wij de brief hebben achterhaald. Ik begrijp echter niet waarom de minister voortdurend over de nog komende wet spreekt. Ik heb bij zo'n wet natuurlijk allerlei vragen. Voorlopig is echter nog niet bekend hoe deze wet eruit komt te zien en hoe reëel het is als alles uitgewerkt wordt. Er moet nog een of andere instantie bedacht worden die dit allemaal gaat uitvoeren. Ik vind dit luchtflitseriej. Laten wij eerst bekijken hoe deze wet eruitziet. Denkt de minister dat hij ons geruststelt door de nog komende wet alvast uit te leggen, terwijl deze nog niet eens duidelijk is en wij dus nog niet weten hoe wij hierop precies moeten ingaan?

Minister **Klink**: Ik heb gewezen op de samenhang. Wij konden alleen maar een protocol verlengen met anderhalf jaar, met vooruitzicht op structurele maatregelen. Ik heb gemerkt dat verschillende Kamerleden nieuwsgierig zijn naar de structurele maatregelen die moeten voorkomen dat wij straks aanlopen tegen een bekend probleem: wij stellen weliswaar op basis van vrijwilligheid een regeling vast en koppelen hieraan de wettelijke blokkade, zodat een verzekerde niet weg kan gaan bij een verzekeraar waar hij schuld heeft opgebouwd. Deze blokkade kan echter niet tot in lengte van dagen duren.

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): Dat begrijp ik, maar het is nog maar een plan. Er zijn wel contouren, maar het is nog niet bekend hoe het eruit gaat zien. Het kan ook zijn dat het plan helemaal niet doorgaat. Het is volgens mij veel relevanter om nu te weten of dit wetsvoorstel doorgaat als de bronheffing er nog niet is per 1 januari 2009. Soms gaat het immers heel anders dan je denkt.

Minister **Klink**: Als dit op 1 januari 2009 niet is geregeld, hebben wij een probleem. Er zijn dan geen mogelijkheden om premie te innen bij wanbetalers die nog steeds niet betalen. Bij de verzekeraars zal in dat geval snel de wens vervallen om die in portefeuille te houden en mee te doen aan het protocol. Mevrouw Slagter heeft erop gewezen dat er al twee niet meedoen. Ik geef haar op een briefje dat er meerdere niet meedoen als er op 1 januari 2009 geen structurele regeling is. De 90% aan compensatie is immers minder dan het bedrag dat de verzekeraars dienen te innen en de kosten die zij maken.

Mevrouw Slagter vraagt naar de onverzekerden. Ook voor dat probleem moet er een structurele oplossing komen. Om die reden heeft de Tweede Kamer mij bij behandeling van dit wetsvoorstel met klem gevraagd om aan te geven hoe wij die opsporen en alsnog kunnen bewegen om zich te verzekeren. Er is dus sprake van grote

samenhang op dit vlak. Ik geef toe dat ik daarmee preludeer op wat te komen staat.

Er zijn overigens 241.000 onverzekerden op dit moment. Dat zijn er minder dan in de periode van het ziekenfonds. Toen waren er ongeveer duizend onverzekerden meer. Toen gold de verplichting van inschrijving binnen zestig dagen. Velen hielden zich daar echter niet aan en verzekerden zich bovendien niet, zoals verplicht was, privaat boven een bepaalde inkomensgrens. De problematiek was toen dus niet minder. Nu proberen wij structurele voorwaarden te creëren om het aantal drastisch te verminderen. Zo mogelijk moet het aantal teruggebracht worden naar nul. Mij is gevraagd welk plan van aanpak mij daarbij voor ogen staat. Daarop kom ik straks terug.

Ik kom toe aan beantwoording van de vragen over wanbetalers. De heer Klein Breteler vraagt of sprake is van verzwaring van het regime. Daarvan is sprake in de zin dat er een opzegverbod komt. Daaruit vloeit voort dat mensen met een verzwared incassoregime te maken krijgen. Dat is echter op basis van vrijwilligheid gerealiseerd. Het wetsvoorstel regelt het opzegverbod.

De CDA-fractie heeft gevraagd of voor een gericht incassobeleid niet meer kwalitatief inzicht nodig is in de groep wanbetalers. Dat incassobeleid heeft te maken met de incassobureaus. Die zullen, op inschatting van de mensen waar de betalingsachterstand aan te wijten is, met minnelijke schikkingen dan wel met de knoet komen. Daar is het kwalitatieve inzicht op persoonlijk vlak aanwezig. Ikzelf wil inzicht krijgen in het kwalitatieve bestand om vervolgens via voorlichting en anderszins onverzekerden over de streep te trekken en bij wanbetalers te achterhalen wat de achtergronden zijn van premieachterstanden.

Is de bronheffing niet een te zwaar middel? De heffing, in dit geval 130%, moet hoger zijn dan de nominale premie wil die preventief werken. Mensen kunnen zich uit het regime kopen als zij alsnog voldoen aan hun betalingsachterstand. Dat kan via een minnelijke schikking of rekening houdend met de complexiteit van de schuldenproblematiek.

Op de vraag naar het onderbrengen van zware wanbetalers bij één verzekering heb ik al antwoord gegeven.

De heer Putters en mevrouw Slagter hebben gesproken over een betere voorlichting aan verzekerden. Daarvoor bestaat een monitor. Omdat onverzekerden vaak allochtoon zijn, willen wij bekijken in hoeverre er aanknopingspunten zijn voor nadere voorlichting. Daarbij kunnen wij ook de belangenorganisaties betrekken, zoals ook mijn voorganger heeft gedaan. Dat kan door subsidiëring van de stichting De Ombudsman.

Mevrouw Swenker vraagt waarom mensen in portefeuille worden gehouden als zij zich niet verzekeren. Op die vraag heb ik antwoord gegeven door te wijzen op de kenmerken van ons stelsel.

Mevrouw Slagter vroeg mij om toe te lichten waarom ik denk dat alle zorgverzekeraars zich aan de afspraken van het protocol zullen

houden; zij kunnen immers niet worden verplicht om wanbetalers al dan niet te royeren. Inderdaad behelst het protocol geen dwingende voorschriften, maar het is zeker de bedoeling dat de zorgverzekeraar er meer voordelen bij heeft om de wanbetaler in de portefeuille te houden; hij wordt immers gecompenseerd voor 90%. Voor verzekerden betekent het een prikkel om de nominale premie te betalen. Het is dus niet verplicht en twee verzekeraars doen niet mee, maar in de afgelopen twee jaar zijn er niet al te veel problemen ontstaan. Dit geeft mij de zekerheid dat dit ook in de komende anderhalf jaar goed zal functioneren.

Hoeveel wanbetalers zijn er geroyeerd? Ik sprak eerder over tien personen en dat kan ik nu bevestigen. Het is mij niet bekend of deze mensen nu onverzekerd zijn; voor zover zij dit wel zijn, zullen zij worden meegenomen in het traject voor onverzekerden.

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): Maar tot nu toe konden wanbetalers toch zelf weggaan bij hun zorgverzekeraar? U weet dus niet of er een carrousel van wanbetalers bestaat; het is immers niet de afspraak dat dit wordt gemeld. Of is zo'n systeem inmiddels wel operationeel?

Minister **Klink**: Ja, dat is wel operationeel, met één kanttekening: wij creëren nu de wettelijke plicht voor de wanbetalende verzekerde om te blijven bij de verzekeraar waarbij hij is aangesloten.

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): Maar tot nu toe kon hij switchen?

Minister **Klink**: Ja.

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): Dus u weet het niet?

Minister **Klink**: Ik moet het antwoord schuldig blijven op de vraag hoeveel wanbetalers er in de afgelopen periode zijn geswitcht. Ik kom daar graag in tweede termijn op terug.

Verder vroeg u in hoeverre het incassotraject intact blijft. Dit blijft het tot het definitieve structurele regime. Het incassotraject blijft in de nieuwe situatie voor rekening van de zorgverzekeraar voor zover het de eerste zes maanden premie betreft. Nu blijven de incassoverplichtingen en incassoproblematiek hopelijk tot aan januari 2009 voor rekening van de zorgverzekeraar. De twee verzekeraars die niet meedoen, zijn ONVZ en Fortis.

De heer Van der Berg en mevrouw Slagter stelden dat de compensatie voor verzekerde wanbetalers pas in 2009 zal worden opgezet. Dat moet ik ontkennen. De regeling was er al. Ik participeerde in die zin dat compensatie vanuit het zorgverzekeringsfonds deel uitmaakte van de afspraken. Over het premieregime en de solidariteit heb ik al gesproken.

Wie ziet toe op de correcte invoer en beheer van het databestand? Inderdaad wordt dit beheerd door Vektis, dus door de verzekeraars zelf. De NZa

ziet toe op de correcte invoer van de data. Deze is weer van belang voor de compensatie.

De heren Thissen en Putters vroegen of bekend is wie de wanbetalers zijn. Ik gaf zo-even aan dat wij bezig zijn met de monitor, maar inmiddels hebben wij op 22 augustus de nodige gegevens van het CBS gekregen. Er zijn 190.000 wanbetalers. Er is een oververtegenwoordiging van 20- tot 35-jarigen, ongeveer 2,6%. Onder ouderen komt wanbetalen nauwelijks voor: slechts 0,3%. Bij allochtone bevolkingsgroepen is dit 3%, bij autochtonen circa 1%. Jonge Antillianen en Arubanen onderscheiden zich zeer negatief: rond de 11%. Uitkeringsgerechtigden zijn vaker wanbetaler dan gemiddeld, namelijk 2,9%; met name bijstandsgerechtigden met 4,6% en personen met WW-uitkering hoog. Dit is een reden temeer om ervoor te zorgen dat ook de resterende gemeenten met collectieve contracten komen voor deze groepen, hoewel dit onder de beleidsvrijheid van de gemeenten valt. In de grote steden is meer sprake van wanbetaling dan in de rest van Nederland; Rotterdam scoort het hoogst met 3,5%. Wat de samenstelling van de huishoudens betreft: wanbetalen komt relatief vaak voor bij eenoudergezinnen met 3,5% en ongehuwde partners met kinderen 3%.

Hoe weet het CVZ dat zorgverzekeraars voldoende inspanningen hebben betracht met betrekking tot het incassoprotocol? Ook dat bekijkt de NZa. De verantwoording vindt plaats via een jaarlijks uitvoeringsverslag.

Mevrouw Slagter en de heer Van der Berg vroegen of het wettelijke regime onder dit voorstel echt nodig is. Ik zei al dat de wetgeving nu nog heel licht is en vooral berust op afspraken met verzekeraars, met compensatie voor de verzekeraars als wortel, als positieve prikkel tot deelname. Het opzegverbod maakt deel uit van het wettelijke regime.

De heer **Putters** (PvdA): Voorzitter. Ik vroeg mij af wat de minister zelf verstaat onder goed incassobeleid van de verzekeraar. Wat kan deze meer doen dan herhaaldelijk een brief schrijven aan de verzekerde? Is het volgens hem iets meer dan herhalingsoproepen?

Minister **Klink**: Ikzelf vind het van belang dat er een schriftelijke aanmaning komt na ongeveer een of twee maanden. Ik hecht er ook aan dat in het vervolg persoonlijk contact komt met de betrokkene, via telefoon of door deze thuis te bezoeken. Dit staat ook in het protocol. Het geldt zowel voor de eerste, lichte fase als voor de tweede, verzwaarde fase van het incassotraject; ook dan zal er dus persoonlijk contact moeten zijn. Met name in de tweede fase luistert dit nauw, omdat zich daar het kantelpunt bevindt tussen minnelijke schikking enerzijds en het gerechtelijke traject anderzijds. Ik heb mij er intern van laten vergewissen dat erop wordt toegezien dat daaraan de hand gehouden wordt. Verzekeraars verantwoordden zich hierover. Dit is wel zeer belangrijk, omdat zo pas inzicht ontstaat in de persoonlijke omstandigheden van mensen en kan

worden gezien in hoeverre een betalingsregeling voor de hand ligt.

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): In de toelichting staat dat de zorgverzekeraars het in handen van een incassobureau moeten geven. Is aanbesteding dan geen probleem? Kan de zorgverzekeraar zelf kiezen, of is het handig als ze allemaal hetzelfde incassobureau gebruiken? Zijn daar ideeën over? Verder hoorde ik dat de minister zei dat na de aansporingsbrieven de knoet er maar over moet. Dat vind ik ongelukkig geformuleerd.

Minister **Klink**: Men is verplicht om een gespecialiseerd bureau in de arm te nemen, dat op het gebied van incasso expertise heeft opgebouwd. En de knoet is alleen van toepassing in laatste instantie, voor degenen die evident onwillig tot betalen zijn. Laat één ding duidelijk zijn: uit de zojuist genoemde cijfers blijkt dat 1,8% een zorgtoeslag heeft, maar 1,5% niet, wat betekent dat men boven een bepaalde inkomensgrens zit en alleszins in staat zou moeten zijn om te betalen. Inkomen zegt natuurlijk niet alles, betalingsonmacht kan ook voortkomen uit persoonlijke problemen. Maar uit de omvang moet ik concluderen dat sommigen gewoon niet bereid zijn om te betalen. Voor hen geldt zo'n incassotraject. Onderdeel daarvan is dat er inbeslagname mogelijk is, dan wel openbare verkoop. Het traject is buitengewoon zorgvuldig, maar kan uiteindelijk wel daartoe leiden.

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): Ik heb nog een heel klein vraagje... Dat ik ook nog kwijt ben; ik laat mij helemaal afleiden. Ik weet het weer. De incassobureaus hebben informatie op basis waarvan zij kunnen bepalen of mensen niet willen of niet kunnen betalen. Iedereen die niet wil betalen, mag met wat voor knoet dan ook daartoe worden gedwongen. De zorg van mijn fractie gaat natuurlijk uit naar de mensen die niet kunnen betalen. Ik kan mij voorstellen dat incassobureaus daarover gegevens verzamelen. Mag zo'n incassobureau dat zeggen, of zijn er regels die dat verbieden, bijvoorbeeld inzake privacy?

Minister **Klink**: Bij een meervoudige complexe schuldproblematiek is de Wet schuldsanering natuurlijke personen van toepassing. Persoonlijke omstandigheden van de betrokkene worden dan verdisconteerd in de te nemen maatregelen. Bij betalingsregelingen -- die men los van de schuldsanering kan hanteren -- neemt men het totaalbeeld van de budgettaire omstandigheden van de betrokkene in acht. Men houdt er rekening mee dat de betrokkene niet meer dan een bepaald bedrag kan betalen. Met het gebruik van "knoet" bedoel ik dus niet dat beslaglegging en openbare verkoop zomaar kunnen plaatsvinden. Incassobureaus weten precies wanneer zij overvragen en wanneer er een regeling kan worden getroffen.

De heer Putters heeft gevraagd of ik de consequenties kan overzien van een stopzetten van de zorgtoeslag. Dit heeft te maken met het

aankomende regime. Overigens gaat het niet zozeer om het stopzetten van de zorgtoeslag als wel om het innen van de zorgtoeslag teneinde aan de premieverplichtingen te voldoen. Als je wanbetaler bent, heeft dat natuurlijk wel een koopkrachteffect omdat je minder te besteden krijgt. De toeslag die je anders zou gebruiken voor andere uitgaven, vervalt in dat geval. De zorgtoeslag wordt gebruikt voor het doel waarvoor die bestemd was, namelijk het dekken van premieschulden.

De heer Putters heeft ook gevraagd waarop ik de veronderstelling baseer dat het probleem van de wanbetalers minder zou worden. Ik baseer die op het in te voeren incassotraject en, hopelijk, op de bronheffing. Deze heffing zal naar mijn stellige overtuiging zeer effectief zijn.

Ik heb beloofd iets te zeggen over de onverzekerden, alhoewel ik daarmee vooruitloop op komende maatregelen. Dit doe ik met iets minder reserve dan rondom de bronheffing. De Kamer krijgt het plan van aanpak namelijk nog dit jaar toegestuurd. De heer Putters heeft in dit kader gevraagd naar de koppeling van bestanden. De Sociale Verzekeringsbank stelt een bestand op van verzekerden ingevolge de volksverzekeringen: AOW, AKW, ANW en AWBZ. Dit bestand bevat de mensen die verzekeringsplichtig zijn krachtens de Zorgverzekeringswet. Het CVZ vergelijkt de SVB-bestanden met het bestand van de daadwerkelijk verzekerden. Het verschil bestaat dan uit de onverzekerde verzekeringsplichtigen. Zij zullen worden benaderd, in eerste aanleg via een aanmaning om zich alsnog te verzekeren. Daar kan een boete op volgen indien men dat niet doet. In laatste instantie -- dat zijn wij nog aan het overwegen -- zou ambtelijke inschrijving kunnen plaatsvinden. De publieke autoriteiten zeggen dan: u bent onverzekerd terwijl er een verzekeringsplicht is, dus ik verzeker u bij verzekeraar X. Indien de persoon dan niet betaalt, zal de bronheffing in werking treden. Zo hoop ik een sluitend systeem te krijgen van enerzijds het vermijden van onverzekerde verzekeringsplichtigen en anderzijds het vermijden van wanbetaling. Aan dit geheel gaat wel een actieve opsporing vooraf.

Indien wij alle groepen in beeld hebben, zal voor de opsporing eerst een vrij gerichte voorlichtingsactie plaatsvinden, teneinde akelige trajecten met beboeting en dergelijke te vermijden. Wij richten ons daarbij in het komende jaar met name op de westerse en niet-westerse allochtonen, gezinnen met kinderen, jongeren die achttien jaar worden, nieuw ingezetenen, ex-asielzoekers en rechthebbenden op een generaal pardon. Op basis van de CBS-cijfers weten wij dat de problematiek zich vooral bij deze groepen voltrekt. Informatiebrochures en folders zullen worden verspreid via kanalen die zich met deze doelgroepen bezighouden. Daarnaast zullen gerichte voorlichtingsbijeenkomsten worden georganiseerd en zullen belangengroepen worden benaderd, om zo de voorlichting handen en voeten te geven. De voorlichting is mede van belang om het traject van opsporing van onverzekerden niet te laten uitlopen op massieve beboeting.

De heer Putters heeft gevraagd naar het onterecht weren van illegalen door zorgaanbieders. Dit punt kwam ook aan de orde tijdens het plenaire overleg van 27 november in de Tweede Kamer. Toen heb ik gesteld dat acute zorg altijd zal worden verleend. Ik ben ervan overtuigd dat geen enkele zorgaanbieder hieraan voorbijgaat. Binnen de spoedeisende hulp kan heel goed de afweging worden gemaakt in hoeverre sprake is van noodzakelijke acute zorg dan wel van zorg die op dat moment niet direct noodzakelijk is. In het eerste geval zal altijd zorg worden verleend. De rekening moet op dat moment worden gepresenteerd bij de illegalen zelf. Indien dat niet kan of niet lukt, wordt 80% gecompenseerd uit het fonds. Voor planbare zorg kunnen, op basis van het wetsvoorstel dat ik bij de Tweede Kamer heb neergelegd, zorgaanbieders contracten sluiten met het CVZ. Onderdeel van het contract zal waarschijnlijk zijn dat het CVZ beziet of men illegalen daadwerkelijk de rekening presenteert en probeert om het geld te innen. Verder zal men moeten bekijken of iemand echt illegaal is en zich niet als illegaal voordoet om van de rekening verstoken te blijven. Dit soort zaken zal deel uitmaken van het contract tussen het CVZ en de zorginstellingen. Daarbij gaat het om voorzienbare, planbare zorg. Acute, niet te plannen zorg wordt altijd verleend.

Van de zijde van de CDA-fractie is gevraagd waarom er niet net als in andere landen een eigen bijdrage wordt gevraagd. In Nederland hebben wij gewoon een ander systeem, zonder eigen bijdrage maar met een eigen risico. Kan het eigen risico van €150 niet in rekening worden gebracht bij degenen die in Nederland in een zorginstelling terecht komen? Een probleem daarbij is de tijdsfactor. Indien iemand zich in december verzekert, is het eigen risico natuurlijk niet €150 maar een twaalfde daarvan. Indien iemand kort in Nederland verblijft, moet je het eigen risico dus omrekenen naar die tijdspanne. In dat geval kan het voorkomen dat voor een paar dubbeltjes over de grens heen het eigen risico moet worden verdisconteerd, wat lastig is. Dit neemt niet weg dat het verbinden van het eigen risico aan zorgvormen -- de SGP-fractie heeft dit ingebracht -- ervoor zorgt het meer gaat lijken op een eigen bijdrage. Op dat moment kunnen wij misschien wel de Rubicon oversteken.

Mevrouw Slagter vroeg naar de bestuursorganisatie van zbo's, met name bij het CVZ. In hoeverre spelen patiënten een rol in de besluitvorming? Alle relevante maatschappelijke organisaties, zeker de patiëntenorganisaties, worden door het CVZ betrokken bij de advisering. Hiervoor is een stakeholdersoverleg usance, dat enige malen per jaar plaatsvindt. Er is een procedure ontwikkeld en vastgelegd om met de stakeholders over thema's te spreken. Overigens zal de 10 mln. die wij extra in PGO-organisaties steken, worden gebruikt om hen beter te equiperen om de rol van belanghebbende beter te vervullen in contacten met verzekeraars, zorgaanbieders en het CVZ. Daarbij kan het onder andere gaan om het inzichtelijk maken van de kwaliteit.

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): Mijn vraag ging over de adviesraad die adviseert over het pakketbeheer. Het CVZ krijgt een driehoofdige directie die door de minister wordt benoemd. Dat kwam aan de orde tijdens de discussie over de openbaarheid en dergelijke. Volgens mij is in de Tweede Kamer besloten tot het instellen van een negenkoppige adviesraad. Kan in deze raad een vertegenwoordiging van patiëntenbelangenverenigingen een plek hebben?

Minister **Klink**: Ik durf bijna te veronderstellen dat zij daarin een plek hebben, maar ik zal dit voor de tweede termijn nagaan.

Ik kom op de openbaarheid van de bestuursvergaderingen van het CVZ. De vergaderingen van het CVZ zijn besloten, behoudens voor zover het bestuursreglement dat bepaalt. Ik moet dat bestuursreglement zelf goedkeuren. Ik heb over de pakketbeslissingen een handreiking aan de Tweede Kamer gedaan, niet omdat ik toch wat voor haar moest doen, maar omdat ook ik vind dat voor de pakketadviezen de commissie een brede samenstelling dient te hebben. Dat is iets anders dan het aansturen van het CVZ, bijvoorbeeld met betrekking tot de verzekeren in het buitenland. Dat is meer uitvoeringstechnisch van aard, maar hier gaat het om een belangrijke adviestaak. Er is reden die uit te breiden tot deze negen personen. Ik kan mij voorstellen dat vooral bij de pakketbeslissingen de openbaarheid van vergaderingen gegarandeerd is. Ik zal bezien in hoeverre dit in het bestuursreglement kan worden geregeld. Ik zal dat in mijn goedkeuringsbeleid meenemen.

De heer Van den Berg heeft gevraagd in hoeverre dit wetsvoorstel kan worden gezien als een beleidswijziging betreffende de marktwerking in de zorg. Ik durf dit niet goed te zeggen. Ik heb zo-even gezegd dat de Zorgverzekeringwet in zijn publieke randvoorwaarden de solidariteit niet alleen overeind probeert te houden, maar dat ook effectief doet. Ik vind dit een vervolg daarop. Na de woorden van mevrouw Swenker zou ik bijna zeggen: daarover kan men ook anders denken; laat het hen maar voelen als de zorg noodzakelijk is, want dan betalen zij de rekening als zij niet verzekerd zijn. Daar kies ik vrij principieel niet voor. Wel wil ik de marktwerking begeleiden door vooral de kwaliteit van de zorg inzichtelijk te maken. Ook dat is niet helemaal nieuw, vandaar dat ik een zekere aarzeling in mijn stem leg. Dat vind ik een randvoorwaarde voordat de concurrentie op prijs en kosten plaatsvindt. Ik zeg dit met aarzeling omdat ook mijn voorganger met kiesBeter.nl en met een aantal trajecten uitdrukkelijk de kwaliteit in beeld wilde brengen, sterker nog, daarover in 2006 al een belangrijke brief aan de Kamer heeft gestuurd. Ik moet het antwoord op de vraag in hoeverre van een trendbreuk sprake is enigszins schuldig blijven. Niet omdat ik dat niet wil geven, maar het ligt nu eenmaal genuanceerd.

*N

Mevrouw **Swenker** (VVD): Voorzitter. Ik dank de minister voor zijn antwoorden. Het moge duidelijk zijn dat de VVD-fractie best het dilemma begrijpt tussen het enerzijds niet laten oplopen van het aantal onverzekerden en het anderzijds zorgen dat men degelijke maatregelen neemt tegen wanbetalers. Een van de argumenten van de minister is de publieke solidariteit. Ik denk dat dit een eufemisme is. Als beleidsmakers spreken wij daar graag over en weten wij ook wat wij bedoelen, maar wanbetalers zijn helemaal niet solidair en op hen zal men repressie moeten uitoefenen om ervoor te zorgen dat zij zich netjes gedragen. Zelfs een individuele verzekerde zal veel eerder zeggen: ik heb hier een verzekering, ik betaal ervoor en als ik het nodig heb, wil ik er aanspraak op kunnen maken en hij zal veel minder aan die solidariteit denken.

Wij hebben ook gesproken over de structurele maatregelen. De VVD-fractie is veel meer geïnteresseerd in de structurele maatregelen waarmee de minister zal komen. Als ik het goed begrijp, blijft het met dit voorstel dweilen met de kraan open. Het is een noodverband, een voorlopige pleister op basis van een protocol dat nog handen en voeten moet krijgen. De VVD-fractie is in beginsel voor eigen verantwoordelijkheid, maar als blijkt dat keer op keer mensen deze verantwoordelijkheid niet kunnen dragen, begrijpt de fractie dat een structurele oplossing nodig is. Dan komen wij bij de bronheffing en dergelijke. Dit betekent dat men een structurele regeling voor de uitvoering moet treffen bij de personen met een zorgtoeslag. Hoe zit het met de preferentie van de crediteuren, wordt het vrijwillig of verplicht of wordt het bedrag automatisch ingehouden? Hoe gaat men dit regelen? De heer Klein Breteler heeft gevraagd naar de mogelijkheid van een aparte verzekeraar. Hij bedoelt de verzekeraar Rialto, voor de WA-verzekering. Het aardige is dat als wordt ontdekt dat iemand geen WA-verzekering heeft, de politie de auto in beslag neemt. Men kan toch moeilijk een lijf in beslag nemen. De effectiviteit is volgens mij minder groot dan wanneer er sprake is van een auto. In feite bestaat deze oplossing in de vorm van het uitvoeringsorgaan. Dat is vanuit de publieke verantwoordelijkheid de club die ervoor zorgt dat alle premies binnenkomen via allerlei incassomaatregelen.

De heer **Klein Breteler** (CDA): Ik heb ook gedacht aan wat mevrouw Swenker heeft gezegd, maar als elke verzekeraar 1% of 2% onverzekerden heeft, gaat daarvan geen grote incentive uit om het incassotraject goed uit te voeren. Als groot voordeel heb ik genoemd dat het resultaat veel beter blijkt te zijn wanneer de uitvoering van de incasso corebusiness is. Met de conclusie over het lijf ben ik het geheel met mevrouw Swenker eens.

Mevrouw **Swenker** (VVD): Ik kom meteen op een ander punt. Als ik het goed begrijp, heeft de minister over de structurele maatregelen gezegd dat de eerste zes maanden van het binnenhalen

van premies ten laste van de verzekeraars blijven. Ik voorspel dat het voor een zorgverzekeraar veel goedkoper is om de totale premie iets te verhogen dan eindeloos met heel veel kosten achter de wanbetalers aan te gaan. Dat is veel duurder en veroorzaakt dus een veel grotere premieverhoging dan wanneer de verzekeraar het een beetje probeert en het vervolgens lekker uitspreidt over de premies van alle verzekerden. Ik vraag mij af of deze structurele oplossing niet deels een schijnoplossing is.

De VVD-fractie vreest dat er ook nu enige bureaucratische rompslomp zal ontstaan in de vorm van de administratieve lasten. Het blijft voorlopig dweilen met misschien een druppelende kraan. Het echte nieuwe leertje voor deze kraan moet er dus komen. Overigens is de VVD-fractie wel blij met de uitspraak van de minister dat hij desnoods met de knoet wil doorzetten als mensen echt onwillig zijn om de premie te betalen. Dat lijkt ons zeer goed.

Samenvattend denk ik dat de VVD-fractie, dit overziend, niet anders kan doen dan dit wetsvoorstel "the benefit of the doubt" te geven, in afwachting van een structurele oplossing van het probleem.

*N

De heer **Klein Breteler** (CDA): Voorzitter. Ook de CDA-fractie kan relatief kort zijn. Er is waardering voor de uitvoerige, maar vooral eerlijke beantwoording door de minister. Laten wij eerlijk zijn, meerdere sprekers hebben het gezegd: dit wetsvoorstel kent zijn beperkingen tot wij een meer structurele oplossing hebben. In een interruptie heb ik de minister gezegd dat ik het niet goed vind om daarop al te veel vooruit te lopen, maar de ervaring leert dat de beste knoet, waarover mevrouw Swenker heeft gesproken, zal zijn dat mensen eventueel onder de Wet schuldsanering natuurlijke personen zullen vallen. Ik denk dat dat een veel effectievere werking zal hebben dan de bestuurlijke boete van 130%.

Het voorstel heeft dus zijn beperkingen. Het regelt twee zaken: een opzegverbod om te voorkomen dat men onverzekerd is en de handhaving van de beperkte incassomogelijkheden. Bij mijn interruptie tijdens het betoog van mevrouw Swenker heb ik mijn voorstel genoemd voor een eigen maatschappij met incasso als corebusiness. Het is niet onbekend dat verzekeringsmaatschappijen het incassorisico intern helemaal afdekken als zij de premie met €2,70 verhogen. Dat is nu al praktisch. Maar goed, wij wachten de stand van zaken volgend jaar rond deze tijd af.

Ik vind dat het protocol een wankel basis houdt. Het is vrijwillig, het wordt verlengd en het kan alleen maar gehandhaafd blijven doordat er twee relatief kleine verzekeraars in zitten. Als daar nu echter een van de vier zorgverzekeraars bij gaat zitten die 90% van de markt hebben, in hoeverre is dat protocol dan zonder wettelijke basis nog handhaafbaar? Vandaar dat ik bij interruptie vroeg of het niet toch zaak is om er een wettelijke basis aan te geven. Het kan nu alleen maar omdat zich

twee kleine verzekeraars onttrekken aan dat protocol.

Ik ben blij met wat de minister zei over buitenlanders die naar Nederland komen. Ik ben eveneens blij met de toezegging van de minister ten aanzien van de openbaarheid van de adviesraad. Het heeft natuurlijk nooit in mijn bedoeling gelegen dat de raad van bestuur per se openbaar moet zijn. Ik denk dat dit ook niet dienstig zou zijn. Het overleg over sommige zaken is terecht besloten. Ik heb er in eerste termijn op gewezen dat het voor het draagvlak van de zorgverzekering in dit land essentieel is dat er participatie is van de samenleving. Als wij nu zbo's of organen buiten het publieke domein zetten, dan is het belangrijk dat er toch interactie is, zodat die organen goed hun werk doen en zich niet ontwikkelen tot technocratische organen buiten de samenleving. In die zin is het goed dat in elk geval pakketdiscussies van de adviesraad in de openbaarheid komen. Ik zou mij echter ook kunnen voorstellen dat de minister, als hij inderdaad het bestuursreglement moet goedkeuren, toch nog eens even kijkt of er hier en daar misschien ook nog andere onderwerpen zijn -- ik zou er nog wel een paar kunnen noemen -- die zich lenen voor openbaarheid. Ik ben het echter geheel met hem eens dat de raad van bestuur niet per se openbaar hoeft te zijn. Openbaarheid daarvan zou trouwens ook niet bijdragen aan de participatie van de samenleving.

Ten slotte, voorzitter: Sint vindt dat de minister deze Kamer heeft gediend, hij heeft dan ook onze steun verdiend.

*N

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): Voorzitter. Ik moet eerst nog even een omissie uit mijn eerste termijn goedmaken. Ik had moeten vermelden dat ik ook namens de Partij voor de Dieren spreek.

Ik heb nog een paar punten. Ik vroeg mij af of de minister -- het hoeft niet vanavond, maar wellicht later -- toch nog enige duidelijkheid wil geven over de compensatie die zorgverzekeraars krijgen voor wanbetalers. Ik zei al dat er een bedrag genoemd is waarvan de zorgverzekeraars zeiden: onverzekerden dan wel wanbetalers kosten ons zoveel geld en daarom zou de premie omhoog moeten. Nu begrijp ik -- tenminste, daar waren wij allebei wat onzeker over -- dat het genoemde bedrag het bedrag is dat zorgverzekeraars als compensatie hebben gekregen. Dan vraag ik mij weer af of daarom dan ook de premie omhoog zou moeten. Ik had zelf begrepen dat het compensatiefonds werkte als een soort risicoverevening. Net zoals zorgverzekeraars voor een diabeet extra geld krijgen, krijgen zij ook extra geld als zij een wanbetaler hebben, althans na zes maanden met alle restricties erbij. Hoe zien die miljoenen er nu uit? Over hoeveel miljoenen hebben wij het als de premie omhoog gaat?

Het is interessant dat dus niet alle zorgverzekeraars uitvoering aan dit protocol geven. Dat zegt wat over het draagvlak. Nog even ten aanzien van de compensatie: kleine

zorgverzekeraars worden meer gewaardeerd door burgers dan grote zorgverzekeraars. Hebben grote zorgverzekeraars dus procentueel meer wanbetalers en krijgen zij dus relatief gezien meer compensatie? Dat is meer mijn interesse dan dat het verder zo belangrijk zou zijn, maar aan het eind van de avond vraag je je wel eens vaker af hoe belangrijk het eigenlijk allemaal wel is.

Wel belangrijk zijn, zeker als je wat grieperig bent, de achtergronden en motieven. Wij hebben wel kwantitatief inzicht, maar nog geen kwalitatief inzicht. Ik heb net al gezegd dat wij het belangrijk vinden dat de knoet over mensen heen gaat die niet willen betalen terwijl zij dat wel kunnen, maar ik blijf toch zitten met mensen waar de knoet niet zoveel helpt of die daar, sterker nog, mogelijk alleen nog zieker van worden. Dan komt het toch weer op de wanbetalers neer, zeg maar. Ik doe dus nogmaals een dringende oproep om dat kwalitatieve onderzoek wel te gaan uitvoeren.

De heer **Klein Breteler** (CDA): Mevrouw Slagter heeft dat vandaag al een paar keer naar voren gebracht. In de kern kan ik het trouwens ook wel met haar eens zijn, maar heeft mevrouw Slagter dan een oplossing? Hoe moet je omgaan met verzekerden die wanbetaler zijn en die een betalingsonmacht hebben? Hoe zou zij dat oplossen?

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): Nou, ik zou daar solidair mee willen zijn en dan betaal ik maar wat meer. Het moet uit de lengte of uit de breedte komen.

De heer **Klein Breteler** (CDA): Wij hebben een inkomensafhankelijk premiedeel. Wij hebben in het eigen risico ook solidariteit. Vindt u dat niet voldoende?

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): Soms gaat het om mensen die niet eens belasting afdragen omdat zij niet zo'n hoog inkomen hebben. Ik denk dat wij dit een keer bij de borrel moeten uitvechten. Ik weet niet of dat vanavond nog lukt.

Hoe bereik je de onverzekerden? Ik las dat de ombudsman een telefonisch meldpunt heeft voor onverzekerden. Het lastige is natuurlijk dat het gaat over laaggeletterde mensen. Dat is een term die mevrouw Van Leeuwen al gebruikte bij debatten over de Zorgverzekeringswet en de invoeringswet. Dat zijn dus ook de mensen die je niet bereikt via internet. Het zal nog een hele toer worden om de mensen te bereiken die de informatie niet zelf tot zich kunnen nemen. Ik zie uit naar de discussie over de toekomstige wetgeving. Ik zal mij daar ook graag in roeren, zowel ten aanzien van de structurele maatregelen en het probleem dat wij vandaag behandelen, als ook de zorg aan illegalen. Het lijkt mij ook heel goed om daarover te praten. Ik word echter wel graag op de hoogte gehouden, en dan niet via brieven aan de Tweede Kamer.

Tot slot. Het gaat natuurlijk om het behoud van solidariteit en dat is ook de reden waarom wij dit wetsvoorstel steunen. Het heeft zeker goede kanten. Ik wil nog even kwijt dat ik in ieder geval

wel eens wakker lig van al die onverzekerden, en dan zowel omdat zij een gevaar voor de volksgezondheid kunnen zijn als ook omdat het mij erg moeilijk lijkt om in die situatie te verkeren en daar ook niet uit te kunnen komen. Ik wacht de beantwoording af.

*N

De heer **Van den Berg** (SGP): Voorzitter. Ik wil de minister hartelijk danken voor de beantwoording. Ik heb gelukkig geen griep en daarom had ik toch graag nog wat met de minister willen discussiëren over de rol en de taak van de overheid. Ik dacht: er is enige beweging, maar de minister zegt: ik weet het niet; ik zie dat niet zo, omdat wij in de gezondheidszorg nog heel veel te doen hebben. Dan zou ik mij een wat meer betrokken overheid wel wensen, maar goed, ik leg het nog maar even neer. Het antwoord van de minister is een beetje een CDA-antwoord: het kan die kant uit en het kan de andere kant uit. Complimenten voor het CDA overigens.

Er komt geen structurele oplossing. Dat was ook de discussie en dan komt er natuurlijk het een en ander bij. Wij praten graag en wij discussiëren graag en dan trek je de registers wat open. Ik heb geprobeerd om dat niet te doen, omdat ik heel erg benieuwd ben hoe dat komende wetsontwerp eruit komt te zien. Daar gaat het dan om. Dat is toch wat wij in de toekomst moeten oplossen. Nog een handreiking: er zijn verschillende incassobureaus, ook gecertificeerde. Ik zou voor die laatste pleiten omdat die wat socialer te werk gaan en niet de botte bijl of knoet hanteren. Mijn advies aan de verzekeraars is om van gecertificeerde incassobureaus gebruik te maken.

*N

De heer **Putters** (PvdA): Voorzitter. Ik wil mevrouw Slagter en vooral de minister geruststellen dat naarmate de avond vordert, wij scherper worden en belangrijkere opmerkingen gaan maken. Ik heb er nog vier. De eerste gaat over de doelgroepenbenadering. Ik dank de minister voor zijn overtuigende antwoorden. Ik beschouw die antwoorden als een soort groeimodel om tot een beter systeem te komen om de groep mensen die een betalingsachterstand hebben, te kunnen achterhalen.

Ik proef wel een beetje verschil tussen de schriftelijke beantwoording en de woorden van de minister. Uit de memorie van antwoord blijkt dat wij beperkt in staat zijn om bepaalde bestanden bij elkaar te brengen en het inzicht in die groep te vergroten. De minister noemt gelukkig een aantal handreikingen waarbij dat wel mogelijk zou zijn. Ik wil hem oproepen om, wanneer hij daarbij tegen belangrijke grenzen aan loopt, dat te melden aan de overkant en hier. Ik vraag hem ons op de hoogte te houden van zijn vorderingen.

De tweede opmerking betreft de bronheffing en met name de zorgtoeslag. Er is een interruptiedebat geweest over de vraag of je als verzekerde vrijwillig de Belastingdienst kunt laten

machtigen om de zorgtoeslag te innen, zodat die aan de verzekeraar kan worden uitgekeerd. De minister vond dit een sympathiek idee en daar ben ik blij om. Ik vraag of hij nog eens wil onderzoeken of dat tot de mogelijkheden behoort.

Het derde punt betreft het protocol van de verzekeraars. Het lijkt ons zeer belangrijk dat alle verzekeraars daaraan meedoen. Wij verzoeken de minister om dat zo veel mogelijk te stimuleren.

In eerste termijn heb ik een vraag gesteld over het bestand dat Zorgverzekeraars Nederland ontwikkelt om inzicht in de betalingsachterstanden te krijgen. Dat hangt een beetje samen met dat protocol, want ik ga ervan uit dat het gebruikmaken van het bestand ook aan het onderschrijven van het protocol is gekoppeld. Is dit juist? Zo ja, dan is het helemaal belangrijk dat alle verzekeraars meedoen.

Volgend jaar spreken wij over de structurele oplossingen van dit probleem. De minister gaf aan dat hij medio 2008 daarvoor een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer indient, zodat het per 1 januari kan ingaan. Ik adviseer hem om uit te gaan van het moment dat hij het bij de Eerste Kamer neerlegt.

*N

Minister **Klink**: Voorzitter. Er resteren nog een paar vragen uit de eerste termijn. Mevrouw Slagter heeft gevraagd hoeveel compensatie aan verzekeraars wordt uitgekeerd. Dat is ongeveer €1000 per wanbetaler per jaar. Het gaat om circa 200.000 wanbetalers, dus het afgelopen jaar was er ongeveer 200 mln. mee gemoeid. Dat bedrag wordt opgebracht door alle premiebetalers, zowel de nominale als inkomensafhankelijke premies.

Mevrouw Slagter heeft ook gevraagd of de patiëntenorganisaties worden betrokken bij de pakketadviezen. Die worden daar inderdaad bij betrokken. Er is gevraagd in hoeverre wanbetalers zijn geswitcht. Er is geen verplichting om dat te registreren, dus dat weten wij niet. Er is een vraag gesteld over de publieke solidariteit. Die voelt men inderdaad niet; dat is nu net het probleem. Men ervaart die privaat niet en ondertussen zijn er wel publieke effecten van het feit dat men die privaat niet ervaart. Vandaar ook dat wij die solidariteit soms willen afdwingen en vandaar ook dat er een verzekeringplicht is en wij uiteindelijk een structurele oplossing willen realiseren via de verplichte bronheffing. Op die manier wordt men in feite aan de haren bij de solidariteit gesleept. Soms is kennelijk de knoet nodig voor solidariteit. Dan gaat het niet alleen om premie-inkomsten en opbrengsten, maar ook om het op de been houden van een stelsel, waarvan wij vinden dat het solidair is en dient te blijven. Wij willen de "freerider" niet de kans geven en hem het lid op de neus zetten zodra hij met zorgkosten te maken heeft die hij uiteindelijk toch niet kan betalen. Daartoe dienen dit noodverband -- want dat is het in eerste aanleg -- en vervolgens die structurele oplossingen.

De structurele maatregelen komen er inderdaad aan. Dat zijn hopelijk geen noodverbanden meer. Een aantal zaken moet dan nog worden uitgezocht, onder andere: wie is de

preferente schuldeiser, is het vrijwillig, wordt het automatisch ingehouden of gebeurt het op basis van verplichtingen? De parallelle met de autoverzekeraar vind ik wel fraai. Het is een beetje een parafrase op wat de heer Klein Breteler zei, namelijk hoe kun je als schuldeiser je zaak kracht bijzetten? Een auto kun je in beslag nemen, maar met een lichaam gaat dat wat moeilijker. Dat noemen ze "schaken" in het juridische verkeer. Dat is hier wat lastiger, ergo je zult naar andere methoden en middelen moeten zoeken.

Hoe wankel is het protocol, gegeven het feit dat je in de eerste zes maanden eigenlijk beter de gederfde inkomsten kunt omslaan over je premie en vervolgens de wanbetaler maar beter kunt laten lopen? Als de verzekeraar dat doet en men er lucht van krijgt, krijgt hij met meer problemen te maken. Hij heeft er zelf wel belang bij, zeker die eerste zes maanden, om zijn incassobeleid een beetje body te geven door er echt achterheen te gaan. Duurt het langer dan een jaar, c.q. anderhalf jaar en wellicht nog langer, dan lopen wij het risico dat de verzekeraar de wanbetaler royeert of zijn handen ervan aftrekt.

Mevrouw **Swenker** (VVD): Ik denk dat het voor een verzekeraar veel belangrijker is of de andere verzekeraars het ook doen. Als iedereen het doet, kraait er verder geen haan naar.

Minister **Klink**: Dan miskent mevrouw Swenker de flank van de verzekerden. Op het moment dat die weten dat zij niet meer in de kraag gevat worden... Royeren is wat anders, dat is waarschijnlijk de allergekoopste manier.

Mevrouw **Swenker** (VVD): Als alle verzekeraars x euro erop zetten omdat wanbetalers betaald moeten worden en dat de eenvoudigste en goedkoopste manier is om die wanbetalers weg te poetsen in je kostenverhaal, heeft de verzekeraar geen keus meer. Ik heb altijd begrepen dat verzekeraars vooral naar andere verzekeraars kijken. Als iedereen het doet, is het probleem opgelost.

Minister **Klink**: Ja, maar als men collectief niet meer achter de wanbetalers aan wil zitten en men die wel in portefeuille houdt, creëer je een nog groter probleem, namelijk bij diegenen die denken: hé, verzekerd zijn kan dus ook op een koopje. Als men gaat royeren, wat de goedkoopste oplossing voor verzekeraars is, hebben wij wél een probleem. Daar heeft die wankele basis waar de heer Klein Breteler over sprak mee te maken; als dat het goedkoopste is, in hoeverre zal zo'n protocol dan nog tot in lengte van dagen meegaan? Wij zullen die bij de structurele oplossing betrekken. Dat zeg ik toe. Het is namelijk wel een punt. Mocht zodoende de solidariteit op een wankele basis komen te staan, dan heeft men Europees rechtelijk een gemakkelijker aanknopingspunt om zo'n protocol eventueel verplicht te stellen, want dat is een van de titels op grond waarvan je mag inbreken op een privaatrechtelijk stelsel, namelijk dat het algemene belang ermee moet worden

gediend en dat is hier de solidariteit die onder het gezondheidsstelsel zit. Dat wordt wel een punt dat wij moeten meenemen bij de nadere afwegingen: hoe vrijwillig blijft het protocol in de eerste zes maanden?

De Wet schuldsanering natuurlijke personen is inderdaad op individuele basis belangrijk en heeft waarschijnlijk meer impact als je in die routing komt dan de 130% met premies. Dat onderken ik.

Naar de openbaarheid van de adviesraad, eventueel ook op andere onderwerpen, zal ik kijken. De reguliere uitvoeringstaken van de raad van bestuur kunnen het best in beslotenheid en met z'n drieën, maar wij hebben niet voor niets zes personen toegevoegd aan de adviestaak en wellicht geldt dat ook voor andere onderwerpen.

De vraag van mevrouw Slagter om hoeveel geld het gaat, heb ik inmiddels beantwoord. Is het met compensatie gemoeid, is het een soort risicoverevening? Men geeft jaarlijks weer hoeveel wanbetalers men kent. In het jaar erop wordt gekeken in hoeverre dat zich daadwerkelijk afgetekend heeft. Dan vindt er een soort eindafrekening plaats. Dat gebeurt op basis van aantallen wanbetalers die men kende en de gemiddelde premieachterstand per wanbetaler, als ik mij het allemaal goed herinner. Dat is volgens mij wel het geval.

De heer Putters vroeg of wij kwalitatief onderzoek gingen doen. Ja. Ik vind het belangrijk en het is een reden om het in te bedden in de rapportage aan de Kamer. Ik voeg hier gelijk aan toe dat wij er melding van maken zodra wij op grenzen stuiten, want die kunnen met privacyoverwegingen te maken hebben, terwijl het toch belangrijk is om inzicht te krijgen in de samenstelling van de groepen die ermee gemoeid zijn. De laaggeletterden zouden er heel goed uit kunnen springen, al kwam ik ze niet tegen in de voorbereiding van deze stukken. Het is niet vanwege het feit dat mevrouw Van Leeuwen werd aangehaald dat ik er toch op zal letten. Het is in mijn ogen gewoon een belangrijk thema.

De Eerste Kamer zullen wij dus op de hoogte houden van de ontwikkelingen. Ik trek mij het aan dat haar de brief niet is toegezonden. Dat zullen wij hopelijk niet nog eens doen.

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): Misschien moet u in de Handelingen nog eens nakijken wat zij daar allemaal over heeft gezegd, want zij heeft alle problemen waarover wij het vandaag hebben, destijds al in haar bijdragen benoemd.

Minister **Klink**: Als minister en als lid van uw Kamer begrijp ik hoe selectief je af en toe kunt luisteren. Dat heb ik toen niet opgepikt, terwijl het toch relevant is. Havermans noemt dit kennisleidend belang.

Mij is gevraagd of ik wel eens wakker lig van de onverzekerden. Ik zou liegen als ik zei dat ik daar inderdaad van wakker lag, maar u kunt een ding van mij aannemen: naarmate ik ouder word -- het schiet al op -- kan ik meer van dit soort dingen doordrongen zijn dan het geval was in mijn vroege levensjaren. Dit geldt voor mij, maar ik vind dat dit

best in het kabinetsbeleid mag doorklinken. Je realiseert je steeds meer dat niet iedereen even autonoom en even zelfstandig is als je vaak in je jonge jaren veronderstelt. In die zin neem ik uw opmerking ter harte en beschouw ik haar als een aansporing om die trend in elk geval vol te houden.

De heer Van den Berg vroeg naar de rol van de overheid. Ik wil daar eerlijk in zijn. Ik heb in het verleden vaker gezien dat bewindspersonen nog niet aangetreden waren of zij gingen zich afzetten tegen hun voorgangers, als het ware om profiel te ontwikkelen. Dat werd dan overdreven benadrukt. Ik ben van plan dit niet te doen. Ik vind de richting die mijn voorganger koos en de rol die hij de overheid toebedeelde, op veel fronten heel goed. Dat is ook de reden waarom het in die tijd natuurlijk een coalitiekabinet was. Dat neemt niet weg dat ik accenten zet of accenten die in het verleden zijn gezet, zwaarder aanzet. Ik verwees al naar de kwaliteit en de inbedding van de marktwerking. Hieraan kunt u zien dat de coalitie iets anders is samengesteld. Dat doe ik bewust, want ik vind de inbedding van de marktwerking ontzettend belangrijk. Zoals ik al zei, zijn het soms preciseringen van nuances. Ik herhaal dat het voor mij buitengewoon gemakkelijk is om te zeggen: ik neem daar afstand van, wij doen nu veel meer solidair enzovoorts, maar ik vind de solidariteit vrij goed belegd in de Zorgverzekeringswet. In "vrij goed" zit een relativering, want met de onverzekerden over wie wij het nu hebben, is in de wetgeving in het verleden te weinig rekening gehouden. Zij zijn in feite een beetje naar achteren geschoven; nu hebben wij wel te maken met de problematiek van onverzekerden en wanbetalers. Dit kabinet besteedt daar vrij bewust aandacht aan. Een van de eerste kwesties die in het afgelopen jaar naar voren kwam, was hoe kon worden vermeden dat er in juni 2007 200.000 mensen zonder verzekering zouden zitten. Dat zou een drama geweest zijn, volgens mij. Als u dan toch een accentverschil wil: ik ben er iets minder luchthartig in dan mevrouw Swenker zo-even zei, alhoewel uit het feit dat zij deze wetgeving en ook de structurele maatregelen steunt, blijkt dat het "freeridership" van haar terdege wordt erkend. Hiermee illustreer ik hoe genuanceerd zaken soms liggen. Aan die nuance wil ik en zal ik vasthouden.

De heer Putters hanteerde de goede term groeimodel in het kader van de doelgroepenbenadering. Wij zullen daar de komende jaren niet van afzien. Ik hoop dat wij ook meer inzicht krijgen in de samenstelling van de groepen.

Ik wil nagaan in hoeverre een vrijwillige machtiging mogelijk is, want als bezwaar wordt vaak genoemd dat je als het ware per maand een andere bankrekeningnummer kunt opgeven. Daar kunnen afspraken over worden gemaakt. Dan kun je net als bij een betalingsregeling zeggen: ik verplicht mij tot een jaar lang enzovoorts. Dat zal wel het een en ander van de Belastingdienst vergen, maar ik ga de mogelijkheid met de staatssecretaris van Financiën bestuderen, want het kan wellicht ook het probleem ondervangen waarover mevrouw Slagter het had, namelijk dat de

zorgtoeslag wordt ingezet voor andere dan de bedoelde doeleinden. Ik kijk even naar boven en herhaal dat wij dit toch even gaan bekijken.

De vraag over ZN en het gebruikmaken van de bestanden begreep ik niet helemaal. Wil de heer Putters die toelichten?

De heer **Putters** (PvdA): Ik heb uit de stukken opgemaakt dat Zorgverzekeraars Nederland een bestand ontwikkelt met gegevens over betalingsachterstanden. Ik heb in eerste termijn gevraagd naar uw eventuele bemoeienissen hiermee en naar de criteria die u daarbij hanteert. Nu heb ik het eigenlijk aan het protocol gekoppeld. De vraag is of degenen die het protocol ondersteunen, toegang tot dat bestand krijgen.

Minister **Klink**: In de memorie van toelichting staat dat er een aantekening op het bewijs van uitschrijving moet zijn dat men geen wanbetaler is. Aangezien ZN nu een digitaal en geautomatiseerd bestand maakt, waarin dat inzicht als het ware inbegrepen zit, is een dergelijke aantekening op het bewijs van uitschrijving niet meer nodig. Men kan dergelijke gegevens namelijk over en weer uitwisselen. Dat doet men ook om na te gaan in hoeverre er sprake is van een wanbetaler. Daar heeft men ook alle belang bij, want men kan via het bestand inzien of iemand een wanbetaler met betalingsachterstanden is. Dat kan ook iemand zijn die zich dubbel verzekert. Een wanbetaler kan zelf niet weggaan, maar kan wel worden geroyeerd. In ieder geval is het voor een nieuwe verzekeraar van belang om te weten of hij een bepaalde persoon in de gaten moet houden omdat die ooit een wanbetaler is geweest. Hij kan dan namelijk snel ingrijpen als die persoon weer betaalachterstanden oploopt, een betalingsregeling met hem treffen enzovoorts. De inzichtelijkheid neemt toe en daar heeft men ook belang bij. Wij varen een beetje op het kompas van het belang dat verzekeraars er zelf bij hebben, al ziet de NZa op de toereikendheid van dat bestand toe.

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): Ik had van collega Putters begrepen dat tegen de zorgverzekeraars die niet meedoen, gezegd kan worden dat zij geen inzage krijgen in het bestand. Klopt dat?

Minister **Klink**: Dat weet ik niet. Het gebeurt op basis van vrijwilligheid. Ik moet het even nagaan. Ik weet ook niet of het een passende sanctie is om geen inzicht in het bestand te verschaffen en dus de zorgverzekeraars die niet meedoen, te laten zitten met hun wanbetalers of voormalige wanbetalers. Ik zal dit nagaan.

De heer **Putters** (PvdA): Ik stel het op prijs dat de minister dit wil nagaan. Het gaat er mij maar om dat hij met klem tegen de zorgverzekeraars zegt dat het van belang is dat zij het protocol allemaal steunen.

Minister **Klink**: Ik begrijp het en zal het bij de overwegingen betrekken. Een ding geldt wel: ik zie

graag dat iedereen meedoet. Is dit een passende manier om de zorgverzekeraars ertoe aan te sporen, dan laat ik het niet na. Dat zeg ik toe.

In het betoog van de heer Putters lag de oproep besloten om de Eerste Kamer in ieder geval te zien staan. Ik doe dat. Ik zegde al toe dat de stukken, die hierover met de Tweede Kamer worden uitgewisseld, per definitie aan de Eerste Kamer zullen worden toegezonden. Ik realiseer mij ten volle dat niet dan nadat dit station gepasseerd is, er sprake is van wetgeving die het Staatsblad in kan.

De **voorzitter**: Waarvan akte.

**

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Wenst een van de leden stemming?

**

Mevrouw **Slagter-Roukema** (SP): Ik weet niet of het in de procedure past, maar ik heb begrepen dat collega Thissen van GroenLinks aan u zou vragen of wij volgende week kunnen stemmen, omdat hij er vandaag niet bij is. Dit heb ik echter alleen maar van horen zeggen en ik weet dus ook niet hoe geldig het is. Aan de andere kant denk ik dat een meerderheid voor dit wetsvoorstel is. Dus al zou hij tegenstemmen, het wetsvoorstel wordt toch aangenomen.

De **voorzitter**: Is er een ander lid in de zaal aanwezig dat stemming wenst? Als de heer Thissen zelf dan wel een lid van zijn fractie hier ter plekke geen stemming aanvraagt, wordt het moeizaam. Ik zie nu dat de Partij van de Arbeid om stemming vraagt.

Volgende week dinsdag wordt er over het wetsvoorstel gestemd.

**

Sluiting 19.40 uur.

!Ingekomen stukken en lijst van besluiten!

*N

Lijst van besluiten:

De Voorzitter heeft na overleg met het College van Senioren besloten om:

a. de plenaire behandeling van de volgende wetsvoorstellen te doen plaatsvinden op:
4 december 2007 (hamerstuk):

Wijziging van belastingwetten en enige andere wetten (Fiscale onderhoudswet 2007) (30943);

Intrekking van de Raamwet sectorraden onderzoek en ontwikkeling (31005);

Wijziging van hoofdstuk IV van de Werkloosheidswet teneinde enkele vereenvoudigingen te realiseren en een uitkering bij overlijden toe te voegen (31080);

Wijziging van de Experimentenwet op Afstand in verband met de verlenging van de werkingsduur van die wet (31142);
4 december 2007:

Wijziging van de Zorgverzekeringswet en andere wetten met het oog op het verzwaren van het premie-incassoregime en andere maatregelen om de werking van het met die wet en de Wet op de zorgtoeslag in het leven geroepen stelsel te optimaliseren (verzwaren incassoregime premie en andere maatregelen zorgverzekering) (30918);

Algemene bepalingen met betrekking tot de erkenning van EG-beroepskwalificaties (Algemene wet erkenning EG-beroepskwalificaties) (31059);
10/11 december 2007:

Wijziging van arbeidsongeschiktheidswetten en de Wet financiering sociale verzekeringen in verband met de verhoging van de uitkering voor volledig arbeidsongeschikten naar 75% en in verband met de uitsluiting van de wachttijd in verband met wijziging van het Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheidswetten (Wet verhoging uitkeringshoogte arbeidsongeschiktheidswetten) (31106);
11 december 2007:

Wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 in verband met de invoering van een bestuurlijke boete voor overtreding van een aantal voorschriften betreffende het laten stilstaan en parkeren van voertuigen, en voor andere lichte verkeersovertredingen (Wet bestuurlijke boete fout parkeren en andere lichte verkeersovertredingen) (30098);

Wijziging van de Gemeentewet in verband met de invoering van een bestuurlijke boete voor overtreding van een aantal voorschriften bepaald bij gemeentelijke verordening betreffende overlast in de openbare ruimte (Wet bestuurlijke boete overlast in de openbare ruimte) (30101);
17/18 december 2007 (onder voorbehoud):

Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en de Wet op de jeugdzorg met het oog op verruiming van de mogelijkheden tot gedragsbeïnvloeding van jeugdigen (gedragsbeïnvloeding jeugdigen) (30332);

Wijziging van de Wet op de jeugdzorg met betrekking tot jeugdzorg waarop aanspraak bestaat ingevolge de wet in gesloten setting (gesloten jeugdzorg) (30644);
15 januari 2008 (eventueel 22 januari 2008):

Goedkeuring van het op 27 mei 2005 te Prüm totstandgekomen Verdrag tussen het Koninkrijk België, de Bondsrepubliek Duitsland, het Koninkrijk Spanje, de Republiek Frankrijk, het Groothertogdom Luxemburg, het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Oostenrijk inzake de intensivering van de grensoverschrijdende samenwerking, in het bijzonder ter bestrijding van het terrorisme, de grensoverschrijdende criminaliteit en de illegale migratie (Trb. 2005, 197) (30881);
29 januari 2008:

Rijksbrede aanpassing van regels omtrent de reductie en vereenvoudiging van vergunningen teneinde de regeldruk te verminderen

(Verzamelwetvereenvoudiging vergunningen) (30959);

12 februari 2008:

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) voor het jaar 2008 (31200-XIV);

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Diergezondheidsfonds voor het jaar 2008 (31200-F);

b. het voorbereidend onderzoek van de volgende wetsvoorstellen te doen plaatsvinden door de vaste commissie voor

Financiën op 11 december 2007:

Wijzigingen van enkele belastingwetten (Belastingplan 2008) (31205);

Wijzigingen van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Overige fiscale maatregelen 2008) (31206);

Economische Zaken op 15 januari 2008:

Wijziging van de Mijnbouwwet in verband met nieuwe regels omtrent deelneming in de opsporing en winning van koolwaterstoffen door een daartoe aangewezen vennootschap en omtrent andere taken en activiteiten van die vennootschap (31090).

Lijst van ingekomen stukken, met de door de Voorzitter ter zake gedane voorstellen:

1. de volgende door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangenomen wetsvoorstellen:

Wijziging van enige wetten teneinde het verhaal van kosten van re-integratiemaatregelen te vergemakkelijken (31087);

Wijziging van arbeidsongeschiktheidswetten en de Wet financiering sociale verzekeringen in verband met de verhoging van de uitkering voor volledig arbeidsongeschikten naar 75% en in verband met de uitsluiting van de wachttijd in verband met wijziging van het Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheidswetten (Wet verhoging uitkeringshoogte arbeidsongeschiktheidswetten) (31106);

Wijzigingen van enkele belastingwetten (Belastingplan 2008) (31205);

Wijzigingen van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Overige fiscale maatregelen 2008) (31206).

Deze wetsvoorstellen zullen in handen worden gesteld van de desbetreffende commissies;

2. de volgende regeringsmissives:

een, van de minister van Buitenlandse Zaken, inzake het voornemen tot het sluiten van twee uitvoeringsverdragen (griffiennr. 139837);

een, van alsvoren, houdende goedkeuring van het op 20 juni 2007 te 's-Gravenhage totstandgekomen verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Staten van Jersey inzake de uitwisseling van informatie betreffende belastingzaken (Trb. 2007, 148 en 208), alsmede een toelichtende nota bij het verdrag (griffiennr. 139874);

een, van alsvoren, ten geleide van de voorlopige geannoteerde agenda van de Zesde Vergadering van de Staten die Partij zijn bij het Statuut van het Internationaal Strafhof (New York, 30 november-14 december 2007) (griffiennr. 139927);

een, van alsvoren, houdende goedkeuring van het op 30 mei 2007 te Reykjavik totstandgekomen verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek IJsland bij Europol te 's-Gravenhage gedetacheerd worden (Trb. 2007, 105 en 203), alsmede een toelichtende nota bij het verdrag (griffiennr. 139872);

een, van alsvoren, houdende goedkeuring van het op 20 juni 2007 te 's-Gravenhage totstandgekomen verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Staten van Jersey inzake de toegang tot onderlinge overlegprocedures in verband met winstcorrecties tussen verbonden ondernemingen en de toepassing van de Nederlandse deelnemingsvrijstelling (Trb. 2007, 147 en 207), alsmede een toelichtende nota bij het verdrag (griffiennr. 139873);

een, van alsvoren, houdende goedkeuring van het op 9 september 2002 te New York totstandgekomen verdrag betreffende de privileges en immuniteiten van het Internationaal Strafhof (Trb. 2003, 170 en Trb. 2004, 55), alsmede een toelichtende nota bij dit verdrag (griffiennr. 139929);

een, van de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris voor Europese Zaken, ten geleide van documenten inzake EU-uitbreiding, Uitbreidingspakket 2007 van de Europese Commissie (griffiennr. 139928);

een, van de minister van Buitenlandse Zaken, de minister van Defensie, de minister voor Ontwikkelingssamenwerking en de staatssecretaris voor Europese Zaken, ten geleide van de geannoteerde agenda van de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen van 19 en 20 november 2007 (griffiennr. 139836);

een, van de minister van Justitie, inzake Besluit van 5 november 2007 houdende aanwijzing van de voorwerpen, bedoeld in artikel 16c van de Auteurswet 1912, en tot vaststelling van nadere regels over de hoogte en de verschuldigdheid van de vergoeding, bedoeld in artikel 16c van de Auteurswet 1912 (griffiennr. 139887);

een, van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, inzake voorhang ontwerpbesluit houdende wijziging van het Uitvoeringsbesluit WHW in verband met het samenvoegen van dat besluit met het Bekostigingsbesluit WHW en in verband met de wijziging van de bepalingen inzake de algemene berekeningswijze voor de rijksbijdrage van de instellingen voor hoger onderwijs (griffiennr. 139949);

een, van alsvoren, inzake Verkenning Onderwijsraad: "Sturen van vernieuwende onderwijspraktijken" (griffiennr. 139932);

een, van de minister van Financiën, ten geleide van het verslag van de Eurogroep en Ecofinraad van 12 en 13 november 2007 te Brussel (griffiennr. 139952);

een, van de minister van Ruimte en Milieu, ten geleide van het Jaarverslag Fonds Luchtverontreiniging 2006 (griffiennr. 139838);

een, van de minister voor Wijken, Wonen en Integratie, inzake wijziging van het Bouwbesluit 2003 (wijziging met betrekking tot de CE-markeringen en kwaliteitsverklaringen) (griffiennr. 139955);

een, van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, inzake destructietarieven 2008 (griffiennr. 139954).

De Voorzitter stelt voor, deze missies voor kennisgeving aan te nemen. De bijlagen zijn neergelegd op de afdeling inhoudelijke ondersteuning ter inzage voor de leden;

3. de volgende missives:

Een, van de Nationale ombudsman, ten geleide van het openbaar rapport nr. 2007/260 (griffiennr. 139948).

De Voorzitter stelt voor, deze missive voor kennisgeving aan te nemen. De bijlage is neergelegd op de afdeling inhoudelijke ondersteuning ter inzage voor de leden;

4. het volgende geschrift:

een, van J.A. Bom-Jurgens te Zwijndrecht, inzake beheer en gebruik van Rijks- en gemeentegelden door de gemeente Zwijndrecht (griffiennr. 139841).

Dit geschrift wordt van belang geacht voor de leden en plv. leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis der Koningin.

De Voorzitter stelt voor, dit geschrift voor kennisgeving aan te nemen.